

Gordonm 1830 i Melyarony

Andlegir

Psálmar og Qvædi

þess gudhrædda Kénnimanns

og Þjódskálds

Hallgríms Péturssonar.

7da Utgáfa, eptir þeirri 5tu fullkomnustu, sem útkom á Hólum 1773.

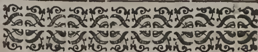
Videyar Klaustri, 1828.

Prentadir á Forlag Vísinda Stiptunar

þess fyrrveranda konúnglega

Lands-uppfrædingar Félags,

af Fakt. og Bókþryckjara G. Schagfiord.

Inntak Ættar- og Æfi-søgu sáluga Prestsins Hallgrims Péturssonar

ritad af sáluga Stiptprófasti Mag. Hálfdáni Einarssyni.

Sveinbjørn Prestur Þórdarson og Þórdísar Finnbogadóttur, var medal fyrirtaks Presta í Hóla Stipti í sinni tíd. Þegar hann var Djákn, fèck Jón Biskup Vilhjálmsson honum sitt fullkomid umbod í Þíngeyar Sýslu, sem bréf þar um gjørt fimtudaginn í Páskaviku 1431 sýnir. Arid 1463 var hann ordinn

Officialis og sama Embætti hafði hann 1483, en deyði 1490, eptir það hann hafði haldið Múla Stað í 22 ár. Sra. Sveinbjørn átti mørg børn (Annálar segja 50), meðal hverra telst Sigurður (faðir Helgu, er barnamóðir var Jóns Biskups Arasonar) og Hallgrímur, sem faðir var 1) Sra. Þorláks á Staðarbacka, føður Guðbrands Biskups. 2) Sra. Einars á Utskálum, hvers synir vóru: a) Guðmundur Skólameistari á Hólum, síðan Prestur á Staðastað og Prófastur í Snæfellsness Sýslu og b) Sra. Bergsveinn á Utskálum. 3) Sra. Gamalíels, føður Sra. Bjarna, fyrst Skólameistara á Hólum og síðan Prests að Grenjaðarstað; Sra. Gissurar og Þorkells Hóla Ráðsmanns. 4) Þorkells, er faðir var a) Sra. Odds á Hofi í Vopnafirði, føður Bjarna á Bustarfelli Sýslumañs í Múla Þíngi og b) Olafs, føður Olafs Skólameistara á Hólum og síðan Prests að Grímstúngum, hvar hann misti Embættið. 5) Sra. Gissurar á Staðarbacka, føður Sra. Péturs í Vestmannaeyum, hvers synir vóru þeir Sra. Gissur, Sra. Arngrímur og Gísli,

er myrdtur var í Eyunum 1692. 6) Gudmundar, er fadir var a) Hallgríms í Grøf á Høfdaströnd, fødur Péturs, fødur Sra. Hallgríms. — og b) Þorbjargar, qvinnu Sra. Jóns Sveinssonar í Holti í Ønundarfirdi, Prófasts í Vestur Isafjardar Sýslu og hálfbródur Mag. Brynjólfs Biskups í Skálholti. 7) Gudnýar, er var módir Sra. Þorláks Ivarssonar í Heydølum. Módir Sra. Hallgríms er nefnd Solveig, en systkyn hans vóru a) Páll, hans synir Hallur og Gudmundur, fadir Mad. Gudrúnar á Hraunum í Fljótum. b) Gudrídur, af hverri komnir eru Prófastarnir Sra. H. Eldjárnsson á Grenjadarst., Sra. E. Jónsson á Hrafnagili og margir fleiri.

Pétur Hallgrímsson var, sakir ættar, tekinn ad Hólum af Gudbrandi Biskupi og var þar Hríngjari; honum fylgdi sonur hans Hallgrímur, fæddur 1614 eda þar um bil; hefir hann lært þar ad lesa og skrifa. Sá margfródi Løgmadur Páll Vídalín skrifar (in Recensu Scriptorum & Poëtarum Seculi XVI & XVII.) hann hafi nockurn tíma í Skóla verid og lagt þar fyrsta grundvøll bóklegra

menta. Tjáist ad Hallgrímur hafi mist Skólann, en fyrir einhverra náúnga sinna tilhlutun siglt til Glückstadar og komist sídan til Kaupmannahafnar, hvar hann hafi þjónad hjá Járnsmidi nockrum, en ad Mag. Brynjólfur, sídar Biskup, hafi fengid hann þadan lausann, annadhvert 1631, þegar hann í annad sinn sigldi hédan, eptir hans 2gja ára hérveru, edur — hvad líklegra vyrdist — ári sídar*), ádur hann inngéck Conrectoratum í Hróarskéldu

*) Reisu-psálm, er hér vid bætist og svo byrjar: „Jeg byrja reisu mín, Jesú! í nafni þín," finn eg i 3ur Psálma-qverum Msc. med þessari yfirskrift: „Reisu-„psálmur Hallgríms Péturssonar, qvedinn í Kaupmannahöfn „árid 1632, þá hann vildi reisa þadan „til Islands." Sé nú þetta rétt, hefir hann frá Járnsmidnum losast líklega árid 1632; en þar hann hafdi í fødurlandi sinn lært ad lesa og skrifa, samt í Hóla Skóla numid nockud í Látínu, svo hefir Mag. Brynjólfi sýnst Hallgrími gagnvænlegast ad hann byrjadi aptur med lærdóm sinn, einkum þar hann hefir sunt-

og flutt svo mál hans, ad hann var innlekinn í Vor-Frúar Skóla í Kaupmannahøfn; tók Hallgrímur þar þvílikum framførum, ad árid 1636 var hañ kominn í svo nefnda Meistara Lectsíu. Fyrir gudrækilega umsorgun og örlæti Kristjáns Konúngs IV., komu 38 persónur til Kaupmannahafnar frá Tyrkjum, af fólki því, er herkumid var og hédan af landi flutt 1627; en þar fólk þetta skildi lítid eda ekkert í dønsku, þurfti þad med því vari einhverr íslendskur fenginn, sem styrkti þad í þess kristinndómi, var þess vegna Hallgrímur fenginn til ad lesa og tala fyrir því Guds ord. Medal þessa útleysta fólks var Gudrídur Símonsdóttir (er søgd gipt hafi verid Eyólfi nockrum og haldid ádur til í Stackagérdi í Vestmannaeyum), til hverrar hann fékk þann ástar-þocka, ad vorid 1637, þegar þetta ánaudúga fólk skyldi reisa frá Danmørku, yfirgaf Hall-

---

id hjá honum gódar náms gáfur; því þad sýnist fjærri líkindum, ad med øllu ólærdur handverks drengur hefdi heldur til menta enn annars handverks settur verid.

grímur Skélaun og fór med Gudrídi út híngad; komu þau út í Kéblavík og var Hallgrímur þá púlsmadur hjá Dönskum um sumarid; en eptir þeirra burtsiglíngu hafdi hann hvergi hæli. Gudrídur ól barn í Ytri Njardvík hjá Grími Bergssyni, en þá taldist svo til, ad madur hennar var daudur ádur enn hún tók vid barninu, svo brotid reiknadist fridlulíf. Snérist þá svo fyrir Hallgrími ad hann vard áhángandi Arna á Ytrahólmi á Akranesi, syni Gísla Þórdarsonar Logmanns, svo hann skaut skjóli yfir hann þad eptir var sumarsins og reyndist honum sídan hinn mesti hjálpar-madur.

Skömmu eptir þetta mun Hallgrímur hafa giptst Gudrídi og sídan í mestu fátækt uppihaldid sér einhverstadar á Sudurnesjum — í koti nockru, Baulusæti þá kolludu, hefi eg séd skrifad, hvar um þó eckert víst álykta — annadhvert á vegum Arna edur í Hvalsnes-hverfi, undir skjóli bóndans þar, Þorleifs Jónssonar, til þess hann, eptir undirlagi Mag. Brynjólfs Biskups — því bágt var um þar mundir ad fá Presta til Hvalsness Sókna,

þar sá rómur hefir álegið, að Torfi Erlendsson, þá Héraðsdómari í Gulbringu Sýslu og aðrir stórbockar í Hvalsness Sóknum, hefðu ecki látið Presta sína ofdátt. — kannské og fyrir áeggiun og tillögur Arna eða Þorleifs, fór til Skálholts og vígðist 1644 til Hvalsness Sókna, var og árið eptir innstefndur í Synodi-Réttinn á Alþingi og undirskrifar Protocollinn, eins líka Hvalsness Visitatiu 1646, bjó hann þá á Hvalsnesi og mun þar búið hafa svo lengi, sem hann var þar Prestur, hvað eg meina verið hafa 6 eður 7 ár; því 1650 deyði Sra. Ólafur Böðvarsson Prestur í Saurbæ á Hvalfjarðarströnd, er það Stað hafði haldið frá 1623, en Sra. Hallgrími var veittur Staðurinn 8da Apr. 1651, af Matthías Söffrinssyni, er Umboðsmaður var Höfuðsmannsins Henriks Bjelkes og tók hann við Staðnum í Fardögum sama ár af Eckju Sra. Ólafs, Guðríði Rafnsdóttur; standur og í Saurbæar kirkju Visitatiu, gjörðri af Mag. Brynjólfi 1661 þann 9da Sept., að Sra. Hallgrímur hafi Staðin haldið á 11ta ár; en Eckja Sra. Ólafs

nunn hafa notid nádar-árfins, ef ecki eptir Kóngsbr. um Presta-Eckna nádar-ár af 3ja Maji 1650, þá eptir Ordinantiunnar hljódun og á henni grundudu Synodali Mag. Brynjólfs af 1639. Eptir þad nú Sra. Hallgrímur var kominn ad Saurbæ, vegnadi honum þar sæmilega til þess 1662 þ. 15da Aug., þá um nottina uppbrunnu ell Presta-kallsins innanbæar hús og mikid af búshlutum; komst allt fólk af, utan adkomandi foru-karl og sagdur forn í skapi, Olafur Pálsson, sonarsonur Sra. Bødvars Eyólfssonar í Saurbæ. Margir gódir menn urdu þá til ad hjálpa Sra. Hallgrími, svo Stadurinn vard uppbygdur sama haust. Fáum árum eptir, nefnilega 1665 eda 1666 vard hann líkþrár, en fór þó til Alþíngis þetta sídara ár og urdu margir til ad gjøra honum gott; en árid 1667 þreyngdi svo ad honum holdsveikin, ad hann kaus sér fyrir Kapellán Sra. Torfa Jónsson frá Reykholti og gaf upp vid hann hálfann Stadinn, en bjó siálfur á ødrum helmíngi Stadarins. Sra. Torfi deydi um Sumarmál 1668, en eptir hann kom Sra.

Hannes Björnsson, sem ádur hafdi Prest-ur verid í Ferjubacka þingum; bió han, ásamt Sra. Hallgrími í Saurbæ hid fyrsta árid, en tók vid Stad og kirkju 1669. Fór fram afhendingin þ. 5ta Maji, en var stadfest af Biskupi þ. 8da s. m. Med Stadnum afhendti Sra. Hallgrímur jardirnar: Kattarnes, Stadarhøfda og Ois-partinn, en héldt eptir Ferstiklu, Hrafnabjørgum og Stadartúnga. Sama ár flutti Sra. Hallgrímur sig ad Kalastødum, hvar hann bió 2 ár og sídan ad Ferstiklu, hvar hann bió til dauda-dags. Nú þó Sra. Hallgrímur væri ordinn veikur og kominn frá Saurbæ, var hann þó um þessar mundir og lengi frameptir á fótum og nockurnvegin ferdafær því bædi Ano 1668 reisti han til Alþingis og var þá í Synodo og 1669 er hon einin á Alþingi og undirskrif-ar med ødrum 22ur Stiptisins Prestum, audmjúka bæn þeirra til Mag. Brynjólfs ad halda vid Biskups Embættid framvegis. Hin sídustu missiri vard hann karar-madur og nærri blindur, en bar þó sinn þúnga veikleika

med Þolinmædi og orkti í honum marga andríka og hjartnæma Psálma. Ad lyktum, þá hann var sextugur ad aldri, endudust hans stríds dagar fyrir sáluhjálplegann afgáng, sem skédi eptir Veturnætur, edur þann 27da Okt. 1674; var hann jardadur fyrir framan mikjar kirkjudyr í Saurbæ þ. 31ta s. m., en nú er sagt leg hans sé ad mestu leiti innan kirkju, þar hún sídan hefir verid lengd fram *).

Sra. Hallgrímur var ad ytra áliti stór og ei lidlega vaxinn, dockur á hár

*) Yfir þetta nafnfræga Sálmaskáld er árid 1821 lagdur ad Saurbæ á Hvalfjardarströnd, prýdilega úthöggvinn Líksteinn af þjódhaga Smidnum Jakobi Snorrasyni á Húsafelli, úr þeirri ágætu Steinategund, hverri Ferdasaga þeirra Eggerts og Bjarna lýsir í §. 133, ad finnist í Húsafells fjalli. Líksteinsins áhöggna Letur er þetta:

Lét, Stein, þenna. Lands-höfdíngi,
Sárast saknadur. — hverr, sannri, trú,
Af. alúd, unni, — Ættmenn.. rista,
Eptir. sinn, dag. ad. auldnum. moldum.

og brún, enginn raddmadur, en hversdaglega skémtinn og gladsinna; án vidhafnar tilbreytni lídugur og ordheppinn í qvedskap; andrikur og ordhagur Prédikari; velskiljandi Pýdsku, Dönsku, Látínu og sitt módurmál.

Börn Sra. Hallgríms og Gudrídar dóu flestöll úng; eitt þeirra hét Steinunn, sem vard hálfs fiórda árs, hverja sagt er hann hafi mikillega tregad vegna náms og gáfna, er strax létu sig í ljósi hjá henni. Annad Eyólfur, er giptist Þórn, dóttur Gudmundar Narfasonar á Hálsi í Kjós og Gudrúnar elztu Ormsdóttur frá Eynum. Þeirra börn: a) Magnús, Þiónadi Prentverki í Skálholti, sigldi og giptist utanlands, og b) Gudrún, er giptist Þorleifi syni Jóns nockurs Indridasonar. Gudmundur er og talinn sonur

---

Háleits. Sálma-skálds,
HALLGRIMS. fræga,
Saurbæar, Prests PETURSSONAR,

Lifi, Beggja. Minning. í. Landi. blessud!
MDCCCXXI.
M, St, .

Sra. Hallgríms mun hafa báid úngur og ógvæntur, þar ei er gétid hans affomendu. Gudrídur var, eptir dauda Sra. Hallgríms, hiá syni sínum Eyólfi, er bjó á Ferstiklu eptir födur sinn, til þess hann dó 1679, á sínu 42ru aldurs ári, en eptir dauda hans fór hún ad Saurbæ til Sra. Hannesar og deydi þar 1682, ári yngri enn hálf níræd, grafin 20. Dec., hvar eptir hún sjálf fædd 1598 og gipt vera Sra. Hallgrími þá hana skorti vetur á fertugann.

Eptirfylgir med fám ordum ad minnast á þau Skrif, sem eptir þenna Guds mann Sra. Hallgrím liggja og honum almennilega eignud eru: Í sundurlausri rædu hefir hann samanskrifad: Diarium christianum edur daglega ydkun af öllum Drottins dagsverkum, med samburdi Guds tíu Bodorda og minníngu nafnsins Jesú. Lét hann Bækling þenna frá sér út gánga 1660. Einnig: Sjö gudrækilegar umþenkingar edur eintal kristins manns vid sjálfann sig hvern dag í vikunni qvöld og morgna og hefir hann báda þessa bæklínga dediceradt Eggert Björnssyni á Skardi á

Skardsströnd, Sýslumanni í Bardastrand-ar Sýslu og eru þeir nockrum siñum prentadir. Ut af Diario hefir qvedid Psálma sá velgáfadi Keñimañ Sra Jóns Sigmundsson, en Víku-Þaunkunum hefir í Psálma snúid Sra. Eiríkur Hallsson í Höfda. Hjá mér eru Víkubænir Sra. Hallgrími eignadar, er vel mættu fylgja þessum bæklingum, ef menn fyrir víst vissu þær væru verk Sra. Hallgríms og ósfalsadar. Þessi Guds madur hefir einnig commenterad yfir nockrar Vísur úr vorum Fornsögum, einkum Sögu Olafs Konúngs Tryggvasonar, en þó einhverjum þyki þad hans verk ei hid fullkomnasta, þá er adgætandi, auk þess vér erum allir menn og vorum ófullkomlegleika fylgir jafnan einhverr annmarki, ad vera má Sra. Hallgrímur hafi ei géfid sér stundir, eda ei haft þær. til ad halda áfram med sama vandaverk og skiljast svo vid þad, ad grantskygnustu menn gætu engin missmídi á séd. *)

*) Páll Lögmadur Vídalín, vel tilfallinn Dómari í greindu efni, skrifar þannig hér um l. c.: Commentarium etiam reliquit in nonnulla veterum Poëmata, quæ Historiæ Olai Tryggonis f. inserta sunt, in quo laudabilem etiam operam præstitisse

I bundinni rædu hefir Sra. Hallgrimur mikln fleira gjørt og. sérhvad af því, med þeirri stilld og ágæti útsært, ad hann fyrir laungu forþénad hefir eitt hid ypparsta sæti medal þessa Lands Høfud-skálda; þar hann, med fogrum og hagqvæmum ordum í lidugasta qvedskap, án fordildar og assarasnids, framsetur sína velgrundudu þánka um þvílíkt efni, sem optast snertir hjartnæmnstn atridi vorrar trúar, kristilegt framferdi manna og framfarir þeirra í andlegum efnum. Eitt hid ypparsta og uppbyggilegasta verk, sem í ljódum hefir samid verid og í þessu landi útgengid, eru hans Fimmtíu Psálmar út af Pínu og Dauda Drottins vors Jesú Krists, med Textans útskíríngu. Og — svo sem þeir høndla um hid huggunar-ríkasta efni og innibinda í sér merg og kjarna vors kristinndóms, svo hefir hann mest ástundad ad vanda þá og víst nockurra ára tíma til þess brúkad — sumir segja 10 og vænast hér til vitnisburdar Sra. Hannesar Bjørnssonar, hver-

videtur, pleraque enim feliciter eruit, haud scio an omnia, glaciem certe fregit maximæ difficultatis, stravitque ad cætera viam & dolendum, quod tam pauca idgenus poëmata tractaverit.

sum hér um mátti nockurnveginn kunnugt vera, adrir færra. — Þetta sitt ágæta verk fullkomnadi hann 1660, sem sýnir Formáli og Approbatio Sra. Jóns Jónssonar á Melsum, dagsett 7da Marts sama ár. Þad sýnir og Dedicatio til Kristínar Jónsdóttur í Einarsnesi og Helgu Arnadóttur í Hítardal, dagsett 5ta Maji nefnt ár; mér þykir og líkleg sú tilgáta, ad hann hafi ei lengi látid undandragast ad sýna Psálmana sínum velgjørda-manni Mag. Brynjólfi Biskupi, heldur jafnvel fyrstum manna og undir eins offererad þá Dóttur hans, eins og hann í Marts á s. á., gaf þá og tilsendi Ragnhildi Arnadóttur í Kaldadarnesi, hvert Autographum Prófastsins Sra. Vigfús í Hítardal skrifar sig í høndum hafa hafa med Formála Jóns Prófasts. Sú 1ta Editio þessara Psálma, útkom á Hólum í Hjaltadal 1666, hverki góð né fullkomin, þar medal annars, vantudu 2 vers í þann 15da Psálm og hid 3ja í þann 8da. Sú besta Editio meinast hin 4da í Skálholti 1690. Þessir Psálmar hafa ad vísu (til 1773) 15 sinnum prentadir verid *) og þad med citatis biblicis

*) Þessara Psálma 21ta útgáfa var prentud sídarst í Videy 1825.

1704 og hefir Editor Mag. Bjørn Biskup Þorleifsson viljad lagfæra þá í tveim stødum (nefnil. það 18da vers þess 14da Psálms og hid 12ta v. í þeim 16da Psálmi) og þó Mag. Bjørn Biskup hafi giørt þessa umbreytingu í bestu meiníngu, þá lagdist það ei svo út fyrir honum og hefir henni því ei fylgt verid í eunum sídari Editionibus. Miklu framar hafa nockrir merkilegir menn annadhvert reynt til ad snúa þeim í framandi túngumál, eda med Prédikunum út af þeim viljad þeirra inntak ljósara giøra fyrir almúga; hver fyrirtekt ad vísu lofleg er, þó Psálmarnir sialfir framsetii skiljanlega, þó í færri ordum, Þjódskáldsins þánka. A látínsk vers hafa giørt tilraun od snúa nockrum þessum Psálmum Mag. Jón Biskup Vidalin, eitt hid besta Látínu-skáld hér á landi verid hefir, bródir hans Þórdur og Jón Þorkéllsson, nockur ár Rector í Skálholts Skóla *). Gudmundur,

*) Arid 1778 útkom í Kaupmannahøfn látínsk utleggíng þessara Passíu-sálma, undir sømu løgum, sem hinna frumqvednu, giørd af Kolbeini Presti Þorsteinssyni til Middals í Arness Sýslu, ad ølu leit á kostnad, eins og su Utgáfa øll, þáverandi Amtmanns, sídan Stiptamtmanns

sonur Sra. Guðmundar Jóns (lærða) son-
ar, gáfumaður og skáld . sæmilegt — er
þiénti lengi hjá Hennar Majesteti Sophíu
Amalíu og varð Fógeti Hennar í Lágalandi
(Laaland), allt til Hennar dauða 1685,
en bjó þar eptir í Péttmerski stutta stund,
síðan í Glückstað, og lifði víst til ársins
1688 — byrjaði að útleggja þessa Passíu
Psálma á Þýðsku, en hvert hann hefir tilendst
að fullkomna það, áform sitt, er mér að vísu ó-
ljóst. Ut af Passíu Psálmum þessum hafa sam-
antekið 50 Húsólestra þeir æruverðugu gáfu-
menn: Sra. Guðmundur Isleifsson,
Prófastur i Barðastrandar Sýslu og seinast
Prestur á Ingjaldsholi: Sra. Jón Sig-
mundsson hvers áður er gétið; Sra. Vigfús
Jónsson á Stað, er deyði 1761; Sra.
Jón Jónsson, síðast Prestur til Staðarhóls
og Hvols Safnaða, hvers verk þryckt

Olafs Stephánssonar, sem varð géfins
útbýtt hér og erlendis víða. M. St.

Hjörleifur Prófastur Þórðarson, sît-
ast Prestur til Valþjófsstaðar í Norður-
Múla Sýslu, hefir snúið Psálmum þessum
á látínsk hexametrisk vers, prentuð í
Kaupmannahöfn.

er á Hólum i Hjaltedal 1766. *) Þad er og merkilegt, ad þessir Passiu Psálmar eru ei einasta — eg hefdi nær þvi sagt — í hverju húsi hér á landi ydkadir, heldur og hefir þeirra verdugu hrósi á lopt haldid medal framandi Þjóda sá nafnfrægi Historiographus Regius Þormódur Torfason in Serie R. & D. D. L. I. Cap. II., er þó sonur var Torfa Sýslumanns Erlendssonar, mótstödumanns Sra. Hallgríms og Kapteiñ Magnús Arason hafdi þá gjarnan á sér og fundust þeir á honum daudum, þegar hann drucknadi vid Hrappsey á Breidafirdi 19da Jan. 1728, og — hvad meira er — ad Magnús vyrdti svo minningu Sra. Hallgríms, ad hann ásetti sér ad innkaupa Líkstein yfir hann, med látínskri Inscription **), og setja fyrir nedan

*) Vigfús Prófastur Erlendsson, sídarst Prestur ad Setbergi í Eyrarsveit, hefir samantekid 50 Húsléstra út af þessum Passíu Psálmum, nefnda Píslar Þánkar, prentada á Hólum 1773 og 1779.

**) Þessi Inscription hljódar þannig, eptir því, sem mér hana meddeildi í Kaupmañah. 1754 Stud Antiqv. J. Olafsson.

D. T. O. M. S.

Monumentum, Viri. in. perennem. pat-

hana þan 5 síduſtu vers þeſs 25ta Pſálms, ſnerud af honum á látínſk Ljódmæli. Hérad auk; heſir Sra. Hallgrímur orkt 1656 Pſálma út af ſyrri Samúelis-bók og af þeirri ſídari til Abnera dauda, eda til þeſs 3ja vers í þeim 2rum Pſálmi, hvert verk þeir mjøg velgáfudu menn: Sigurdur Gíſlaſon og Sra. Jón Eyólfsſon eldri á Gilsb:ka færdu vel til enda. Þeir eru prentadir (á Hólum) 1747. Lika ſvo heſir Sra. Hallgrímur qvedid Pſálma út af Hiſtoriu Jónaſar Spámanns og qvædi af Bíleam, hvertveggja prentad med Víſnabókinni 1748. Af Rímna-flockum eptir Sra Hallgrím eru: 1.) af Lykla-Pétri og Magelóna, 2.)

---

riæ; suæ. Islandiæ. gloriam, nati in; perenne. ecclesiæ. Christi. quæ, vivit, in; Islandia, aut, victura. est. emolumentum, Sacerdotio. functi, &. eodem, suo, Sacerdotio. sancte. defuncti, Dni, HALLGRIMI. PETRI. F. Ecclesiarum,; primo. Hvalsnesensis, &, hinc. Saurbæensis, in. Hvalfjardarſtrønd. pastoris. dum. vixit, vigilantissimi, atque, in, eo, ipso. officio. summo. cum, honore. mortui, posuit

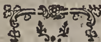
M. Arason,

af Flóres og Leó (Þar Bjarni Jónsson, Skáldi, hætti vid í hinni 16du Rímu, þar svo byrjar: „Fleidólfs bát eg hryndi á mar, heldur enn lengur standi.") 3.) af Króka-Ref. Auk þess, sem nú er upptalid, hefir hann marga Psálma, Qvædi og gamanvísur eptir sig látid, sem ad nockru leiti finnast í þessu qveri og ad nockru leiti liggur enn þá hjá mér og ödrum, sem vissra orsaka vegna, ecki ad þessu sinni þryckjast kann.

Hvad þessari Utgáfu vidvíkur, þá er hún á vidlíkann hátt lögud, sem hin sídasta af 1770, nema hvad undanfellt hefi þær stuttu Bænar andvarpanir, sem þar finnast á bls. 173 — 179, þar ei einasta er til vonar, ad þær þryckist hid fyrsta, ásamt Paunkum (svo kölludum) Auctoris, heldur og sýnast, nær Finales consonantiæ frátakast, líkar jafnt sundurlausri, sem bundinni rædu; líka og þar fyrir, ad rúm fengist fyrir Vidbætirnum, er inniheldur nær allt hingad til óþryckt, en Sra Hallgrími eignad ei af færri enn 2ur Exemplaribus, af hverjum eckert sýnist þess annars Apographum. Ad innsetja allar

variantes lectiones hefi eg opt þenkt, en sleppi því um sinn, þar það er gagnslítið, en gjör-ir undireins qverið stærra og dýrara. Psálm-inn: Leið þú mig, Guð! og lát mig ei, hefi eg fundið í 2ur Exemplaribus einasta með 3ur versum, en af hinum, samt 2ur enn óþryktum versum, samanstendur annar Psálm-ur Sra. Hallgrími eignaður. Í Aldar-háttar versi 9da, er nú undanfellt: næm, eptir Exemplaribus þeirra sælu Guðs manna: Föður míns, einu Sra. Eyólfs á Völlum og Sra. Guðmundar Erlendssonar í Felli, þar þetta orðkorn sýnist úti mega látast í tilliti til meiníngar og bragarháttar. Í Flærdar-sennu (svo kallaðri) v. 2 sýnist heldur ega í tilliti til meiníngarinnar, vera: kreppir inn, heldur enn að, eptir sál. Bechs Sýslumanns Exemplari. Úr Psálminum: Sælar þær sál-ir eru, hefi eg burttekið 3 vers, eptir til-vísun Exempls. Sra. Hallgrími tilheyr-andi og sett þau bak við nefndann Psálm, því þau eru undir öðru lagi eñ hañ. Psálmurinn: „Hjartað kátt, höfum þó gángi styrdt,“ kan vissulega vera Sra.) Jóns. Píslarvotts

eins og hinn: „Jesú Frelsari og Fridarherra," Sigurdar Pálssonar; ecki heldur munn Samstædurnar: „Hyrt mig ei í heiptar brædi," né versin: „Eitt má óvalt héita" etc., fyrir víst eignandi Sra. Hallgrími, verdur þetta. Þvi undanfellt í þessari Utgáfu, í hverri finnst eitt og annad smávegis lagfært, eptir þeim Exemplaribus fengid hefi sídan penultima Editio útgéck og gódir menn hafa mér tilvísad, medal hverra helstur er Prófasturinn Sra. Vigfús Jónsson í Hýtardal, hverjum eg, eptir skyldu, aflegg hér med mitt opinbert þacklæti, eins og hinum ødrum, þó um sinn ei séu á nafn nefndir.

Vunda Guds vel féck vandad
Vitur í Psálma-ritum
Medferd Hallgrímur Hyrdir
Herrans sauda ótraudur,
Son Péturs, sem ábata
Sízt rírdi Kristi dýrdar,
Olafur, í dúk sveita
Ei fól gjef himna Jesurs.

2. Vordlegd heldur hugdi,
Hún minna skyldi' ei vinna
Acd um Isa jordu,
Enn nád hafdi háda.
Því er sál hins sæla
Setst í fognud bestann;
En vér eptir finnum
Agætst merkin verka.

3. Eitt sinn, opt þó mætti
Adur líta sjelnýtu
Stef hins ljóda ljúfa,
Logud ment vera prentud,
Biskup Gísli hann geisla
Gudfrædis ecki mædist

Landi láta tendrast;
Letrad fátt vard betra.

4. Hér er hugvits rírum
Hægt tilbendt ad mentast;
Hér er hug óvorum
Hermt frá andar grandi;
Her er hugar-sárum
Huggan trú vel búin;
Hér er hugar-skjærum
Heitid dýrdar veiting.

5. Ættmanns hródra háttum
Hródur verdt er bjódist;
Fár hefir fegur skrifad
Fordum ljód vorrar þjódar;
Nockrir nærri hrucku
Nýtur ber af ítum,
Mangi máské lengi
Megi jafnast vid Rafna.

6. Breidid mót eyrun bædi,
Blídur Islands lýdur!
Breidid ad hendur bádar!
Býdur Gud sitt ord tídum;
Breidid út hjartun hradir,
Hlýdid Psálma smídum!
Breidid varir vidur,
Vída saunginn prýdid!

7. Lýsi oss það ljósið,
Ljós máttum best kjósa;
Kjósum veg, sem vísar,
Vís er oss þá prísinn,
Prís í himna húsi,
Hús það ræktum fúsir;
Fúsa loks að leysast,
Leysi Guð frá hneisu!

Encausto formas veteres pinxere tabellis,
Nostras hic vates carmine conspicitur,
Ipse sua pictor mentis (nil ora moramur).
Vivus erat scriptis entheus ille senex,
ita posuit Ipsius
ex Sorore pronepos & cognominis
H. Eldjarni F.

EPITAPHIUM.

Hér liggur Skáld, er skyldug
Skáld stæra forpris skjærann,
Skáldmæt'um Krist, þá qvaldist,
Kjærust vann Skáld það næra.

Ei Skáldum Ísa foldar
Eru Skáldin svo færa,
Sem Skáldi því gladir gjalda,
Grær Skálds hrós frábærast.
2. Eitt ljós Snælands ætta,
Ættmanns vóru hættir,
Hætt þá færdu sóttir,
Sótt vann trúar þróttur.
Þróttfæll dó í Drottni
Drottins píslarvottur;
Vott þess firdar fréttu,
Frétt med sannleiks réttri.
3. Lifir Skáld lopti ofar,
Lifir Skálds aund dygd þrifin,
Lifir Skálds nafn í lofi,
Lifir Skálds gröf hrós yfir.
Lifi Skálds minning ljúfa!
Lifi Skálds stærsti bifur!
Lifi Skálds ljóda-gjafir!
Lifi Skálds merkis skrifin!

Fyrsti Parturinn
innihaldandi
nockra Psálma og Qvædí
út af heilagri Ritníngu.

Psálmur um sköpun veraldar.
Af 1tu Mós. b. 1ta kap.

Lag: Ovinnauleg borg er vor Gud.

Jupphafi fyri sitt eilíft ord, almáttugur Gud skapti, himin og líka hér med jörd, af hreinum guddóms krapti, fagurt ljós, firmament, flód og þurrlendid hent, gras, jurtir, grænkud tré, gaf þeim og frjósseme, med ylm og aldin safti.

2 Sól, túngl og stjernur setti hann, sjálfur á festíng skjæra, líka svo fuglinn léttfærann, um loptin kann sig hræra; í flódi fiska-kyn, féuad og dýrin hin, sképnur skrídandi' um fold, skapti seinast af mold, mann og hans qvinnu kjæra.

3. Himininn klár og hýr þá var, hreinann géfandi ljóma, jørdin án mædu ávøxt bar, med allskyns aldin-blóma, sképnurnar allar eins, ei kénndu nockurs meins, madurinn hafdi um heim, herradóm yfir þeim, í sælu, réttlæti og sóma.

4. Svo er nú Drottins ordid eitt, sem øllu vid makt heldur, án þess ad gjørt er ecki neitt, almætti hans því veldur; þad ordid eilíft er, allt gott færir med sér, hverr sér þar heldur vid, hreppir eilífann frid, gledst þar af hugur hrelldur.

5. Jesús er eilíft ordid þad, einka Lausnarinn gódi, fyri hvern allt ad er skapad, affsviptir sorgar módi; hann øllu heldur vid, hann sannann géfur frid, hann slítur hrigdar bønd, hann bætir meinin vønd; fognum þeim fridar sjódi.

6. Jesús er gledi eilíf ein, øllum þeim á hann treysta, hann er sú besta bótin hrein, bønd synda kann afleysta, vor bótin best til sanns, bøn heyrir syndugs manns, hann bætir bøl og þrá, burtsviptir hrigdum frá, géfandi nádar neista.

7. O! hvad opt verd eg ordlaus hér, eymdir mínar því valda; líknar ord, Jesú! legg þú mér, lát mig ei synda gjalda; gled

Þú mitt sorgfullt sinn, sætasti Jesú minn!
láttú mig þjóna hér, með þýðri lofgjörð
hér, nú og um aldir alda!

Inntak úr historíu af Balaam.

4ðu Mós. b. 23ja og 24ða kap.

Með lag, sem Súsönnu Qvæði.

Þá Israels lýður einka fríður af Egyptó, út réð gánga, eydimerk lánga yfirdró, á Móabs vellum þreyttur þó, þá um síðir landtjeldum sló.

2. Móabíta og Madíaníta mönnum þá, stýrði karskur, kjænn og vaskur Kóngur sá, Balak hét, sem birta má, bægja vill þeim landinu frá.

3. Ei sér treysti hann með hreysti-að halda stríð, áugri mæddist, af því hræddist Israels lýð; við sína menn hann sagði'um hríð: senn mun búin ófriðar tíð.

4. Israels múgur mannvals drjúgur Móabs láð, allt mun eyða, auðæfum sneiða og auka'oss háð, eins og fé, sem ei er gáð, upp vill ræta jurtir og sáð.

5. Um þann tíð hjá Arams lýð var einn sá mann bókin efnir beint og nefnir Balaam þann, spádóms ment og konstir kann, Kóngurinn vill að fundinn sé hann.

6. Sídan beiddi og svo tilreiddi sendimenn, ad Bálaam finndi og skjótt med skyndi í fjærlægd senn, honum segid ord mín enn: ómaks-launin géld' eg þér tvenn.

7. Af Egyptalandi fólk flýandi flockum tveim, ógna lid med sorga síd mig sækir heim, bid eg þú komir ad bølva þeim, bædi særdú vyrding' og seim.

8. Móabs ædstir Herrar hærstir hlýddu Gram, stórar háfur, gérsemis gáfur greida nam, brádlega hittu Balaam, báru sídan erindin fram.

9. Balaam þýdur beiddi blídur; bídid hér! á morgun svarid fyrr enn farid fáid þér, þegar vís eg ordin er alls, sem Drottinn kunngjerir mér.

10. Þessa nóttu þegar í óttu, um þennann hag, Gud spyr hradt, þad segi' eg satt, med svoddan slag: hvada menn med hefndar plag, híngad komu til þín í dag?

11. Balaam sagdi, senn ad bragdi sendi mér, Balak menn og bidur mig enn ad bjarga sér, af Egyptalandi ógna hèr, innfallinn í ríkid hans er.

12. Þad eg fregna, hann þykist ei megna þeim á mót, sá vill mig ad frelsa sig

og

og fremja blót, svo bölvan yfir þá falli
fljót og fólkid hreppi afdrifin ljót.

13. Hér um skírir hann, sem stýrir
háudri og heim, þó þér bjódi Budlúng
rjódi, brennandi seim, lát þá sjálfa hverfa
heim, hvergi skaltú fara med þeim.

14. Vid Móabs menn ad morgni senn
hann mælti í stad, ydur búid, burtu snúid,
Balaam qvad, gjöri eg ei þad sem Budlúng
bad, bannad hefir Drottinn mér þad.

15. Þessir gánga leid svo lánga, ad
ljódin tjá, Balaams svörum, sínum förum
sögdu frá, kynlega vid þad Balak brá,
bjó til adra sendimenn þá.

16. Ödlíng kyrri eins og fyrri uppáslö,
af sínum vinum vildari hinum valdi þó,
til Balaams seggja dróttin dró, dýrar gáfur
Kóngurinn bjó.

17. Spámann fundu fródir í lundu og
fluttu þar, erindin sín med ordin fín, sem
ásett var, skíra gull og gérsemar, gaf þeim
aptur Balaam svar:

18. Þeim ydur sendi af sinni hendi segid
þér, þó húsin full med glódraudt gull hann
gjæfi mér, mun eg ei gjöra hid minnsta
hér, meir enn Drottins befalníng er.

19. Sømu nótt þá seggja drótt í svefni var, Balaam beiddi, Gud honum greiddi gleggt andsvar, til Móabs lands þú med þeim far, minnstú hvad eg skipa þér þar.

20. Ösnu býr og brádlega snýr med bragnum þá. Engill hreinn af himni einn, sem hér skal tjá, mitri leid þeim mætti á, mátti hann ecki Balaam sjá.

21 Asnan hnegir útaf vegi, er Engil sjer, Balaam hrigdist hardt og styggdist, hún var þver, himnabúinn frídur fer, fram á leid þar girdíng ein er.

22. Sinn var gardur hár og hardur á hverja hlid; Engill merkur stór og sterkur stód í mid, fóturinn kreistist vegginn vid, vard ad gánga þanninn á snid.

23. Enn fór lengra á einstig þreyngra Engill skjær, asnan veginn engvanneginn arkad fær, Balaam hana bistur slær, á bædi knén því fellur hún nær.

24. Ösnu munni einn er kunni upplauk þá: himins og láda hæstur dáda Herrann sá, féck hún mál og skjótt nam tjá, fyrir hvad gjördir þú mig ad slá?

25. Balaam rjódur reidi módur rétt svo tér, ertú sleginn af því veginn ecki

fer,

ser, hefdi eg spjót í hendi mér, hefna skyldi daudinn á þér

26. Eg þín asna lima lasna lúin og þreytt, frá barndóm þínum bar þig á mínu baki greidt, hvenær gjerdi eg eins þér eitt? aldrei fyrri, sagdi hann, neitt.

27. Um þá stundu opnast mundu hans augun þá, af Drottins rádi, rétt svo tjádi Riitníng frá, blessadann Engil Balaam sá, med brugdnu sverdi veginum hjá.

28. Mjeg sig hneigdi mjúkt og beygdi madurinn brátt; Engill traustur, tryggur, hraustur taladi hátt: hvar fyrir slóstu þrisvar þrátt, þína ejnu af reidinnar mátt?

29 Ef hún eigi viki úr vegi, ad vísu hér, henni hægt eg hefdi vægt, en hefnt á þér, vegur þinn ei þóknast mér. Þar á móti Balaam tér:

30. Eg ei þeckti og þad mig bleckti, ad þú varst nær, vík eg frá, ef væri sá þinn vilji kjær; aptur svarar Engill skjær: ordlof þú til reisunnar fær.

31. Varast skaltú umfram allt, qvad Engill greidt, ad mæla par fyri Þengil þar, þó þess sé beidt, taladú ecki annad neitt, utan hvad eg skicka þér eitt.

32. Balaam frá eg ferdast þá og finn-ur fljótt. Móabs gram, sá gledjast nam í gédinu hljódt, bad hann vildi búast fljótt, og bølvun leggja á Israels drótt.

33. A fjalls hædum ei fjærstædum øltu-rin há, bygdu sjø og fyrna fé þar fórna á, til var reynt um tímá þrjá, takast ecki belvanin má.

34. Vid offrid hvert géck Balaam burt frá brøgnum snar, med sama hætti hon-um mætti Herrann þar, mátti hann ei mæla par, móti því, sem tilskickad var.

35. Balaak reiddist beint og beiddist brádt í stad, hverki þessa hata né blessa Hilmir qvad, spámann komst svo ordi ad: ecki leysir Drottinn mér þad.

36. Spádóm blídann furdu frídann féck hann tjád, þad er rétt med rokum sett í Ritníng fkrád, Kóngi lagdi hann kjænsku rád, kom því seinna refsíngin brád.

37. Ferdast heim af fundi þeim, sem frá er téd; Israel hardt á heidna snart þá herja réd, eyddu fólki en eignast féd, einn-inn féll þar Balaam med.

Historía af Jónasi Spámanni.

Fyrri Psálmurinn.

Tón: Nú bid eg, Gud! þú nádir mig.

Til Jónas Spámanns taladi Gud: tak þig strax upp, sem eg þér baud, brádlega ferd þín byrjud sé, í borg þá stóru Nínive, þú skalt færa þeim fregnir þær, fordjörfun strax sé búin nær, hróp þeirra synda heyri eg þrátt, hefnd og refsíng þeim kémur brátt.

2. Þar eptir Jónas þenkti víst, þángad vildi hann ferdast síst, Drottni hugdist ad flýa frá, fordast svo mætti skickun þá, leigdi sér far og gjald til gaf, géck strax á skip og lagdi í haf, ætladi svo í annad land, um Herrans bod ei sinnti grand.

3. Sem þeir nú landi sigldu frá, sjórinn tók mjøg ad ýfast þá, ofur stormvindur í einum svip, ysidreif bædi menn og skip, farminum hrudt þeir hrundu út, hverr bad sinn Gud med trega og sút, Jónas í lyptíng lá og svaf, lítid sig allt um þetta gaf.

4. Skipherrann um þad undrast vann, ofan géck þá og vakti hann, sagdi: hvar fyrir sefur þú? sár lífs-naud ad oss gengur nú, rís upp þegar og þinn Gud bid,

ef það máske hann veiti lið, úrræda-lausir allir vér, í þessum stórmi töpumst hér.

5. Af hjí eta báðu og hétu þeir, hætt-ur stormvindur óx því meir, ásamt þeim kom, það einhvers veld, yfir þá leiddi hefndar-gjeld, hlutfalli varpa hratt í stað, hjá Jónas síðast lendti það, óttast mjeg þegar svoddan sjá, svo við hann allir ræddu þá.

6. Seig oss hvað helzt þú hefir gjert, frá hverri þjóð þú kominn ert, eða hver til þess eru rök, oss hendir slíkt fyri þína sök? Eg er, qvað hann, ebreskur mann, og svo trúi á Drottinn þann, hverr himin skapti, heim og sjó, hvers befalníng' eg gleymdi þó.

7. Sem hann hið sanna hermdi frá, hræddir úr máta spurðu þá: gjerðu nú sjálfur gjerla' á skil, gjera hvað egum við þig til? Varpið mér, sagð'hann, sjóinn í, svo v r ið þér úr háska frí, eg veit að minna vegna hér, vindurinn þessi kominn er

8. Mótiöður þúngann þreyttu þeir þá vóx stormurinn lángtum meir; grátandi báðu' af geistum móð: Guð reikni oss ei þess manns blóð! Svo var Jónas' í sjó-inn sökt, samstundis veðrið mæddist snöggt.

Mennirnir óttast mjøg við það, miskunar sérhverr Drottinn bað.

9. Drottinn sendi einn hvalfisk bradt, hann kom þángað, sem Jónas datt, uppsvelgdi manninn í sinn qvið, ei stóð þar síðan lengi við; hann bað og grét með beiskri þrá, bænheyrdi Guð andvorpun þá. Þrjá daga luktur lá hann þar, líka svo nætur eins margar.

10. Fyrir Guðs orð og almátt hans, aptur fiskurinn renn til lands, óskoddudum með ollu þó, uppá þurrt landið Jóna spjó. Mikil er, Drottinn! miskun þín, minnstú þér einninn líka mín, svo eg frelsadur sýngi þér, sanna lofgjord, sem skyldugt er!

Síðari Psálmurinn.

Tón: Náttúran oll og edli manns.

Annad sinn Drottinn eptir það, aptur við Jónas sagði: í Níníve þann stóra stað, strax skaltu fara' að bragði, ordsending ber, sem birti eg þér, borgar monnum þar inni; hann ferdast þá, sem fljótast má, festi það boð í minni.

2. Þeiggja dagferda Staðurinn stór, stendur að Níníve væri, eina dagleið svo

útaf fór, alvarlega sem bæri, kallandi hradt, eg segi þad satt, svo vill. Drottinn tilhaga, borg ydar þá, umturnast á, innan fjørutíu daga.

3. Bráðlega trúdu borgar-menn, bodskap Drottins þá fengu, úngir og gamlir allir senn, íklædir seckjum gengu, Kóngurinn þá, er svoddan sá, sinn bún'ng af sér lagdi, í ösku sat og grátid gat, gaf skickun slíka og sagdi:

4. Ei skulu menn og mállaus dýr, matar né fædis neyta, hverr, sem hér innan borgar býr, bidji med ydrun heita, afleggid brátt, á allann hátt, íllsku og synd margfalda, máské Drottenn minnist vor enn, svo megum lífi halda.

5. En, sem Gud Drottinn alla sá, yfirbót Niníve manna, miskunar hrærdist Herrann þá, hann elskar trúna sanna, ángra sig lét, þad ádur hét, íllsku þeirra ad hefna, veitti þeim grid, gaf líkn og frid, gædskunnar sinnar vegna.

6. Jónas feck sjed sú fordjørfun, sem fyrirspád hann hafdi, yfir þá koma ecki mun, ógæfan lengi tafdi, honum þad mest, misþócknadest, mælti med þriggu bragdi,

eg vissi þad og þar kom ad, sem þánkinn mér ádur sagdi.

7. Þitt sinni Drottinn þecki eg bert, því vildi eg undan flýa, mønnunum jafnan mildur ert, sem mót þér syndir drýgja, ydrist þeir nú, þeim þyrmir þú, þó látir hefnd tilsegja, spádóms ord þad, fyrst fann ei stad, fýsir mig helzt ad deya.

8. Andsvar af Drottni aptur féck: ád sinnar reidi gætti. Strax sídan burt úr Stadnum géck, stúrladur med þeim hætti; hreisis-korn þar, því hitinn var, yfir hefdi sér hann bygdi, og vildi fá med sanni ad sjá. hvad sinn spádómur dygdi.

9. Drottinn lét vaxa ljósann lund, lángt sínar greinir breiddi, sá rann þar upp í samri stund, sæt blómstur þó framleiddi, vid þetta gras gladdist Jónas, gédfróa sér þad taldi, þá sólin hrein sárheitt ad skein, sig í þess skugga faldi.

10. Gud Drottinn lét þá lundinn þann, lítinn orm stínga kunna, uppvisnadi med øllu hann, ofan féll strax til grunna, austanvind greidt, sólskin sárheitt, senda réd Herrann mildi; Jónas þreyttest og þjádist mest, þá sagdist deya vildi.

11. Þykist þú, Jónas! reidast rétt? ræddi Gud, med þeim hætti, þennann lund hafdir þú ei sett, þín hönd hann eckert bætti, á einni nótt, hann upprann skjótt, adra þó strax visnadi, mjøg þanninn hér úr máta þér, mislíkar svoddann skadi.

12. Skylda eg ecki ellu meir, afvenda reidi minni? tólfsinnum tíu þúsund þeir, þar eru í Stadnum inni, sem engin skil, skynjudu til ad skipta' um vinstri' og hægri; nú sjá'ú hér! nærsta er mér, nádin enn reidin þægri.

Nockrar Saungvísur
af þeim sérlegustu
Krists Kraptaverkum.

I.) Um Brúdkaupid í Kana. Jóh. 2.

Lagid er, sem vid Ekkju-ró.

Á Galíleu ládi, ljóst í Kana Stad, med gégnd og gódu rádi, gjerdist brúdkaup þad, Módir Drottins dvaldist þar, Jesús og svo sveinar hans, sjálfur bodinn var.

2 Þá nam dreyckur þverra, þetta María sjer, hún géck til vors Herra, hógvær

þannig tér: Son minn kjær! þar vantar vín. Hvað hef eg með þig? Kristur qvað, komin er stund ei mín.

3. Við þénara þýðust sagði: það, sem býður hann, gjerið brádt að bragdi. Birt' eg adburð þaun: steinkér sex þar stódu rétt, tóku mælira tvo edur þrjá, til hreinsunar sett,

4. Bølið trúi' eg batni, býður Jesús enn: farið og fljótt af vatni, fyllið kérin senn! barmafull þeir bera þau inn, kjæmeistaranum færa fyrst, Frelsarinn baud um sinn.

5. Vatn að víni orðið, víst hann smackar þá, gécf svo beint fyri borðið, brúdgumann kallar á, hann vissi ecki hvaðan það var; ødruvísi' enn er nú skéð, oss tilhaga bar.

6. Vant er vínið besta, að veita allra fyrst, þar til gédið gésta, gledst með heidur og lyst, léttara sídan bjóða ber; en þú hefir það hið góða geymt, og gésið seinast hér.

7. Jesú jarðteikn fyrsta, Jóhannes segir það, hjóna hjartað tvista, hann í þessum Stað, gladdi'og sýndi sína dýrð. Honum sé bædi heidur og þøck, af huga'og munni skírð!

II) Um Konúngsmanninn af Kapernaum. Jóh. 4.

Tón: Gædsku Guds vér prísum.

Kóngs mann frá Kapernaum, kom einn til Jesú þar, þá fyrir dogum fáum, Frelsarinn genginn var, beint inn í Kana borg, og sagdi: son sinn væri, sjúkur og dauda nærri, því bar hann þúnga sorg.

2. Traudlega trúad fáid, taladi Jesús þá, nema þér nockur sjáid, nístárleg járdteikn há. Aptur þá ansar hinn: háskinn er hardla brádur, Herra! kom þú nú ádur, enn sálast sonur minn.

3. Hug-gædi Herrann mæddi, hans naudsyn gjorla sjer, vid fodurinn frá eg svo rœddi: far þú! son þinn lifer; madurinn merkti þad; trúdi því eina ordi, á þad sig reida þordi, gêck svo gladur af stad.

4. Hans þjónar honum mættu, heimleidis vegi á, húsbóndans hjartad kjættu, hug-gladir mæltu þá: sonur þinn lifir ljóst! Hann spyr: nær sorgin sjatnad, og sóttin hefdi batnad? þeir ansa med engann þjóst:

5. Senn um sjounda tíma, svo bar þad til í gjær, koldunnar sárum svíma, svipktist hann ollum nær. Þá fornam fadirinn,

í sama mund svoddan skédi, sem Jesús honum tédi: sjá! lifir sonur þinn!

6. Hér vid hann vard mjeg gladur, og vel í trúnni hreís, hverr hans heimilis madur, honum fylgdi til þeís, krapt Herrans kénndu vert. Þad Jesú jarteikn annad, Jóhannes hefir sannad, í Galíleu gérdt.

III.) Um þann, sem þrjátíu og átta ár lá sjúkur. Jóh. 5.

Med lag, sem Píslar Minning.

Heileg var þá haldin ein, hátíd Gydínganna, Sonur Guds, sem grædir mein, gánga réd sjálfur med, til Jerúsalem, svo er skéd, ad sid Ísraels manna.

2. Í borginni var brunnur sá, Bethesda ad heiti, fordyr vóru fimm þar á, fékkst þeim skjót heilsubót, sem mæddu allskyns meinin ljót, og margir trú'eg þeís neyti.

3. Engill Drottins eina tíd, upp réd vatnid hræra, svo hverr helzt af sjúkum lýd, sem adbar fyrstann þar, ef sig þvodi, alheill var, eins og barnid skjæra.

4. Í fordyrunum, sem frá er greint, sjeldi sjúkra lýda, var og beid svo vissi beint, nær vatnid skjært yrdi hrært, því lækna vildi lífid sært, af laungum sóttar qvída.

5. Medal þeirra sjúkdóms-sár, sagt er madur væri, þrjátíu oll og átta ár, aumur neyd þúnga leid, eptir lækníng blídri beid, bolid trú'eg hann bæri.

6. Þegar Jesús þenna sá, þar ad gloggt nam hyggja, ad lengi hafdi þúnga þrá þolad hann, mæla vann Herrann vid þann veika mann: viltú lækníng' þyggja?

7 Svara nam hinn sjúki brádt, sárum haldinn qvída: einn verd eg því eptir þrátt, enginn hér bjargar mér, annar jafnan fyrri fer, frekt hlýt eg ad bída.

8. Herrann þegar heyrdi þad, um hann í brjósti kénndi, gacktu hédann heill í stad! hinn þess naut, mínkar þraut, þína sæng þú ber á braut; í burtu madurinn vendi.

9. Sem nú Júdar sáu þad, hann sæng á herdar lagdi, honum gáfu þeir hostugt svar: hátíd sú, ein er nú, bodordin því brýtur þú? beint hann aptur sagdi:

10. Sá, sem hefir mig heilann gjort, hédan baud eg færi, sjálfur vid mig sagdi bert: Sjádú hér! tak med þér þína sæng, því frjáls þú fer; þeir fréttu: hverr hann væri?

11. Madurinn qvadst ei þeckja þann, né heim þar framar gégna; því Herr-

ann burtu víkja vann, þá var hans bætt, meinið hætt, fékk hann þess ei framar gjætt, fólks mergðarinnar vegna.

12. Í Mustérinu madurinn sá, mætti vorum Herra: sóttlaus ertú, sagdi hann þá, syndga ei nú framar þú, ad þig hendi ei ánaud sú, né annad hálfu verra.

IV.) Um storminn og þann óda mar.

Mark. 6.

Tón: Sædsku Guds vér prísum.

Ljúfur med Lærisveinum, Lausnarinn sté á skip, hvirfilvind óvart einum, yfirsló þegar í svip, ókyrrdist haudur og haf, undir áföllum láu, enga mannhjálp því sáu, en Herrann sjálfur svaf.

2. Í þeim lífs-háska hræddir, hann fóru' ad vekja brátt, af móð og ecka mæddir, mæltu svo allir hátt: hjálpa oss Herra kjær, lát þig ei lítt um varda, ad lægja storminn harda, svo ecki seckvum vær!

3. Hann vaknar víst og rædir, vid þá alla senn: hvad er þad ydur hrædir, helzt ofveik-trúa menn? og settist upp vid þad: þá baud, ad vindurinn þegdi, þjótandi vatn sig legdi; blæ-logn vard strax í stad.

4. Undrast allir vid þetta, er adburd líta þann, hverr annann hér um frétta: hvílíkur er þessi mann? strax þá hann talar til, hofudsképnanna honum, hlýda, svo framar vonum, hans einu ordi í vil.

5. Lendíng í logni fengu, vid landid Gadará, skjótt er frá skipinu gengu, skédi tilburdur sá, adkom þar ódur mann, af íllum ondum hrakinn, ólmur, vitstola, nakinn, greinir svo gloggt um hann.

6. Ur járni og bondum bædi, brotist opt hafdi sá, med grimd og ógna ædi, svo enginn ferdast má, um þann almenníngs stig, dvalist á deckvum heidum, í daudra manna leidum, lemjandi sjálfann sig.

7. Fram fyrir Jesú fætur, falla gjordi brádt; andinn nijeg ílla lætur, æpandi kallar hátt: hvad hefi'eg þó med þig, sanni Guds Sonurinn kjæri, svo, fyrr'enn tíminn væri, kjæmir ad qvelja mig?

8. Þá sagdi Grædarinn gódi: grein mér þitt heiti þó. Andinn mælti af módi: mitt nafn er: Legíó. Þad hafa hyggnir menn, sex þúsund samanteiknad, sex hundrud þar med reiknad, sextíu' og sex til enn.

9. Djeflar af døprum trega, dæmdir í heljar víst, bádu mjøg mikillega, mildastann Jesúm Krist: fyrst þadan færi út, ad hann ræki þá ecki, í undirdjúpanna hlecki, med kaldri qvøl og sút.

10. Frelsarans leyfi fengu, ad fara' í svínin þar, sem um þær grundir gengu, girnd sú djøflanna var; þau vóru tvø þúsund; øll strax med ógn og qvída, út í vatnid hýda, og suckú' á samri stund.

11. Svín-hirdar fullir sorgar, settu á flótta heim, báru þá fregn til borgar, um bagann, sem vard fyri þeim; hinir, sem hlýddu á, undrast og ótta fengu, almennt úr Stadnum gengu, svoddan tilburd ad sjá.

12. Hann, sem var ádur ódur, og enga skynsemd bar, sat nú sidferdis gódur, sannheill hjá Jesú þar; landsmenn þá litu hañ, hinir, sem hjá vóru staddir, í huga'og sinni gladdir, søgdu þeim allann sann.

13. Herrann blind-heimskir bádu: burt ad víkja um sinn; sálar gagnsins ei gádu, þeim gramdist fjárskadinn; svo villtir vóru þeir, hjálpar-von sæla hrepptu, henni viljandi slepptu, en mettu svínin meir.

14. Hann, hverr ed læknaſt hafdi, hér, ſem var ádur téd, Lauſnarann leyfis krafdi, ad líka færi med; en Jeſús ſló því af; farheldur heim til þinna, hjálprædid ſkalt þeim kynna, ſem Gud þér ſjálfur gaf.

V.) Um kraptaverk Kriſts á braudum milli 5000 manns. Jóh. 6.

Med lag: Einn Herra eg beſt ætti.

Yfir um vatnid eina, ſem er í Galíleá, Jeſús med ſína ſveina, ſjálfur ferdadiſt þá, Tíberías nockud nærri (nafn þetta Stadurinn bar), Páſkum víſt var ei fjærri, ad venju Gydínga þar.

2. Fylgdi þeim múgur manna, mikill á þeirri tíd, gódvild hans ſáu ſanna, vid ſjúkann og aumann lýd; uppá fjalls-hædir einar, Endurlauſnarinn géck, líka hans Læriſveinar, litla ſtund hvíld þar féck.

3. Upp leit hann ljóſt ad bragdi, lýds fjølda mikinn ſjer, vid Philippum frá eg ſagdi: fólkid matlyſtugt er; til kaups hvar máttú meina, menn fái braudum nád? ſvo vildi ſveininn reyna, þó ſjálfur viſsi nóg rád.

4. Þá Philippus tók ad telja, tvøhundrud penínga verd, fram þó menn fengi'ad

selja, fullnægja mun ei gérd. Andreas á
þad heyrir, einn bródir Símonar, vildi ráð
veita fleiri, vidstaddur gaf til svar:

5. Ungmenni eitt eg kénndi, Andreas
mæla réd, fimm bygg-braud hefir í hendi,
hér og tvo fiska med, hvad skal þad þó fyri
þessa? þá talar Jesús hátt: segid, þeir
sái sér sessa, saman í ridlum brádt.

6. Herrann réd braudin blessa, braut og
til himins leit, fram báru sædu þessa, fyri
svo marga sveit; allir þeir urdu saddir,
eins af fiskunum med, og vel í gédinu gladd-
ir, Guds verk svo fengu sjed.

7. Leifunum saman safnid, Sonur Guds
þannig tér, og engu af þeim hafnid, svo
ekkert spillist hér. Er þad ei undur ad heyra,
allt þetta svo til bar, afgángs var ellu
meira, enn efnid í fyrstu var?

8. Tólf karfir fullar fengu (frá eg svo
Skriftin tér), og þær leifar afgengu, svo ek-
ert spilltist hér; fimm þúsund fæddi hin
hreina, Forsjónin mildigjorn, karlmenn upp-
talda eina, fyrir utan konur og born.

9. Um qvøldid lét Lærisveina, landinn
halda frá, hann var eptir alleina, ástar-
bæn gjordi þá. Mótvidri megnt þá þjádi,

mjög dymmt af nóttu þó; Jesús þar glöggt að gádi, gêck á þeim djúpa sjó.

10. Nær um fjórdu eikt nætur, nálgadist Jesús þá; þeir hafa'á þessu gætur, þóktust forinju sjá, upp kalla ótta mæddir, en Jesús ansar kjær: verið allir óhræddir, eg er hér sjálfur nær.

11. Pétur svaradi og sagdi: sértú það, Herra minn! bjóð þú eg komi' að bragdi, beint nú á fundinn þinn Far þú! qvað Frelsarinn mildi; forlét hinn skipið þá, og gêck, sem greidast vildi, gladlega sjónum á.

12. Báran réd brádt að steckva, biladi Pétur traust, hann tók þá senn að seckva, sagdi med hárri raust: hjálpa mér, Herrann blídi! hann Jesús að sér dró og spyr: því tæpt hann trýdi? til skipsins gengu þó.

13. Ord sitt og bús-ráð bædi, blessi oss Jesús hreinn, svo lífs og sálar fædi, sedji þá hvern og einn. Sjá til eg seckvi eigi, í synda daudann hér, heldur að hjálpast megi, háldtú vid trúna mér!

VI.) Um þann, sem blindur var fædd-ur. Jóh. 9.

Lagid: Fadir á himna hæd.

Jesús frá Júda lýd, úr Jerúsalem þá tíd, útgéck sá øll mein grædir, um þad Jóhannes rædir.

2. Sat madur sjónlaus þar, sá blindur fæddur var, hardtnærri Herrans vegi, á helgum Sabbats degi.

3. Lærisveinar hann sjá, svo spurdu Herrann þá: hvert egin mun íllska' hans valda, eda foreldra gjalda?

4. Hverki (qvad Herrann snjallt), hann sín né þeirra galdt; Guds verk ega auglýsast og á honum ad prísast.

5. Verk Guds mér vinna ber, víst medan dagurinn er, ydju mann enga fremur, yfir þá nóttin kémur.

6. Eg er ljós heimsins hreint, Herrann taladi beint, medan umgengni mína, hjá mønnum læt eg skína.

7. Herrann þá hrækti á jørd, heilnæm var lækníng gjørd, saur hrærdi saman ad bragdi, svo vid hans augu lagdi.

8. Hann baud þeim blinda þá: í brunni Silóá, þvo sér skjótlega skyldi, ef skíra sjón edlast vildi.

9. Hann géck og gjørdi svo, greidt nam sín augu þvo, heilskygn kom þá heim aptur, Herrans því olli kraptur.

10. Náttúran borin blind, bleckt er af margri synd; minn Jesús mig upplýsi, mér á hjálpar veg vísi!

VII) Um Lazarum af dauda uppvakinn. Jóh. 11.

Lagid: Uppá fjallid Jesús vendi.

Jóhannes segir med svoddann hætti: sjúkur madur eitt sinn lá, Lazarus, þad sorgum sætti, sá var í Bethaniá, systur tvær er innt hann ætti, ennur nefnist María.

2. Hún var þad, sem Herrans fætur, hentuglega smyrja réd, hári sínu svannin mætur, sídan aptur þurkar med, ordi lífsins gef ad gætur, í gudspjallinu svo er tjed.

3. Martha einig ennur heitir, ordi Drottins héldt sér ad, Lausnaranum, sem lækníng veitir, létu segja þegar í stad, sá þú elskar, sóttin þreytir; svaradi Jesús uppá þad:

4. Ecki' er svoddan sóttin eina, send honum til dauda fyrst, heldur ad Drottins dýrdin hreina, dásamlega auglýstist, ell þau fysikyn', eg má greina, elskud vóru þó af Krist.

5. Dagana tvo þar tefja rédi, tilsett var þad Herrans ráð, að vilja Guðs sú skickan skédi, hann skamtar tíma'af sinni náð; fylgdar-mennum Frelsarinn tédi: förum nú á Gyðínga láð.

6. Postular svara með gégndar gyldi, gjerla senn á þessa lund: Gyðínga fólk þig grýta vildi, þá gécksu þar um eina stund; hvar fyrir girnist Meistarinn mildi, meir að koma' á þeirra fund?

7. Tímar eru tólf í degi, taladi spekin guddómlig, birtu njóta maður megi, mun sá gánga réttann stig, hinn, sem ljósið hef. r eigi, hrasar opt og meiðir sig.

8. Lazarus vor vinur sefur, vekja fer eg aptur hann, þeir segja: batnað honum hefir, hvíld og værð ef finna kann, þenna skilníng þánkinn géfur, þeim um svefn náttúrlegann.

9. Lausnarinn þeim ljóst nam gégna: Lazarus dauður er til sanns, en eg fagna ydar vegna, að ei var eg þar í bygðum lands, vær skulum þetta framar fregna, förum nú og vitjum hans.

10. Thómas Postuli tók að segja, Tvíburi sá nefndur var, Lærisveina hug vill hnegja, hann gaf fyrir alla svar: látum

ofs fara' og líka deya, ljóst med honum einnig þar.

11. Kom af guddóms krapti hogum, Kristur til Bethaniá, Lazarus fyrir fjórum dogum, framlidinn í grefinni lá, úr borg og náunum bygdar-legum, bar ad marga Gydínga þá.

12. Þessir gættu gódrar skyldu, gengu í sorgar-húsid inn, géd-svolunar máli mildu, mæltu (svo eg ritad finn), hrelldar systur hugga vildu, harmandi eptir bródur sinn.

13. Martha heyrdi, Meistarinn kjæri, mildur kjæmi um þetta skeid og í nánd ad vísu væri, vildi gánga heim á leid, móti honum frá' eg hún færi, fyrst, en María eptir beid.

14. Angrud Jesú andsvar greidir: ef þú hefdir verid hér, bródir minn (því naudin neydir), nú lifdi, sá daudur er, en eg veit hvad um þú beidir, allt mun Drottinn géfa þér.

15. Aptur Jesús ansa nádi: upp skal rísa bródir þinn, vissulega, vísid tjádi, veit eg af því, Herra minn! hann mun verda lífs á ládi, þá ljómar efsti dagurinn.

16. Uppriſan og einnig líſid, er eg, ſagdi Jeſús þá; efalauſir um þad blíſid, allir, ſem mig trúid á, þó fundid hafid heljar kíſid, hverr mér treyſtir, lifir ſá.

17. Sá hér lifir enn med Anda, og á mig treyſtir heimi í, hættulegt má hel ei granda, hann ſkal verda dauda frí, ſviptur ellum ſálar vanda, ſegdu mér, ef trúir því?

18. Trúi eg þú ſért, qvad ſvanninn grætti, Sonur Guds med helgum ſid, og Kriſtur ſá, ſem koma ætti, ad qvitta af ſyndum mannkynid. Samtal þeirra' ad ſinni hætti, ſvo ſkildiſt hún Herrann vid.

19. Martha hrindir hordum módi, heimleidis med ſkyndi fer, vid Maríu gjördi mæla' í hljódi: Meiſtarinn er kominn hér, bídur þín ſá Grædarinn gódi, og gjörir bodſkap eptir þér.

20. Uppſtód María' og med ſkyndi, út géck frá þeim múga manns, ſvo hún dýrſtann Drottinn finndi, dundi vatnid hvarmarans, þá var Jeſús þýdur í lyndi, þar, ſem Martha kom til hans.

21. Fólkid ſjer, ad fljót úr máta, frá þeim víkur géſni líns, allra þeirra ein var gáta, ſem eſnid greinir hródrar míns:

eflauſt út hún géck ad gráta, hjá grefinni hans bródur ſíns.

22. Til Herrans kom med hrigdar talid, hjartad mæddi ſorgin ſtinn, ángur í brjóſti fann hún falid, féll á kné og ræddi'um ſiñ: hefdir þú hjá oſs, Drottinn! dvalid, daudur-væri'ei bródir minn.

23. Þegar hann ſá ad ſorgar-pláta, ſárt um hennar brjóſtid lá, fólkid allt í annann máta, ángrad leit þar ſtanda hjá, Sonur Guds tók ſjálfur ad gráta, í ſínum anda gramdiſt þá.

24. Sín á milli margur rædi: má nú ſjá hans elſku-géd, ſá, ſem blindann gjerla grædi, gat hann ecki vid því ſjed, ad daudinn ſvo yfir einn mann ædi? almúginn þad mæla réd.

25. Lazarus hvar lagdur væri, Lauſnarinn ſvo ſpurdi ad; en þeir ſvara ſvo, ſem bæri: ſjá þú, Herra! þenna ſtad. Miſkun trúi'eg hjartad hræri, hrigdiſt Jeſús enn vid þad.

26. Til grafarinnar Herrann hreini, hér næſt ſjálfur gánga vann; hún var byrgd med ſtórum ſteini, ſtrax baud þeim af taka þann; ſvo þeir gjerdu, ſem eg greini; ſagdi Martha þá vid hann.

27. Lífid finn eg fúlna' um sídir, fjóra daga hér þad lá. Ordum þessum Herr-ann hlýdir, henni aptur gégndi þá: sagdi' eg ecki, ef þú trýdir, ad þú mundir Guds dýrd sjá?

28. Til himins leit þá Lausnarinn mildi, losud sé, Fadir! gædskan sú, hvers eg af þér óska vildi, um þad mig bænheyrir þú, eg tala svo fólkid trúa skyldi, til þeirra mig sendir nú.

29. Lausnarinn kallar ljósum hljómi: Lazare! þú kom hér út. Hinn daudi hlýddi Drottins rómi, dsprum reyrdur líkbands-hnút; leysid hann qvad Herrann frómi, svo hédan gángi firrtur sút.

30. Júdar margir trúa tóku, táknid slíkt er sáu þeir, ljúfum Jesú lotníng jóku, lofstýr þessi aldrei deyr., Pharísæarnir svika klóku, sig forherdtu æ því meir.

31. Því eg treysti og þad er mín trúa, þú ert, Jesú! lífid mitt, þá hédan burt frá heim skal snúa, held eg mér vid ordid þitt; sálunni vyrdstu sælu' ad búa, svo hún verdi' af naudum qvitt.

Stutt

Stutt innihald
Pínu og Dauda
Drottins vors Jesú Krists.

Lagid: Hvar mundi vera hjartad mitt.

Mér er af hjarta minnisstædt, miskunnar=verkid þad, Jesús var staddur í hrigdum hætt, harmandi þrísvar bad, Gydínga lid þó gengi' ad hrædt, greip hann og batt í stad, sálin hans var af sorgum grætt, sár pínan géck þar ad.

2. Hann hefir dregid, hrakt og hrjád, hardsvírud Júda drótt, med lygum, spotti, hróp' og hád; hrækjandi á hann skjótt, var honum hverki værd né nád, veitt um þá dymmu nótt; allt hann fordæmdi andlegt Rád, ei géck sú rædan hljódt.

3. Heidnum Dómara' í hendur féck Herrann. sú grimma þjód, almúginn fram þar allur géck, æpti med samfelldt hljód: fær hann á kross og qvala=beck, komi' yfir oss hans blód, mordíngja líf=gjøf meir var þeck, mjøg hætt þá qvølin stód.

4. O! hvad grátlegt aumkunar=verdt, eitt var, sem þar til bar; vid hardann

stólpann strengdur þvert, stód vor Lausnarinn þar, hærsta Guds Sonar holdid bert, húdstrýkt med svipum var, ædar, skinn, herund og svo skérdt, óskaddad fast ei par.

5. Þyrni-kórónan svida-sár, sundur hans ennid sleit, blódid uppfyllti augun klár og allann sjónar-reit; Frelsarinn bædi felur og blár, forsmán hverjum hann leit, last-ord, slög, spélni, spott og dár, sparadi' ei þræla-sveit.

6. Tré fimtán fóta lángt var ljóst, lagt á hans herdar hradt, breidt fjøgra álna þúngt med þjóst, þad herma bækur satt, uppgéfinn var med ørmædt brjóst, undir því þrisvar datt, um sídir fram þá ferdin dróst, á fjallid Golgatha bratt.

7. Særdur í kulda klædlaus þó, Kristur sat lánga tíd, á medan øll til bedullinn bjó, bana-verkfærin stríd, erþyrstum munni einn ad dró, edik gall-blandad níd, oddbrotna nagla øldin sló, í hønd og fót um síd.

8. Krossfestann hæddu hofdíngjar, og hverr, sem þar géck hjá, harmqvæli þúng og hádúng bar, Herrann um tíma þrjá, sídan burtslitin sálin var, syndlausu holdi frá, hjartad sárbeittur broddur skar, blód og vatn rann út þá.

9. Lastord og brixl framlidinn féck, falsara sögdu hann, flockur Prestanna fyrir því géck, fundu. Landsdómarann, bádu ad geymd sé grofin þeck, gánga svo ella kann, Lærisveinarnir fylltir fleck, flytji' burt líkamann.

10 Hermenn vopnada hann lét strax, halda mjeg sterkann verd, þar vakti inn til þridja dags, þjódin sú íllsku herd. Drottinn reis upp til dýrdar hags, frá daudum þegar úr jerd og sannrar Guds dýrdar samfélags. Sé honum þackargjord!

11. Gleym ecki þessu, sál mín sæl! svoddan vel merkja skalt, Sonurinn fyrir sekann þræl, saklaus leid þetta allt, slíkri hans elsku hrósa' og hæl, af huga' og munni snjallt; sigurvers Kristi sýng og mæl, sætt fagnandi ávalt.

12. Ljúfasti Jesú! lof sé þér, sem leidst þann sára deyd, hvar med þú hefir hjálpad mér, úr hættri qvel og neyd; lát þú mig jafnan lifa, sem ber, lasta bönd af mér greid, elsku fadm þinn, þess óska' eg hér, yfir sál' mína breid!

Ut af Upprisu historíunni.

Lagid: Gædskurikasti Grædari minn!

Hjartad fagnar og hugur minn, Herrann Jesús er upprisinn, qvel þó á krossi ætti; árla Sunnudags er þad skéd, ádur enn sólin lýsa réd, af Guds dýrdar almætti, þýdur, fridur, Engill kémur krapt-inn fremur, klárt og greini, af grefinni veltir þeim stóra steini.

2. Jardskjálfti mikill skédi þar, skjærasta ljóma Engill bar, vardmenn þá svoddan sáu, ótta miklum yfir þá fló, abl og styrkleika frá þeim dró, líka sem daudir láu, þegar, vegar, ljósid skapta, líssins krapta, loksins fengu, heim í borgina hriggvir gengu.

3. Hofud-prestana hittu senn, hermdu oll þessi tídinden, hinir þeim hétu gáfum. Segid ad Lærisveinarner, sóktu líkamann burt med sér, þegar vér þreyttir sváfum; hradir, gladir, gjaldid þyggja, þar ad hyggja, sídan segdu, líka sem Júdar þeim rádin legdu.

4. Ádur enn dagurinn upprann klár, útgengu af Stadnum qvinnur þrjár, María Magdalena, Módir Jakobs hins minna

var, með þeim líka Salóme þar, þær hugðust Kristi þéna, hriggvar dyggvar, Lausnarans vildu, að ljúfri skyldu, líkið smyrja, hver réð aðra þá hljóðt að-spyrja:

5. Hver mun burt velta hörðum stein? hindrar sá oss á marga grein; þegar, sem litu þángað, opin stóð gröf, en Engill var, alhvítu klæddur lítil þar, hræðsla réð hjartað fánga: Hljóðar, móðar, hriggvar qvinnur, sagði svinnur, syrgið eigi! upprisinn Jesúm eg yður segi.

6. Qvinnurnar glaðar gengu heim, Græðarinn Jesús mætti þeim, segjandi: verið sælar! þær féllu síðan fram til sanns, á fætur kystu Lausnarans; hann réð hýrlega' að mæla: eg bið, að þið, mínum blíðum, bræðrum þýðum, brátt það innið, í Galílæu hér fyrst mig finnið.

7 Magdalena á meðan fer, mjeg fljótt þángað, sem Pétur er, og Jóhannes með hönum, sagði; líkamann sælastann, sjá hvergi eg né finna kann, burt-tekinn væri' hann vonum; báðir, þjáðir, undrast þetta, er það frétta og án tafar, út þángað gengu ell til grafar.

8. Fyrstur Jóhannes framkom þar, fornam að grösin opin var, Pétur þá greidt

inngengur, sáu þar legð lín-klæðin mjúk,
líka og Jesú sveita-dúk, forundrun af því
fengu, allskjótt og fljótt, aptur snúa og því
trúa ellu' að sonnu, burt muni líkið bor-
ið af mennum.

9. Æpandi María úti stóð, inn í gref-
iña horfði fljóð, Englum tveim gaf að gæt-
ur; varð hún nú hrædd og vidleit þá,
vaktarann garðsins hugdist sjá; hann spyr
strax: hvað hún grætur? hún qvað: helzt
það, minn Herra þýður, hjartans blíður,
hér finnst eigi, eftnið fergar eg það segi.

10. Hafir þú berið hann burt með þér,
bið eg þú, Herra! segie mér, svo eg hann
þángað sæki. Maðurinn svarar: María!
Meistari! sagði' hún aptur þá, ei leyfði á
sér taki; ell hrigð og styggð, snýst í gledi,
skjótt það skéði, er Kristum kéndi, heim
til Postula hana sendi.

11. Hún kom strax og þeim kunngjörde:
Kristur af dauða risinn sé, atburði alla
sagði; hinar konurnar hermdu með: þær
hefðu líka Jesúm sjeð, líf og í ljúfu bragði.
Þetta, rétta, villu héldu, hug sinn hrelldu,
Herrans sveinar, sjónhverfingar það segðu
einar.

12. Til Emaus gengu einir tveir, um Herrans pínu tala þeir, þad skédi' á þessum degi; en svo til bar, sem segi'eg frá, sjálfur Jesús nálægdist þá, þó ad hann þeckti eigi. Hann spyr, hugkyrr: hvada hjalid, hrigdar talid hafid, brædur! Kleóphas ansar med kleckri rædu:

13. Ertú einn svo ókénndur mann, í Jerúsalem, ad gjerníng þann, sem er fyrí skömmu skédur, veitstú ecki? en hann spyr ad: honum Kleóphes sagdi þad: Jesús, sem oss var medur, hærstur, ædstur, af spádóms ordum og gædsku gjerdum fyri Gudi' og mennum, á krossi deyddur, þad sjálfir sonnum.

14. En nú í morgun árla víst, ádur enn féck af degi lýst, qvinnur frá oss útgengu, lifanda segdust líta hann, líklegt þad engum vyrdast kann, felmt af því allir fengu. Heimska, gleymska, qvad þá báda, Kóngur dáda, kénndi sídan, Kristur svo hefdi hlotid ad lída.

15. Alla Ritníng útleggja réd, opnadi þeirra hugskot med, Skriftina gloggt svo skilja. Kauptunid allir nálgast nú, nær því endud var leidin sú, gánga létst lengra vilja, beiddu, neyddu, Krist ad bída, qvádu

líða, á qvøldið nærsta, inn með þeim geng- ur mildin hærsta.

16. Settist til borðs og brauðið þar, blessaði, sem hans síður var, og síðan að þeim rétti, báðir í senn hann þecktu þá, þeirra sjónum hvarf burtu frá, harmi úr huga létti, hraðir, glaðir, Postulum hin- um, Herrans vinum, hér frá sögðu, eng- ann trúnað þeir á það løgðu.

17. Á sömu stund það svo til bar, sjálf- ur Jesús var kominn þar, og miðt í miðið stendur, þeim óskar friðar þessu nærst, þá var dyrunum aptur læst, sjá lét á sínar hendur. En þeir, því meir, urðu fegn- ir, óttaslegnir og því trúa, grát réði øll- um í gleði snúa.

18. Ecki var Thómas þá með þeim, en þegar seinna hann kom heim, þeir sögðu allt hið sanna; aldrei trúi' eg, hann ansa réð, utan að nagla-førin sjeð, fái með fíngri kanna; liðu, biðu, átta dagar, dýrð svo hagar, Drottinn fætur, að luktum dyrum kom mildur, mætur.

19. Hjá þeim stóð Herrann hýr í mið, hér nærst Thómas-svo ræddi við, og vill hann verði glaður: í nagla-førin lát fíng- ur þinn, fljótt legg mér hønd í síðu inn, vert

ecki vantrúadur. Drottinn, Gud minn! sagdi dyggur, trúartryggur, tvíburinn, fridur, aptur Jesús þá ansar blídur:

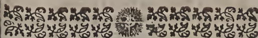
20. Sannlega, Thómas! trúdir þú, til- sýnd mín þessu elli nú, og eg enn framar segi: sæll er sá, hverr mig sjer ei hér, samt þó af hjarta treystir mér, huggun svo hljóta megi. Fleiri, meiri, jardteikn hrein fyri sínum sveinum sídar gérdi, ell þó ad greind hér ecki verdi.

21. Við Genezareths vatnid brádt, vóru þeir þá ..d fiskidrátt, enn sig opinberadi; Pétur adspurdur Krísvar þar, því játadi, sem vonlegt var, ad hann Jesúm elskadi. Býdur, býdur, líssins braudi sína saudi, Símon fæddi; um hans dauda og útfør rædd.

22. Fjorutíu daga Drottinn réd, dvel- jast hér Lærisveinum med, eptir upprísu dýra, til himna sídan hédan sté, hjá hend Fodurs almáttugre, situr vor hjálpin hýra. Amen! Amen! allar tídir lofi lýdir Lausn- arann góda, honum skal jafnan heidurinn bjóda.

Ann-

Annar Parturinn
innihelдur nockra
gudrækilega og andrīka Psálma.

Fyrsti Flockur,
sem hefir í sér
tvo Nýars Psálma,
Qvøld og Morgun Loffaungva
og
einn Sjóferda Psálm.

Nýárs-Psálmur,
qvedinn 1652.

Lagid: Lausnarinn Jesús lódinn kunni.

Arid hýra nú bid nýa, nádar gódur sendi landi voru Gud. Prautir láti frá oss flýa, fargi sorgum, endi grand og eydi naud. Alla fylli gledi-gædum, gædska og miskun Drottins blíd, í fastri ást og fridi af hædum, stødugir stædum, oss hann blessi ár og síd.

2. Jesú prísad nafn eg nefni, nýtt ár þetta komid heimi, vígi' er best, styrki verk og stofnud efni, stydji, grædi, auma geymi mildin mest; barn umskorna, dýrum dreyra; dreifi yfir hjertun mædd, synda-grand og fárid fleira, fjær ad keira, vyrd-ist dýrdin gædsku gædd.

3. Nýtt ár þetta gledilegt greidi, Gud á hædum vorum kjæra kénnidóm', sandi fædi, lýdinn leidi, ad lifi' í hófi, gjeri' og læri verkin fróm; hjerdin verdi hlýdug rád-um, hollum ollum þeirra mest; vari flugs ad fridum dádum, frid' og nádum, út svo rætist vondskan verst.

4. Yfir- ljúfa -menn á minnist, mildi-valdur Drottinn máttar Herra hár, sida-prúdir sannleik kynnist, Syninum þjóni, létti þrátt og grædin sár; oll í stilling log-in lagi, ljúfir, gjæfir, fróma vid, lasta sist þó vegi vægi, hnegi hagi, ad gódir lýdir finni frid.

5. Raunir hjóna mjúkust mýki, milskun ferska Grædarans lýda fyrr og síd, þolgéd helgad vaki; víki, výlid, bolid, neydin, qvídi, hversi strid, bornin einnig blídur nádi, og blessun vissa láti fá, Fadirinn

dáda'

báda' í fridar rádi, leidi á ládi, med lífi og gæfu stóra' og smá.

6. Ydur gledi-árid hýra, øllum heillum géfi vafid Jesús kjær; menn og qvinnur klára, Píra, Kristi ást þér ljúfa hafid fyrr og nær, undir hendi hvílid sælir, heillafullri Drottins hér; engann ángurs kulid kjælir, tál né tælir, þann af henni hulinn er.

7. Oss nú blessi Græðarinn gódur, og gáfur ljúfar sínar hreinar einnig med, ládid, lødur, gjædi gródur, gladt sé lopt, el píni neinar plágur séd, neytum ætíd litillátir, losid géfum Drottins nád, í Gudi blídum kjætumst kátir, mætast mát er, holl þau allir reyni rád.

8. Kasti verstu kostum lasta, Kristur bestur, hærstur, mestur, fólki frá: víst svo traustid festum fasta, fyrst og sídst þeim glæsta gésti ætíd á, ást þýdasta brjóst ei bresti, bistur þjóstur horfinn sé, geistum lasta-gusti fresti, losta lestir, flestir nærsta falli' í hlé.

9. Unni sannur oss og blessi, øllum heillum fylli sæll Emanúel. Í qvída, neyd og krossi hressi, þá qvilla-fullum, vill ó-dæll hér vinna vél; svinnir menn og mynd-

ug qvendi, máttugann Dróttinn lofid tídt, honum einum ofs afhendi, Amen! sendi, Ydur Jesús árid blídt!

Annar Nýárs-Psálmur.

Lagid: Þock sé þér gód gjørd.

Arid nýtt nú á, í nafni Jesú sæta, byrjast blídt; þú þá, þess vel skyldir gæta, segjast vídt sú má, sælu fregnin mæta, sem bøl kann bæta.

2. Gud og mann módir, mey í heiminn fæddi, vorn blídann bródir, sem best øll meinin grædди, heimsins hann þjódir, helgri blessun gæddi, þó ádur eymd mæddi.

3. Fólki frid hreinann, fécк af dýrdar mætti, og Gud vid einann, allt mannkynid sætti, sælu sid beinann, sýndi' og hjartad kjætti, brot synda bætti.

4. Jesús hann heitir, hjálp og frelsan lýda, sælu sann-veitir, og svíptir øllum qvída, um løgmáls bann breytir, blessun géfur frída, med miskun blída.

5. Nafn þad sætt sanna, sælu' og gledi færir, hermum hættanna, haglega fortærir, alla ætt manna, endurlífgar, nærir, sorg þá ei særir.

6. Arið nýtt nafn þitt, náðar Herrann góði! géfi' oss blíðt, gagn sitt, í gleðum friði bjóði, náqvæmt, þýðt, við nauð qvitt, svo notkist manni' og þjóði, lán og lífs gróði.

7. Himin, láð, haf, flóð, hverja sképnu' og eina, foldar sáð, fjársjóð og frjófgun landsins hreina, blessi náð Guðs góð og græðíng veiti beina, án móðs og meina.

8. Kirkju stétt kjæra, Kénnimenn í landi, lát oss rétt læra, lifnað sinn hverr vandi, svo uppsett skjæra, samleiks skín ljómandi, stillt jafnan standi.

9. Skickun lands-laga, lýðs og stjórnar-ráða, yfirmanns aga, til æðstu heilla dáða, vyrðist haus haga, hendin líknar-bráða, er einn allt má náða.

10. Hjónin, hjú, börn blíð, bæi' og lýð um grundir, hend Jesú fræg, fríð, friði' á allar lundir; vor sé trú vernd þýð, vængjum Drottins undir, lífs lángar stundir.

11. Í háska' og hrigð qveldum, Herrann Jesús vægi, í ótta' og blygð öldum, ástin Drottins hægi, í stríði'og stygð dveldum, styrk veiti svo nægi, og allt vel lagi.

D

12. Við hreckja háð-sýndum, hlíf oss, Jesú blíði! frá huga bráð-blindum, bræðra heipt og níði, glæpa grá-lyndum, gudleysíngja lýði, róg, ráni, stríði.

13. Himins hnoss snjalla, helgast meyar sæði! oss geymi alla, frá óvina vélræði! kunni á kross falla, svo krenkja hjartað nædi, Guðs náð það græði!

Morgun-Psálmur.

Lagið: Einn Guð Skapari allra sá.

A morgna þegar árla uppstá, eins á qveldin þá hvílast á, géf eg mitt líf og líka önd, ljúfi Jesú! í þína hönd.

2. Sálin hvílist og huggast mín, Herra Jesú! í benjum þín; bið eg: saklausa blóðið þitt, bleśsi og helgi lífið mitt.

3. Kristi! sem þoldir qvöl og pín, keyptir mér frið með blóði þín, í vöku' og svefni vert mér hjá, vernda mig öllum háska frá.

4. Guðs Engla skari skýli mér, svo skaði mig ecki djöflarner, í mínum krossi' og medlæte, minn Drottinn Jesús hjá mér sé.

5. Hvert heldur lifi hér eða dey, hjartað mitt við því qvíðir ei, glaður því mína géf eg önd, Guð sannleiksins! í þína hönd.

Qvöld-Psálmur.

Lagid: Nú hefst nóttin og hylur dag.

Líknsami Gud og Herra hár, hvers vald og makt um eilífd stár, vér bidjum í Jesú nafni nú, nádar heyrn þinni til vor snú.

2. Ljósid dagsins enn dregst oss frá, dymmu náttmirkri yfir brá, líkaminn hvíldar leita fer, léttir þjáníngar svefninn er.

3. Þackargjørd blída born þín nú, bjóda þér oll med sannri trú, þócknist þér, Fadir! fórn sú víst, fyri vorn Herra Jesúm Krist.

4. Lof sé þér, Gud! fyri lidinn dag, líknin þín góð vorn aumann hag, verndad hefir frá hrigd og neyd, háskasemd lífs og brádum deyd.

5. Forlát þú oss nú, Fadir kjær! fjølda synda, sem gjerdum vær, leynd og opinber afbrot vor, afpláni nú þín gædskan stór.

6. Erfidi vort og vinnulag, vér sem nú hofum gjørt í dag, eptir sérhvers manns embætte, í þínu nafni blessad sé.

7. Géf oss nú, Drottinn! góda nótt, geym og vernda frá qvøl og sótt, frá brádum dauda' og beiskri pín, bevari' oss alla nádin þín.

8. Freistíngum djofuls frá oss snú, forinjur vondar burtrek þú, óværdar drauma ógnir þær, aldrei lát þú oss koma nær.

9. Lát þú oss dagsins ljómann hinn, líta ad morgni, Drottinn minn! svo med fögnudi þjónum þér; þess nú af hjarta óskum vér.

10. Gótz, heidur, lífid, æru og önd, o Drottinn Gud! í þína hønd, befolum vér med traustri trú, til vor nád þinni jafnan snú.

11. Guds Fødurs mildi, gædska og nád, Guds Sonar Jesú hjálpar rád, Guds heilags Anda hlífdin traust, hjá oss stadnæmist endalaust.

12. Heiløg Guds þrenníng hlífi oss nú, og haldi fast í réttri trú, ad hljótum sídan himna víst, hjálparann fyri Jesúm Krist.

13. Amen! þess allir óskum vér, Amen! vor Drottinn! lof sé þér, Amen! sé þad, sem eg nú bad, Amen! Jesús bænheyri þad!

Annar Morgun-Psálmur.

Lagid: Mikilli farsæld mætir sá.

Lofi þig, Drottinn! himininn hár, og heiløg Engla sveit, allar þjódir um allar krár, allstadar lands um reit; því sannleikann þinn og miskun mest, mildi og tignin klár,

yfir oss öllum er stadfest, eilífa tíd' og ár; svo er og líka, sála mín! sonn og fullkomin skylda þín, lof Drottins bædi hátt og hljódt, á hverri stund' ad tjá; aldrei lát þér þad gleymast gott, gésins, sem lét þig fá, hann hefir uppá nýtt í nótt, naudum þér bjargad frá.

2. Lofadur sértú, lifandi Gud! fyri lidna nætur-stund, og þad veroldin uppljómud, er nú af dagsins fund; sól nú í heidi skjæru skír, skinid sitt veitir hlýtt, fuglar loptsins, fiskar og dýr, fagna þeim geisla blídt; skóg-trén, grösin og liljur lands, lifna og gledjast víst til sanns; þetta til dýrdar, Drottinn! þér, daglega þjónar allt; æ hvad skyldara mun þá mér, ad mikla þitt nafn ávalt, Guds ad líking, sem gjördur er, og gésid lísid snjallt.

3. Lof, heidur þér og þackargjörd, þrenníngin edla blíd, viljugur skal eg vanda' á jörd, varandi lífs um tíd; þú hefir jafnan hjálp mér veitt, úr háska' og daudans pín, frá mirkrunum til ljóssins leidt; lofud sé gædskan þín! óvina minna abl og slægd, afmád hefir þín guddóms frægd, enn þótt þeir byggi efnid vandt, med allri svika þrá, ad mér þú, Drottinn! gættir grandt, grimd

Þeirra bægdir frá, rángferdugra, sem ráð-
um kannt, rafka, svo hvergi ná.

4. Sein mig í nótt fyrir líkn og lið,
létst njóta máttar þíns, eins nú í dag um
náð eg bið, í nafni Frelsara míns; hindra
þú umsát andskotans, sem elskar lýgi' og
morð, svo verði sizt að vilja hans, verk
mín, þánkar né orð. Séfðú mér, Drott-
inn! hjartað hreint, hugsa og stunda ljóst og
leynt, laga-boð þín, sem létst oss fá, og lífs-
ins braut eg skil; í dag og hvern tíð héð-
an í frá, halda þau gjarnan vil, því Davíð
segir sæla þá, sem þar hafa lysting til.

5. Blessá þú, Guð! mitt qvinnu-kér, og
kjæru born á láð', blessaðú allt hvað hefi' eg
hér, hlotið af þinni náð; blessa vyrdstú
minn búskaps hag, byrgðir og matar-faung,
blessa útvegi' og vinnulag, svo verði' ei hegð-
an [raung; blessunar ædsti brunnurinn, bless-
aðú mig í sérhvert sinn, sé eg á ferd um
sjó eda jörð, sit, geng edur kyrr stend, hend
þín yfir mér haldi vörð, háska öllum frá-
vend, géf svo med þýðri þackargjerð, þín
náð sé viðurkénnd.

6. Í forsjón þína' og fodurhond, fel eg
nú, Drottinn! hér, líkama minn med lífi'og
önd, lán allt og heilsu-kjör; mitt svo eg akti

starf og stétt, stjórnadú minni lund, hér með einnig mig haldi rétt, á hrigdar og gledi-stund. Kristnihald mitt, kjærleik og trú, með krapti þínum, o Jesú! auka jafnan og efla vyrdst, uppá það sál mín fróm; dýrdarleg sái fyri þér birtst, þá ferdú ad halda dóm; kom, Herra Jesú! kom, sem fyrst, klárt gjör allt synda gróm.

7. Daudans þegar eg nálgast nótt, nádugur vert mér hjá, með bærilegri banasótt, beuda vyrdstú mér þá; í fadmi sælum ad sofna þín, sæti Fadir! eg kýs, óttalaus er þá endin mín, og eilíf gledi vís; sídan í lambsins ljóma klár, lofi hún þig um eilíf ár, þú, sem ad allt með ordi ber, einn Gud og þrenníng há, samhuga allir sýngjum þér, sigurvers himnum á; valdid þitt, dýrd og æran er, Amen! Hallelújá!

Annar Qvøld-Psálmur.

Lagid: O Gud! sem geymir Ísrael.

O Jesú! þér sé þeck og lof, fyrir þína ást og nádar-gjef, vel hefir þú minn veikann hag, verndad og geymt um þennan dag.

2. Slíkni engin mig hendti hér, hlísd Drottins míns það veitti mér, Satan feck

ei að orka neins, sem önd' og lífi var til meins.

3. Jeg vil fyrir það Jesú kjær, játa þér vegsemd fjær og nær, af hjartans munni, hug' og raust; haldist þín vyrðíng endalaust.

4. Eilífann bið eg almátt þinn, ástkjæri Jesú, Herra minn! fyrirgéf öll mín afbrot ljót, í dag, sem framdi' eg þér á mót.

5. Dags-vinnan mín, sem drýgða eg hér, Drottinn minn góður! þóckníst þér, ebli þín blessan allt mitt ráð, auk mér von, trú og kjærleiks dáð.

6. Geymdu mig, Drottinn Guð! í nótt, frá grimmum voða, qvöl og sótt, svo óvin gjöri mér engin grönd, yfir mér sé þín hjálpar-hönd.

7. Luckuna, heilsu, lán og féð, líf og sálina einninn með, umsjón þinni eg allt það géf, óhræddur síðan ligg og sef.

8. Í Drottins nafni eg hvílist hér, hafðu, o Jesú! gát á mér, eg fel mig þinni elsku enn, og alla þína kristna menn.

9. Lof sé Feðurnum lesið og tjáð, lof sé vors Herra Jesú náð, lof helgum Anda allann tíd, Amen! lof sé þér þrenníng blíð.

Dagleg Andvarpan.

Lagid: Hverr, sem ad reisir hæga bygd.

Heilla ljúfasti Herra minn! hjartans útvaldra yndi! uppveki mig nú Andinn þinn, endurnæríng svo finndi; eg er manneskjan alsaurug, afplána þad lifandi Gud, géf mér gladværdar lyndi.

2. Asetníng minn og ydjulag, eg þenkti ad lagsæra, þér til dýrdar ad þjóna í dag, þad veitstú nádin skjæra; en hvernin hefi eg aum mannkind, áreitad þig med marg-ri synd, þad vyrdstu ad lagsæra.

3. Lífdaga minna lýtin øll, lækna þú, Drottinn blídi! og mig hvítfága eins og mjøll, engu svo meini qvídi; æ! mig ángrar af allri rót, ad eg gjørdi þér syndga mót, heilla Fadirinn frídi!

4. Lángar mig nú af lífi og sál, lausn hjá þér, Drottinn! finna; þér er nú, Fadir! meir enn mál, meinanna bót ávinna; sætasti brunnur svølunar, signad herbergi vellystar, lát mig þér lofgjørd inna.

5. Grædi nú øll mín synda sár, signadar Jesú undir, himneska Fødurs høndin klár, hún sé yfir og undir; óqvídin er þá ønd-

ondin mín, í blídum nádar fadmi þín, lídi svo líssins stundir.

6. Réttlætis fagur qvístur klár, Konúngur dýrdar sæti, Engla fegurd um eilíf ár, útvaldra sálar kæti, allra trúadra elska' og von, er Jesús Guds og Maríu Son; géf þess eg jafnan gæti!

7. Innræt þú, Drottinn! ordid þitt, í mitt hjarta og sinni, þad sé lífdaga ljósid mitt, lifnad svo bæta kynni; eptir því lát minn greidast gáng, í gædsku þinnar og nádar fáng, þar svo þér þackir inni.

8. Miskunar þinnar mjúku nád, mikla eg æfi mína, mildasti Jesú! meyar sád, minnstú á barn-kind þína; fadma mig ad þér, Fadir minn! fyrir eingétinn Soninn þinn, lát ecki lidsemd dvína.

9. Set eg nú allt mitt traust og trú, til þín, minn Jesú gódi! ad mig af ástsemd elskir þú, og ádreifir þínu blódi; æ medan varir æfin mín, útbreida vil eg lofgjörd þín, bædi hátt og í hljódi.

10. Andvarpan þessa, ædsti Gud! álíttu'í miskun þinni! hjástod veittú í hverri naud, hygg ad grátbeidni minni; láttú mig ætíd lifa þér, líka deya, þá burtu fer. Lof þitt aldreji linni!

Sjóferda-Psálmur.

Lagid: Náttúran oll og edli manns.

Drottinn líknsamur Herra hreinn, hjálparinn allra manna! þú, sem ad rædur ollu einn, ásísemdar mildin sanna, bænheyr þú mig, þess beidi'eg þig í blessudu Jesú nafni, med ljúfri nád og legg á rád, um lífs og sálar efni.

2. Þín nád þad hefir svo tilsett, ad sérhverr skyldi læra, embætti sitt ad ydka rétt, og med handbjorg sig næra, um land og sjó, en lidsemd þó, lofadir þeim ad veita, sem treysta þér og sídan sér, sinnar atviñu leita.

3. Nú vil eg eptir ordi því, í trausti nádar þinnar, á hafsins bylgjur fara frí, fædu leitandi minnar; sjádu mig nú, sæti Jesú! svo enginn háski grandi, til og frá hér hjálpa þú mér, hættulaust aptur ad landi.

4. Og sem þú gjordir ádur fyrr', óstyrkum Lærisveinum, þegar stormvindur þegi kyrr, þagnadi fyri þér einum, svo álít mig, nær ýfir sig, aldan og vedrid bleika, hasta þar á, en hugga þá hjartad mitt trúarveika.

5. Vardveittú mig og veg minn greid, vernd þín yfir mér standi, frá beiskri sorg og brádum deyd, bædi á sjó og landi; Jesús

minn trúr, eymd allri úr, einn kanntú mig að leysa, vertú mér næst, þá hér sem hæst, hafsins bylgjurnar geysa.

6. Stórann brim-sjó og sterkann vind, stodvi þín mildin sæla, íllra stórfiska ógna mind, ei lát mig kunna fæla; vængja-skjól þitt, fyri vardhald mitt, vil eg mér gjarna kjósa, svo megi' eg frí af fári því, frelsun þinni best hrósa.

7. Því vil eg leystur lofa þig, líssins um tídir mínar, þar heilog Guðs born halda sig, heidrandi nádir þínar; þack-offur eitt, í veikleik' veitt, vyrdstú af mér að þyggja, eilíf náð þín, á armi sín, mun i mér jafnan liggja.

8. Jeg geng til skips í Jesú nafn', Jesús minn hjá mér blífi, helgra Guðs Engla heilagt safn, hrædslu og sorg burt drífi, mig fel og þá, sem mér eru hjá, míns Jesú sjálfs í hendur; verum til frids, væntandi lids, vernd hans yfir oss stendur.

9. J Guds nafni og ótta enn, eptir hans nádar ordi, veidarfærunum vil eg senn, varpa frá skipsins bordi; þetta mitt verk, mískunin merk, minn Herra Jesús blessi! veiti hann mér, hvad vild hans er, von mín og bón er þessi.

10. Jesús oss veri ollum hjá, auga hans til vor sjái, háska og ógnum hrindi frá, svo hætta' ei granda nái; vort hjartans hús, helgi Jesús, hann oss í fridi leidi, óskum þess nú, allir med trú; Amen! sé þad eg beidi.

Annar Flockur

inniheldur

Heilræda- Vidvörunar- og Bænar-Psálma,

kristilegu líferni vidvíkjandi.

Gyllini A B C

af Þýdsku útlagt.

Lagid: Nú kom heidinna hjálpar rád.

A einn Gud set þú allt þitt traust, adstod mannlegri trúir laust, fast standa Drottins fyrirheit, finnst valla trygd um veraldar-reit.

2. Best þinnar æru geym og gæt, gersemi sú er harla mæt, ef hún þér sleppur eitt sinn frá, engin er von til henni ad ná.

3. Christnum sómir ei saurugt hjal, sérhverr sinn munn vel geyma skal, með þögn sig enginn fortalað féck, fjølyrðtum jafnann illa géck.

4. Deil aldrei við þinn yfir-mann, elska skaltú og vyrda hann, þann minni-háttar hæð þú síst, hefnd fær drambsemi jafnan víst.

5. Ef þú nægd af auðæfum átt, engann veginn þig stæra mátt; þenk: að lán Drottins er það allt, af því reikníngsskap standa skalt.

6. Frómleika, dáð og dygdir með, dýrara haldt' en gull og féd. Þá heimsins auðlegð horfin er, hvert sinn gott mannorð fylgir þér.

7. Géf elmesu, ef áttu auð, og aumka þann, sem líður nauð, Guð, í hvers hondum heill þín er, hann mun líkt aptur gjalda þér.

8. Hafi þér einn til góða gért, góðminnugur þess jafnan vert; þackarlaus velgjørð (það er reynt), þúngt fellur manni ljóst og leynt.

9. Iðiun vertú á úngdóms tíð, erfiði lær, þar kémur um síð, uppskéra mun það ellin kyrr, sem æskan niður sáði fyrr.

10.

10. Kjært þó einn láti í eyru þér, ofmjeg honum ei trúa ber, munnurinn stundum mælir dátt, meinar þó (kannské) hjartad flátt.

11. Luckan hvert heldur mót' eda med, minnstu ad hafa stødugt géd, sjaldan er upphaf endíng' líkt, opt géfur raunin vitni um' slíkt.

12. Med reidum huga hendla' ei neitt, hvad til góds enda viltu leidt; margur í brædi verk þad vann, sem vard þó mest ad ydrast hann.

13. Nem þú og lær hvad nytsamt er, nær einhverr gott vill kénna þér; hyrda fáir um heimskann mann, hinn fær vyrdíng', sem meira kann.

14. Okénnt málefni aldrei mátt, úrskurda fljótt né dæma brátt, klagandans heyrdu sogn um sinn, sídann gjæt ad hvad talar hinn.

15. Prakt og hofmód þér hrind þú frá, hefnd færdi mørgum løstur sá, lítillátann lands-manna sid, lát þér nægjast ad blífa vid.

16. Qvilludum hug, sem stuclar styggd, stærri skaltú ei auka hrigd, goldid má verda aptur eins, sem ødrum gjørir þrátt til meins.

17. Raupa, sem sízt af sjálfum þér, þó sýnist nockud gjørt sem ber; egid lof jafnan lyktar verst, líkernid frómt sér hrósar best.

18. Sjá þig vel um, því verøld er flá, vondum selskap þig sneidir hjá; gudhræddum haldt þig gjarnan ad, gott nafn þér víst útvegar þad.

19 Tem þig ad elska ærú og svekt, þó allir þig ei losi frekt. Svo øllum lyndi, enginn mann, ord sín og gjørdir stilla kann.

20. Uppá heims aud og allt hvad er, aldrei þig reid, þad hverfur þér; sá má því haldast hygginn best, sem himnesk gjædi stundar mest.

21. Ven þig aldrei med agg og róg, ad samandraga fjárins plóg; þad ferst med sorg, sem fæst med synd, vid fridsamt braud þér un og lynd.

22. Xerxes Konúngur fordum frekt, forlét sig uppá vald og mekt, féck þó mínkun og sorg til sanns, sérhverr varist þó dæmin hans.

23. Yfir allt framm þú óttist Gud, elska og vyrd hans heiløg bod; ødrum rádhollur einninn sért, eins sem þú vilt ad þér sé gjért.

24. Zebaoth Gud øll veit þín verk, vert því lastvar, hans makt er sterk, fljótara

stilliſt hótud hefnd, enn hin, ſem er med framqvænid efnd.

25. Þig lær ſjálfann ad þeckja rétt, þreyngſt' ei heldur í neina ſtétt; hvad þú áformar ad því gá, endirinn hvernig verda má.

26. Ætíd minnſt' á þinn dauda-dag, dóm ſídaſtann og ſálar-hag; bid jafnan Gud ad géfa þér nád, gód og heilnæm ad ſtunda rád.

Hvad vera egi athæſi kriſtins manns.

Lagid: Skaparinn ſtjarna, Herra hreinn!

Ef þú vilt góda fridſemd fá, fjølmælgi alla varaſt þá, gladt hjarta yfir gódu býr, gjarnan vert jafnan lyndis-hýr.

2. Í trúnni geym ſtillt og ſtødugt géd, ſtunda þar hreinann kjærleik med, eſlaus ſé bænin yfirbót, undandráttarlaus, klár og ſljót.

3. Ydrandi fyrir þín afbrot ſért, or vid fátæka jafnan vert, í gódum verkum ydinn beſt, íllt ad fordaſt viljugur meſt.

4. Fúslega gódri hirtíng' hlýd, hørmúng med þolinmædi líd, í látædi þínu ljúfleik ſýn, líka ſé hæverſk ſkickan þín.

5. Mjúkleik í kénníng' merkja lát, mæl við aðra með spekt og gát, vitna það eina satt reynt sé, um sérhvað dæm með réttvíse.

6. Því fáorðari finnstú hér, fjölmennið, sem þú meira sjer, því heilráðari þig hverjum tjá, honum sem meira liggur á.

Heilræða Psálmur.

Með sínu lagi.

Viljir þú gédjast Guði vel, og góðum mennum hér, hreintrúað hafðu hjartans þel, og heiðra hans nafn, sem ber; orð Drottins lær með allri gát, ydka mest heita bæn, þackergjörð fagra fylgja lát, fórn sú er einka væn, hugsun vondri þér hrittu frá, henni géf aldrei rúm þér hjá, íllgresis fræið upp sé rætt, áður enn frjófgun nær, ské má, það sé við háska hætt, ef hreckja-rótin grær.

2. Æðri menn þér í heiðri haldt, hvern eptir sínni stétt, ljúflyndi við þinn líka skalt, láta í frammi rétt; glettstú aldrei við gamlann mann, gráhærðum vyrðíng ber, forsmá ei heldur fátækann, sem frómur og meinlaus er; móðga ei þann, sem mæðir syngð, meðaumkun sýn þeim líður hrigð, djarflega ecki-

ödrum lá, ávyrdíng hans né brest, þú veitst ei hvad þig henda má, haf gát á þér, sem best.

3. Fordastú þá, sem fara med smán, falsyrdin, háð og spé, lánleysi, slis og lucku rán, laun þeirra trú' eg sé, hótfindnin íll er engum þeck, athuga jafnan þad, ské má þú hafir ský edur fleck, ef skyldi þar grenslast ad, hlátur og késkni hafir sízt, heimskunnar merki þad er víst, klám, níd og hróp þú hata mest, hugsa um málsháttt þann: frómlegum sidum samtal verst, sannlega spilla kann.

Um góda Samvitsku.

Lagid: Dagur í austri ollum.

Hvad verdur fegra fundid, enn fridur og rósamt géd, ángur úr huga hrundid, hjartad gladvært þar med? innbyrdis elskan hreina, med æru' í hverjum stad, heims eptirlætid eina, eflaust dæmi eg þad.

2. Gladur vilda'eg þú værir, og vondu hjá þig sneid, margt þó til böls þér bæri, bakmálug túngan leid; ef þinnar æru gætir, aldrei þú qvída þarft, sídar þá sennu mætir, sjálf lýgin dofnar snart.

3. Lán heims þig lát ei villa, luckunni svart þú tak, antigna engum ílla, allra-sízt þó á bak; opt einn að ødrum finnur, það ydkar hann sjálfur mest; hverr má svo hittast svinnur, að hafi'ei nockurn brest?

4. Heilbrygdi, hjartans kjæti, hér með samvitskan góð, ástvina eptirlæti, fyri utan trega'og móð, frómt líf og farsæll dauði, fylgjast með réttu að, af hverjum heimsins auði, helzt vilda'eg kjósa það.

Um Luckunnar óstødugleika.

Lagið: Hvar mundi vera hjartað mitt.

Allt heimsins glisið, fordild fríd, fegurdar prjál og skraut, fallvalt meinslisið fyrr og síð, flestellum reynast hlaut, allt eins og fis í hvassri hríd, hverfur snarlega'á brant, luckunnar blisið litla tíð, logandi óvart þraut.

2. Blómleg æskunnar edlis art, sem aldins jurtir beint, snemma upprunnar blika bjart, burtvísna'að qveldi seint; þeir gledi brunnar þorna snart; það hefi'eg sjed og reynt, vatns-rásir grunnar horfa hardt, hverfur svo tíminn leynt.

3. Lík-

3. Líkams heilbrygdin hrósar sér, haldin af ellum kjær, hennar þó trygdin afslepp er, óvissum tíma nær, sóttar andstygdin brádt ad ber, búkskerkum nidurslær, bleik dauda sigdinn sárbeitt sker, sólfegur blómstrin skjær.

4. Holdsins frídleikur, fegurd klár, og fraktin líkamans, sem limid eikur laufgad stár, lífid gledur til sanns, allt eins og reykur øll forgár, ásýndin hvarma-ranns, þar liggur bleikur, blódlaus nár, burt er fordildin hans.

4. Mannsins líf hraust, er allra innst, í ædum hjartans býr, mjeg þó ótraust og fallvalt finnst, fljótlega um sér snýr, vidstedulaust þá varir minnst, sem vindur í burtu flýr, ad láni hlautst, því laungum vinnst, litla stund æfin rír,

6. Heims audur sýnist holdsins art, hardla fagur til sanns, medan vidkliniſt kroppinn skart, kjætist géd fávíss manns, optlega týnist yfrid snart, ýmist til sjós eda lands, bersnoggur píniſt hugur hardt, hvar er þá gengid hans?

7. Margur hverr reisti um frónid fjær, féck þess ei verid án; annar med hreysti skárplóg fær, ser hinn med vél og rán, eitt

el, einn neisti', ein bylgja', einn blær, burt-sneiddi allt þad lán, en sá því treysti' er engu nær, utan því meiri smán.

8. Veroldin blíd ad láni lér, lystugt gledinnar hnoss, áshyndum þýd á baki ber, beiskann hormúngar kross. Luckan dáfrída líkust er, vid límskann Júdas's koss, best væri' í tíd ad sjá ad sér, svo hún ei blecki oss.

9. Vøld, léni, makt og vyrdíngar, vél margur sér dró ad, hefdíngja dragt og skrúda skar, skrautlega útsnickad, af skál þad lagt og ecki par, aktar daudinn úm þad, frá allri frákt án ordlofs bar, út hvern úr sínum stad.

10. Hvad er heims blómi' og gjorvallt glis, sem girnist holdid á? reykur, hégómi, selski, fis, fjúkandi lauf og strá, ad mínum dómi slægd og slis, slær hnist til eda frá, skadsemdar ljómi, bálad blis, blindar skjótt hann þad sá.

11. Rót allra meina med sér ber, manns-ordsins girndin snaud, heljar slód betna búkurinn fer, burt frá makt, hefd og aud; þad eitt alleina óvalt er, ad óttast Drottinn Gud; viltu slíkt reyna, hygg ad hér, hvad hann þér sjálfur baud.

12. Láttú því fara heimsins hátt, hölds metnad dreifs og brjál, egnd daudans snara er vid gátt, ad þér mun dregid tál, medan þú hjara hér enn mátt, hugsadu' um þína sál', þar tak á vara, þrýtur brádt, þjód-brautin lífsins hál.

Um heimsins vondt háttalag.

Lagid: O Jesú! edla blómi.

Hætta er stór í heimi, hjálpi oss Drottinn kjær! frá Satans svikum geymi, svo ecki glötumst vær, reynd blída, grand grædi, greind lýda vandrædi, leynd vída land mædi, á lopt sér aptur slær.

2. Djöfuls nú veröld veidir, véla-nót mörgum skjæd, í villu' og vantrú leidir, vondskan sú þúsund-ræd; ár slíkur, ser, flakir, slár svíkur, hverr vakir? hár, ríkur, sjer sakir, sídar Gud af hæd.

3. Otal íllgjördir þróast, ei tjáir leyna því, trygd og trúskapur sóast, takast upp vélrád ný, flestöllum fast spilla, sest göllum last, villa, verst köllum kast qvilla, komid heiminn í.

4. Straff sýnist stórt fyrir hendi, stofnad mjög til þess er, von á refsíngar vendi,

í vext því hættan fer, veld synda, gyld granda, gjeld kinda, fylld standa, eld blinda vild vanda, versta ljóst ei sjer.

5. O Jesú ástkjærasti! ydrunar géf oss tíd, hyrt ei þitt fólk med hasti, heyr mig nú, gædskan blíd! eyd hættu, ráд réttu, reidi sættu, hrjád gledtu, neyd bættu, nád settu, nauda þjádum lýd!

Veraldar þecking um heimsins brygdlyndi.

Lagid: Oll lucka gleri líkust er.

Gud bid eg nú ad géfa mér ráд, og greida minn veg til besta, hann einn mun veita hjálp og dád, hvad sem mig kann ad bresta, þó þersin sé bædi þúng og bráд, og þyki opt bótum fresta, á Drottins miskun, mildi og nád, mitt skal eg traustid festa.

2. Mannleg adstod er misjafnt trygg, margir fá slíkt ad reyna, trúskapar lundin laus og styg, leid gengur þegi beina, veltur á ýmsa hlid um hrygg, hamíngju lánid eina, þá í nayd bjarga helzt eg hygg, hægt muni verda ad greina.

3. Loksins fæ eg nú fullreynt þad, hvad fallvelt er heimsins blída, bindur sig ei vid

stund né stad, stilling enga kann líða, margann ber sama brunni að, blind geng-ur luckan svíða, enginn sær sjálfur ávarð-að, eptir hverju skal bíða.

4. Þeir, sem mér vóru vinir fyrr, vel þá géck einusinni, þegjandi sneiða þvers um dyr, þeim er eg liðinn úr minni; ef all-ir sigla sama byr, selskap er von mann finni, hinn má vel bíða í hefnum kyrr, sem héldt mótviðrið inni.

5. Þar, sem eg hugði hælis mér, í hörm-úng minni að leita, að engu athvarfi orðið er, ull sókt í hús til geita; rót sú opt ávext rammann ber, sem ræktuð er með sveita; heppinn þykist sá, sjálfum sér, af sundinu kann að fleyta.

6. Gott er að gleðjast góðum með, gam-ans og liðs að njóta, brádt kann þó sel-skaps bróðerneð, burt sem vatns-straumur fljóta; þá heilsan brestur, heill og féð, hornaugum vinirnir skjóta, egið gagn hvil-ir efst á beð, en ástin leggst til fóta.

7. Margskonar ángist margann skér, misjafnt vill opt ábjáta, af auðmjúku geði og þánka þér, það vil eg, Drottinn! játa; verðskuldan mín eg veit það er, verst slíks

í engann máta, nú bid eg þig naudstödd-um mér, nád og vægd frammi láta.

8. Einmana stend eg uppi því, engum hef til ad segja, ýmsum hörmúngum haldinn í, hverja stund má eg þreja; á Drottinn skal mín naudsyn ný, nú og jafnan sér fleygja; lát mig af öllu fári frí, í fridi, minn Jesú! deya.

Bæn í heimsins andstreymi.

Lagid; Lifandi Gud! þú lít þar á.

Drottinn! lát mig í heimi hér, haga mér kristilega, svo eg rétt jafnan þjóni þér, og þóckníst alla vega; hræsni, ágirnd og óhlýdne, aldrei í mínum huga sé, forda mér tjóni og trega.

2. Gudlausra manna glæpa sid, gef þú eg varast kunni, haldtú mér sannleiks veginn vid, vél heims mig engin ginni; hæstug ránglátra ressíng hrád, rétt fái aldrei til mín nád, m nst mín í miskun þinni.

3. Frá hjar ns blindni og hardýdge, Herrann Jesús mig geymi, af allri hreinsud saurgun sé, sál mín í þessum heimi; hugskot og eyrun opna þú, ebl med mér hlýdni, von og trú, ást þín mér aldrei gleymi.

4. Þess eins af hug' og hjarta' eg bið, Herra minn dýrðar sæli! hreinann lærdóm mér haldtú við, holds fkynsemd mig ei tæli, hverki mannanna vald né vild, vinátta blíð né heiptin gyld, frá þínum sannleik fæli.

Bæn móti andlegum óvinum.

Lagið: Óvinnanleg borg' er vor Guð.

Leið þú mig, Guð! og lát mig ei, leiðast af sjálfs míns þótta, meðan í heimi hér eg þrej', hald þú mér við þinn ótta, hvert eg geng út eða inn, annastú, Jesú minn! líf mitt, samvitsku, sál', sjón, heyrn, orð, verk og mál, slærð djøfuls rek á flótta.

2. Ljúflega eg þér legg á hønd, líf og heilbrigði mína, líkhamann tak og einnig ønd, undir trúfesti þína; þú átt, já, eigðú hér, allt vald og ráð á mér, øll er umhyggja mín, af mér komin til þín, svo læt eg sorgir dvína.

3. Hvað skal manneskjan megla þó, móti Skapara sínum, Adams fall þetta undirbjó, með allskyns sút og pínum; Jesús allt bæt-ir bøl, burttekur sorg og qvøl, honum á hønd mig fel, hann leysir þrautir vel, hægir það huga mínum.

4. Mín sál! hvad viltú mæla þá, móti skickun þíns Herra? arf-syndin gamla eykur þrá, og enn er forþént verra, af því eg allt of-frekt, á jók þá fornu sekt; svo munu' í heimi hér, holds þrjótsku kraptarner, hljóta ad hjadna' og þverra.

5. Endurlausnari! lof sé þér, lausn fyri endu minnar, leystur frá dauda ljóst eg er, lausn fyrir pínu þinnar; leystú, Lausnarinn kjær! lastanna flækjur þær, sem sál mín situr í, sorg hef' eg, Herra'! af því, lát mig lausn synda finna.

6. Leystú mig, Jesú! lestum frá, líf mitt ádur enn dvínar, lausnin blessada leys mig þá, ljóst fyrir undir þínar; leys mig, Lausnarinn trúr! og lina mótgángs skúr, þegar þér þykir mál, þér fel eg líf og sál, ord og athafnir mínar.

7. Sáluhjálparinn sæll Jesú! sál mín þér ætíd fagnar, sálunni miskun sýndir þú, sálin þér lofgjörd magnar; sál minni sýn þú lid, sála mín þess þarf vid, sálin er sjúk og mód, sál' unn þitt blessad blód, er sálunni sætast gagnar.

8. Hjálpari minn og Herra hýr! hjálpa nú þræli þínum, hjálprædis blessud heillin dýr! hjálpa þú veikleik' mínum; hjálpar

laus hjart'eg hér, ef hjálpar þú eigi mér, hjálpa mót holdi'og heim, hjálpa mót óvin þeim, sem veldur vítis pínum.

9. Lífgjafari minn og líknin fín, lífinu vyrdstú vægja! lífs-fadir ertú lífi mín, lífs meinum gjør þú hægja! líf og sál lofi þig, lífs medan sparar mig, líf mitt lifi í þér, lifdú, Jesús! í mér, lífi lát lostu' ei bægja.

10. Fel eg mig nú í fadmiñ þinn, Frelsarinn Jesú sæti! þó ad mér þreyngi ánaudin, eymdir heims og mótlæti; verdi þinn vilji' á mér, vil eg þad lída hér, lidsemd mér leggur þú, lát mig um sídir nú, lífa med lífsins mæti.

Yðrunar og bænar andvarpan.

Lagid: Ó Jesú edla blómi!

Auvej! minn Drottinn dýri! dapur eg kém til þín, andi þinn æ mér stýri, ángrud er sálin mín, græd hana, Gud eini! géd-pína ad linist, blód Sonar grid greini, grátin kjætist sýn.

2. Synd mín er sandi fleiri, særir þad hjartans grunn, nád þín er miklu meiri, mér er hún ordinn kunn, svo fridi sí-þjádann,

ann, sá gódi æ blídur, sú gledi sé gæda, sídu af raudum brunn. ✝.

3. Mannleg hjálp mest vill þrjóta, mikil þá naudsyn er, því flý eg til þinna fóta, þyrmi nú Drottinn mér, heyr bænir hýr mínar, hér týn ei reir klénum, gjør lína mér meinum, mest eg treysti þér.

4. Drag mig úr djúpi nauda, Drottinn! eg bid af rót, Sonar þíns sárann dauda, synd láttú vinna bót; sál nádi sól fridar, sæl greidi heil rádin, qvol eydist, kul grædi Kristí ástin fljót.

5. Týndann úr telu sauda, tak þú mig enn í sátt, afstýr þú ángri nauda, einninn gjør lyndid kátt; greid brautir, Gud mætur! græd sútir, frid játa, klíd þrauta þad brjóti, þinn svo kanni mátt.

6. Eg fel í umsjón þína, einasti minn Jesú! ønd, líf og æru mína, øllu því stjórna þú; lof, heidur, ljúft greidist, lífgrædir af þjódum, haf, Fadir! hlíf góda, hér oss fyrir nú.

Þridji Flockur
i hverjum finnast nockrir
Ydrunar-, Huggunar- og Þacklætis-
Psálmar.

Bæn ydrandi og trúads manns.

Lagid: Til þín, heilagi Herra Gud!

Sýng þú lof Drottni, sála mín! sem er þinn Gud og Herra, víst því hann gjerdi vel til þín, velgjørdą minnstú þeirra, gaf þér eingétinn Soninn sinn, sem fyrir þig var líflátinn, hvert ástverk er øllu stærra.

2. Lær þú ad stunda líka fremst, lofsýngja þínum Gudi, eins og Davíd ad ordi kémst, í sínu Psálms atqvædi: mín ønd og allt hvad med mér er, mīn Drottinn! heidur vandi þér, fyrir þín géfin gædi!

3. Mig ángrar þad í minni sál', ad mót syndgadi'eg Drottni; ein synd verdskuldar eilíft bál, eptir løgmálsins vitni; hverr kañ ad reikna syndir sín? sjá! fleiri eru afbrot mín, sandi á sjáfar-botni.

4. Alít mig, Drottinn! aumann þræl, augum miskunar þinnar, álít og heyr mitt

eymda væl, álít vein sálar minnar; í Jesú nafni aumka mig, í Jesú nafni bid eg þig, Drottinn Gud dýrdarinnar!

5. Í hans helgústu sárum sjá, synda forlíkun mína, hvad þúngt þín reidi á honum lá, hverskyns qvalir og pína, djøfuk, helvíti og dauda vann, med dýrdlegum sigri uppreis hann, endurleysti svo sína.

6. Auma syndara hér í heim, hann til ydrunar kallar, svo stadfestandi sjálfur þeim, sínar velgjørdir allar, í sakramenti altaris, ef rétt-trúadir neytum þess, svo sem Postulinn spjallar.

7. Vidurkénnandi vor afbrot, verduga stærstu nauda, utan vér høfum eilíf not, af Jesú pínu'og dauda, berum ofs vort ad bæta rád, bidjum Drottinn um sína nád, vor gæti veikra sauda.

8. Eg má þad játa aum mannkind, eins sem Kóng Davíd rædir, mér syrigéfur hañ mína synd, meinsemdir allar grædir; Jesú útrunnid blessad blód, bót og lækníng er hardla gód, þeim synda-þúnginn mædir.

9. Hjálpa þú mér, o Herra Gud! hjálpa þú sálu minni, hjálpa þú mér í himna-frid, hjálpa þú sképnu þinni, hjálpadú mér frá

hel-

heljar neyd, hjálpa þú mér fyri Jesú deyd, hjálp þín mér huggun vinni.

10. Vægt hefir mér þín verndar hønd, veitt hirtíng fødurlega, þad hrís reikna eg vægann vønd, vidlíkast barna-aga; krapt-ur þíns anda kénni mér, kjærleika þinn ad stunda hér, og minnast þess mína daga.

11. Ad gæti'eg heldur vid syndum sjed, svo mig ei verra hendi; bæn, trú og þolin-mædi med, minni ydrun þér sendi, vitandi' ad þessi veraldar leid, verda muni mér ørdugt skeid, nema leidir mig líknar hendi.

12. O minn Jesú! þín eilíf nád, end-urlífgi sál mína, eg befel mig og allt mitt rád, í miskunnar vernd þína, lát oss svo enda lífid hér, ad lof, dýrd og heidur fær-um þér, vor Gud! um eilífdina.

Um Guds Forsjón.

Lagid: Herra! þér skal heidur og løtníng gr.

Hugur slagar, hættur ýmsum benda, hold-id bagar margann vel ad lenda, gégn þeim agat, gæt hvad hagar, gleymska' aflagar, æfidagar enda.

2. Merg er hrydja mótlætis um aldur, mædu-vidja þúng, sem daudinn kaldur; vor

skal ydja, veikra nidja ad vaka' og bidja, oss vill styðja' Alvaldur.

3. Einn er Drottinn, ófinnandi' hans vegir, allt ver vottinn, líka hitt, sem þegir, elskan, óttinn, eydslan, gnóttin, dagur, nóttin, heilsan, sóttin, segir.

4. Gud ótraudur gótz er huga mínum, gagnid, audur, hreysti' í öllum pínum, luckan snaudum, lausn úr naudum, lísid daudum, uppreisn saudum sínum.

5. Allár skepnur eins úti sem inni, einn Gud sedur, þó þær séu' ógrynni, hvergi' er slíkur, hvad vidvíkur, hond forríkur sá upplýkur sinni.

6. Ei skal qvída eymdum lýda frenur, enn þó svída verdi, hríd þá lemur; heldur stríða, bidja' og bída betri tída, blessud blída kémur.

7. Þeckum Drottni, þvíad hann er gódur, aldrei þrotni sá kjærleikans hródur; auma' álítur, braud þelm brýtur, bjørg framslýtur, sá ei þrýtur sjódur.

8. Máttur Dróttins megnar alla vega, miskun hans hún varir eilíflega, sinna gætir, sína kjætir, synd upprætir, trúudum bætir treja.

9. Dýrd

9. Dýrd sé Gudi, Födur og Syni sam-
in, sannheilögum Anda allteins framin,
þrennum, einum, Herra hreinum, hjálp
hvers reynum, ædst lof greinum, Amen!

Tuttugasti og þridji Psálmur Davíds vidliks innihalds.

Lagid: Gædskurikasti Grædari minn!

Drottinn minn hirdir held eg þig, hér
fyrir brestur eckert mig, mín gledi síst því
sjatni, leidir mig gædska Guds med sann,
gras-haga úti lystugann og framm ad
fersku vatni; sá mest, má best hugann
hræra, endurnæra og rétt leida, vegna
nafns síns veginn greida.

2. Og þó ad eg í daudans dal, döprum
rási og mirkra sal, óluckan ei mig hrædir,
víst því er med mér vernd þín hýr, vönd-
urinnn þinn og stafur skír, heita mín hugg-
un bædi; trúr, hýr tilbýr, sitt því ordid
sætt matbordid sálu minni, móti þeim
mig hrella kynni.

3. Mitt hefud smyr þín mildin klár,
med vidsmjörinu síd og ár og fullt á fyr-
ir mig skenkir. Gædska þín Gud og misk-
un mest, mun mér fylgja lífdagana best,

minn hugur þar á þenkir. Eja! Eja! í húsi þínu elsku-sínu eg mun blífa, veittú mér hjá þér vist eilífa.

Bókstafa þýding í Jesú nafni.

Lagid: Fadir vor! sem á himnum ert.

Ilmur er Jesús edla-skjær, oss vid Gud Fødur sætta fær; andvarpan sanna syndugs manns, svo gjørir fagra bænin hans, eins og þá sólin uppljómar, allann himin og stjørnurnar.

2. Eilíft líf Jesús oss tilbýr, allri hørmúng í gledi snýr, grimd og ógn daudans eyddi hér, andlát vort hægur svefn því er, heljar brodd skjædann Herrann braut, hans makt og vald med ollu þraut.

3. Sannleikur Jesús eflaust er; oss rétta lífs-braut kénnir hér, heims-spekin enga huggun ljær, Herrans ord nád og blessan fær, allir, sem treysta uppá þad, eilífann finna hvíldar-stad.

4. Vegur er Jesús viss og beinn, vel má hann gánga hverr sem einn, fyrir hreina trú og helgann sid, hann leidir oss í dýrdar frid, hrædast þarf sá ei heljar deyd, sem heldur sér vid þessa leid.

5. Sigurvinníngin sætust hér, á synd og og dauda Jesús er, djøful fángadi, en frelsti oss, fyrir þá qvøl hann leid á kross, Ilm, Eilífd, Sannleik, Veg, Sigur skjær, svó nafn Jesús útleggjum vær.

Endurminníng Krists pínu.

Lagid: Ovinnanleg borg er vor Gud.

Hvad hjartans kjærann hafdi mig, Herrann minn Jesús gódi! í daudann gaf hann sjálfann sig, og sínu úthellti blódi, Kóngurinn Engla einn, eilífur Drottinn hreinn, á sig tók mína mínd, meinlaus fyrir utan synd, og keypti frá qvala flódi.

2. Aumur í fátækt fæddist hér, fyrirlitinn af heimi, lagdur í jøtu asna er, øllum hafnandi seimi, í útlegd hraktist hann, hærstur Gud og svó mann, allskyns armædu þraut, med ángri lída hlaut, saklaus frá synda eymi.

3. Blessudu sveittist blódi sín, bardíst vid daudann stránga, harmqvæli øll og allskyns pín, yfir hans sálu gánga, fals-koss, fjøtur og bønd, særdur í Júda hønd, høgg, sleg og hráka leid, hædni, álygd og neyd, og dóms álýktun ránga.

4. Krossfestur, deyddur Drottinn var, dreyra runninn í pínum, hans blessad hjarta hardt þá skar, hvast spjót med broddi sínum, blód og vatn sárt med sút, sem þar nam renna út, heilagi Herra kjær, hreinsar mig vel og þvær, af sekt og syndum mínum.

5. Hvad kom þar til, minn mildi Gud! mædu þá vildir lída, og á þig taka allskyns naud, med ángri' og sárum qvída? gódsemdar gædskan þín, gjordi þad vegna mín, frá eldum qvala veg, keyptur svo yrdi eg, og mætti miskun bída.

6. O Herra Jesú! hverr er eg þeis, hladinn med mörgum syndum, ad forlétstú himna ljósann sess, og leitadir ad mér týndum? ljúfur svo leystir mig, létstú krossfesta þig, uppgafstú öndu þín, er þad lífgjefin mín, sviptir burt sorgar mindum.

7. En hvad skal gjalda aptur þér, ecki neitt gott hafandi? sála mín líf og allt hvad er, í þínu valdi standi; ángrad hjarta og géd, ydran syndanna med, ætíd þér offra vil, annad hefi' eg ei til, medtak þad velvyrdandi.

8. Hvad þú áleggur lída skal, Lausnarinn ástar kjæri! hjartad, sinni, hugsan og tal,

hlýdid svo allt þér væri; hjálpa mér, Herra minn! ad heilagann vilja þinn, eg elsk'af allri ønd, eilíf þín nádar hønd, á fridarins braut mig færi.

9. Hjálp mér ad géta haldid rétt, af hjarta, sál'og sinni, hvad, sem þú fyrir hefir sett, huggun veit endu minni, þá daudinn á dyrnar slær. Drottinn! stattú mér nær, ord sídust, Son Guds! þín, séu þá einnig mín, sælu ad sálin finni.

10. Amen! í Jesú egid nafn, Amen! af huga hreinum; forda mér, Gud! vid glæpa safn, geym mína sál frá meinum; svo vil eg satt med trú, sýngja þér, minn Jesú! Sanctus og sannann prís, í sællri Paradís, Amen! lof Drottni einum.

Huggan í krossi og mótgángi.

Lagid: Náttúran øll og edli manns.

Þú, kristin sála! þjád og mædd, þreytt undir krossins byrdi, vanmegnast ecki, vert óhrædd, vilji Drottins þó yrdi; þrej, þol og líd, bid, vona'og bíd, bolid fær gódann enda, þá neyd er hærst, Herrann er nærst, hann mun þér føgnud senda.

2. Þá lídur kross og qveinar hátt, qvídir máské vid dauda, holdsins vandi er þetta þrátt, þegar þad kénnir nauda; heldur ætíd vid andann stríd, allir megum þad játa; styrk muntú þá þurfa ad fá, ef þad skal undan láta.

3. Þannig lætur oss Drottinn dýr, deya frá þessum heimi, fagurlega sitt fólk tilbýr, fallvöltum aud svo gleymi, hirtir mjøg hægt, hér med sær lægt, hjartad metnadar-gjarna, grætir um stund, gledur þó lund, Gud þannig sinna barna.

4. Þú sjer ad módirin mildi-gjørn, mjúklát vid sitt afqvæmi, agar þó opt sín elsku-børn, ei svo í skada kjæmi; eptir hirting, audmýktar slíng, ad sér þýdlega vefur, afþurkar klár, øll þeirra tár, ástar koss margann gésur.

5 Allteins ser Drottinn ad vid oss, ord hans ljóst þar um hljóda, hyrtíng áleggur hrigd og kross, hann vill oss allt hid góda; í hørmúng midt, mildir géd sitt, miskunar Fadirinn blídur, elskar þá best, hann agar mest, er þeim nærst, sem þýngst lídur.

6. Heyr hvad Esajas hermir ljóst, heilegum fylltur Anda: en þó fást megi módur brjóst, miskunar-laust til handa, afqvæmi

sín, svo ei þess pín, elsku dauft hjartad kénndi, aldrei skal þér, þó gleymt af mér, þitt nafn í minni' er hendi.

7. Sæt ad hverſu Guds börnin blíd, báru sinn kross og lidu, hlutu ad þola stundlegt stríd, stødugt í trúnni bidu; Job, Móises, vér minnumst þess, mjøg þjádir lengi vóru, Davíd og sann, sá Drottins mann, djúpin hrigdanna stóru.

8 Hver var meir vyrdt enn María, módir Jesú vors Herra, hlaut þó krossfestaun Son sinn sjá, sár hans ei fékk ad þerra; harma sverd beitt, réd hjartad heitt, hennar þá sundur grafa; Drottni mest kjær sú milda mær, mun þó víst verid hafa.

9. Já, Gud vildi sinn Son til sanns, svoddan med skarti prída, þad mun þér blídri brúdur hans, best allra fegurst hlída; hvad leslegt er í heimi hér, honum samlíkjast mega, og Jesú hjá, himninum á, heimvon farsæla ega.

10. Kannské ad þar um quartir þú, kénni' eg vel holdid veika, þér vyrdist sem þín von og trú, vilji hvarfla og skeika; þrátt stendur naumt, þolgjædid aumt, þjáníng ef lengi dvelur; bænin er köld, missgjörd margföld, mjøg svoddan hjartad qvelur.

11. Ei er trúin þitt egid verk, enn þótt hún veikleg standi, né þolinmædi í þrautum sterk, þad géfur helgur Andi, hvad hann upptók, hann gaf og jók, hjálpsamlega framqvæmir, vanmegnun þá, sem er þar á, aldrei hans nád fordæmir.

12. Bænin ef vyrdist veik og styrd, varastú þó ad tregast, fyrir augum Drottins vel er vyrd; vor Jesús fagurlegast, þýdir þad allt, þér sýnist kaldt, ef hún skér í hans nafni, offur þad best, ásjer hann mest, ei trúi eg Gud því hafni.

13. Lángt þó finnist ad lída þér, lítil stund má þó heita, óendanleg sú eilífd er, oss þar mun Drottinn veita, unadsemd þá, sem aldrei má, upphugsá mannlegt hjarta, lifum med fró, frid, sælu og ró, fagrir sem ljósid bjarta.

14. Hygg ad! því barni mest er mjúkt, módur hjartad ágæta, vanmegna, sem hún sjer og sjúkt, sýnir því hjúkrun mæta; eins er Guds hönd, ángrádri önd, æ er hann nálægastur, ástríkur best, og blídur mest, vid börn sín veik trúfastur.

15. Brákadann reir ei brýtur hann, blæs ei út hör rjúkanda, glatadann saud med flýti fann, frávilltum lét ei granda;

á herdum sér heimleidis ber, hverr má oss þadan draga? veika sál best, bevarar mest, bædi nætur og daga.

16. Í Jesú nafni bid og bíd, brúdgumm-inn fullsnart kémur, hans er ásýndin hýr og blíd, hvad viltú girnast fremur? þín harma tár, oll þerrar klár, þýd Drottins hendin skjæra, hér vid þig skalt hugga á-valt, heilnæmt er slíkt ad læra.

17 Gudi sé lof! sem glada von, gaf oss í raunum vendum, lét hann sinn ljúfa líkn-ar Son. leysa'oss af daudaus bendum; hans andinn kjær er ætíd nær ollum, sem þján-íng-lída, vér skulum því þreyngíngum í, þreja, vona og bída.

18. Af er þá stadin oll vor sorg, ángist-ar horfin mæda, í himnaríkis helgri borg, hvar Englar Drottins ræda, og sýngja sætt Sanctus ágætt, segjandi'af hjarta: Amen! lof, heidur, pris, sæmd, sómi vís, sé Drott-ni' um eilífd framin!

Andvarpan kristilegrar kirkju.

Lagid: Gædskurikasli Grædari minn!

Ef þú spyr ad: því kristnin klár, qveinar daglega'og fellir tár, andvarpar opt og styn-

ur? þú skalt vita, hún þróast leynt, þykir brúdguminn koma seint, hennar hjartkjæri vinur; þrejir, segir: Jesú Kriste! kom, sem fyrst, svo qvolum linni, endurnær mig á elsku þinni!

2. Hún bidur opt med hrigd og þrá: hjartans brúdgumi! lát þig sjá, o Drottinn! dvel ei lengi, sætasti Jesú! minnstú mín, mér þykir lángt ad bída þín, nærsta því neydin þreyngir; eini, hreini, elskhugin kjæri! kom hér nær. eg kalla af mædi, lát þú mig odlast þín ástar gædi.

3. O Gud gæfi! eg ætti'um sinn, upp til þín koma, Jesú minn! ad sídan skiljum eigi, hjartad mitt tak þú til þín fyrst, trú og nád svo mér ávaxtist, ad eg hér þolgód þreji; heitir, veitir, Herrann merkur, hreinn og sterkur, heilagann Anda, sá mig huggar í háska' og vanda.

4. Sem hjerturinn þá hann þyrstur er, þreyttur til vatnsins flýtir sér, svo honum svalad yrdi, svo lángar oss hér úr heimsins pín, Herra minn Jesú! upp til þín, kramda af krossins byrdi; grædtú, bættú, ángrid strída, qvol og qvída kristni þinnar, leid hana heim til hvíldar sinnar.

5. O

5. O Jesú! merk: þín ángrud hjerd, andvarpar, stynur þúngt á jerd, stedd nú í fári stærsta; hjálpa þú henni, Herra trúr! háska ellum og vanda úr, hún er harmþrúngin nærsta; lengist, þreyngist, við óvin trylldann, ossa fylldann, ætíd strídir; lát hana, Drottinn! sigra'um sídir.

6. Jesú! mig lángar eptir þér, ætíd hvernig, sem gengur hér, kom til mín, Jesú kjæri! medan mér önd í brjósti býr, bid eg þú komir, Jesú hýr! þér vil eg vera nærri; sértú, vertú, Jesús hærstur hjá mér nærstur í hverskyns pínu, skýl þú mér jafnan í skjóli þínu!

Um Guds adstod í krossinum.

Lagid: Ovinnanleg borg er vor Gud.

Eg vænti, Drottinn! eptir þér, í minni hormúng lángri, og bíd til þess þú bjargar mér, af beisku hugarins ángri, er strídir á mig fast, og hvern dag margfaldast, krossinn mig kremur hardt; kom þú! hjálpadu snart, svo linni strídu strángri.

2. Veit eg þú, Drottinn! manst til mín, þá mótgángs tíminn stendur, feginn í allri freistni og pín, fel eg mig þér á hendur,

nafn mitt vel þeckir þú, þeß em eg fullviß nú, þad er og skrifad inn, í handarlófann þinn, sigur er mér því sendur.

3. Minn andi, Drottinn! í þér gledst, til ords þíns jafnan leita, af huggun mjúkri sálin sedst, sannleiksins fyrirheita: komid kroß-þjádir hér (Kristur sjálfur svo tér), alla eg ydur mest, endurnæra vil best, erfidi er má þreyta.

4. Endurlausnarinn allra trúr, aumir hvers lækníng fundu, þessum mig leidi þrautum úr, á þægri hjálpar stundu, þó holdinu þyki lángt, þjáníngar okid stránght, samt vertú, sál mín! hraust, set á Drottinn þitt traust, hans mildi-verkin mundu.

5. Lifir minn Gud, sem líf mér gaf, líf mitt er í hans valdi, lífs-qvølum svipti lífi af, lífs-bjørg minni vidhaldi! lifandi lífsins Gud! líf mitt frelsa af naud, lífs svo eg lifi hér, ad líf eilífst medur þér, fái eg um allar aldir.

Þackargjørd fyrir apturfengna heilsu. (qvedin 1663.)

Lagid: Jesú Kristi! þig kalla' eg á.

Seg þú lof Drottni, sál mín! nú, sátt med hjartans fognudi, dagliga jafnan

þacka þú, þínum lifanda Gudi, hverr þér líf, kraft og heilſu gaf, hjálp, náð og miſk-
un veitti, nær þjáníng þreytti, leyſti þig ollu ángri af, eymd þinni í fárſæld breytti.

2. Eg var hladinn med hrigd og þrá, holdid mjeg ſóttin píndi, hend Drottins lagdiſt hardt mig á, hirtíng mjeg þúnga ſýndi; hverja ſtund daudans von því var, veiktiſt líſs megnid þjáda og naut ei náda, aldeilis dugdi ecki par, adſtod mannlega ráda.

3. Þá eg lá ſvo í háſka hér, med harmqvælum ſóttarinnar, gættir þú, Jeſú minn! ad mér, miſkunar naut eg þinnar, hend þín bleſſud og hlíſd óttreg, hættar freiſtíngar lægdi, og vel mér vægdi, ſvo nádar umſjón áſtúdleg, áráſum djoſuls bægdi.

4. Miſkunar hjarta = þelid þitt, þá í brjóſt um mig kénndi, grædbir allt ſóttarmeinid mitt, med þinni læknis-hendi, heilbrigdi gafſt og hrauſtleik mér, úr hættu daudans leyſtir, og vel vid reiſtir; ſæll og heppinn ad ſonnu er, ſá þinni gjœdſku treyſtir.

5. Mikil er náð og miſkun þín, minn Jeſú hjarta-kæri! þú vyrdtiſt ſvo ad minnaſt mín, þó maklegur þeſs ei væri. Loſud

veri þín líknin góð, lofad sé ord þitt mæta, sem böl kánn bæta, lofi himnar og heimsins þjóð, helgasta nafn þitt sæta.

6. Nú skal eg héðanaf sérhvert sinn, med sál, hug, rauft og munni, lífgjafara og læknir minn, lofa af hjartans grunni; blessud veri þín blessud hönd, blessud sé þín adhjúkran, vid mig sár-sjúkann, hirtíngar straffsins hardann vönd, hefir þú gjört mér mjúkann.

7. Heiti'eg nú, Drottinn! hér á mót, med hjálp og adstod þinni, af hjartans grunni gjöra bót, á gleymsku'og þrjótsku minni, öllu framar ad þjóna þér, og þínum vilja'ad gegna, þad mest eg megna; gefdu þar krapt og mátt til mér, miskunar þinnar vegna.

8. Geym mig frá öllum glæpa stig, gódi Jesú, minn Herra! svo ei til reidi reiti þig, né rati annad verra; vyrdstu mér jafnan vernd og hlíf, vægd og linkind ad sýna, nær sorgir pína, eins þá seinast mitt endar líf, annastú sálu mína!

Um Guds vardveitslu og forsjón.

Lagid: Eins og sitt barn.

Herra Jesú! mín hlífd ert þú, þó heimurinn vilji'ei láta; einka von mín, er öll

til þín, þú þoldir pín, þér vil eg hlýdni játa.

2. Afhaldid heims og audlegd seims, aldrei mér látid hefir, til frids þó er, minn Gud! í þér, eg uni hér vid þad, sem þú mér géfur.

3. Líf mitt og önd þér ljúft á hönd legg eg nú, Fadirinn blídi! þín hjálpin trú mér hlífi nú, Herra Jesú! hörmúng þó á mig strídi.

4. Luckan mín öll á ládi sniöll, leikur í valdi þínu, hvad vilji'er þinn um haginn minn í hvert eitt sinn, hjartanu gédjast mínu.

5. Gædskan þín víst mér gleymir sízt, gladur því vil eg þreja, bidlundar bid, eg hýst þá vid, blessun og frid best muntú, yfir mér segja.

6. Ríkdómsins hér ei óska mér, örbirgd ei lát mig pína, mitt daglegt braud mér géf þú, Gud! en andar aud, aldrei láttú mig týna.

7. Jesús med dád, Jesús med nád, Jesús í lífi' og dauda, Jesús mín hlíf, Jesús mitt líf, vid Jesúm eg blíf, Jesús er bótin nauda.

F

8. Mín sál vid þig mun halda sig, mørg þó ad syndin sári, þitt blessad blód er borgun gód, þad bætir mód, bródir minn, Gud ástkjæri!

9. Verøld! verøld! þitt vols og vøld, vel máttú ødrum léna, afsegi' eg þér ad unna hér, hef heitid mér, hærstum Gudi ad þéna.

10. Ród mér, Gud minn! á jørd um sin, øllum svo lestum hafni, unn mér þíns lids og ástar sids, þá er eg til frids í Jesú Kristí nafni.

Þackkætis- og Bænar-vers.

Lagid: Heyrdú, Fadir! hátt eg kalla.

Hærsta lof af hjartans grunni, hér syng eg med raust og munni, Jesú þeim mér ætíd unni, og adstod veitti á barndóms tíd.

2. Alla tíma ad mér gætti, ekkert svo mig skada mætti, øll mín Jesús blídur bætti, barndóms hót á æsku-tíd.

3. Lifi' eg enn og lof þér segi, Lausnari minn! á nótt og degi, náqvæm Jesú nád sig hnegi, nú til mín á aldurs tíd.

4. Líkams burdir þegar þrjóta, þinnar vildi' eg gædsku njóta, láttú mig, Jesú! hressíng hljóta, ef hjara skal eg á elli tíd.

5. Góðvild, tryggð og orð þitt eina, allra sé mín bótin meina, styrki mig, Jesú! hönd þín hreina, á hverri og einni mótgángs tíð.

6. Ráð þú huga, hjarta og sinni, holdi líka og sálu minni, að eg, Jesú! elski þig, fyrir enga skeppi gleði-tíð.

7. Ill ráð heims mig engin villi, andi Guðs mitt geðið stilli, Jesú! þinni haldi eg hylli, héðanaf alla lífsins tíð.

8. Minnst' á mig í miskun þinni, þá mál er komið að hérvist linni, sjá til, Jesú! sælu finni, sálin mín á dauðans tíð.

9. Vek upp hold af svefni sínum, sem þú lofar í orðum þínum, vægi, Jesú! málum mínum, miskun þín á dómsins tíð.

10. Reiknaðu mig, fyrir blóð þitt blíða, blessaðann meðal þinna lýða, leyf mér, Jesú! að lesa þér fríða, lofgjörð um eilífa tíð.

Harmagrátur þess mótlætta og af Guði huggaða.

Lagið: Hvað skal oss ángra í heimi hér.

Á einum Guði er allt mitt traust, engu skal eg því kvíða, ángur míns hjarta efalaust, á sjer hans mildin blíða; en þó hernæ

úngar efnin vond, á mig frekt gjeri'ad leita, almáttug Drottins hægri hond, hún kann því ollu'ad breyta.

2. Innra mín sála ángur ber, optlega má þad finna, qvídandi þúngum hefndum hér, til hverra'eg gjordi vinna, samvitskan hrædist synda grond, sorgir því hugann mæda, almáttug Drottins hægri hond, hún kann þad best ad græda.

3. Ytra er hold af harmi þjád, hardlega krossinn þreyngir, þolinmædinnar þverrar dád, þess meir, sem tímann lengir, hvergi má fást um log nè lond, lækníng vid eymdar qvilla, nema míns Drottins hægri hond, hún kann allt vel ad stilla.

4. Nálega er sú engin tíd, ad mér ei sturlun færi ytra barátta, innra stríd, und og líkama særir; hverr kann vid slíku reisa rond? rádlaust er holdid veika, láti þó Drottins hægri hond, hjartad mitt aldrei skeika.

5. Mannanna stod og styrkur bregdst, stofnar þad opt til nauda, æfin med sorgum áfram dregst, endar loksins med dauda, þá hljóta skiljast hold og ond, og hérvist lífsins dvína; almáttug Drottins hægri hond, hún geymi sálu mína.

6. Í mínum Guði'eg huggun hef, hverju, sem eðru sætir, mig á hans vald og vilja géf, veit eg það hann mín gætir, þó synda, eymda'og sorgar bend, sárt vilji hjartað meiða, almáttug Drottins hægri hend, hún mun þau af mér greiða.

7. Trúr er minn Guð, sem treysti'eg á, trúr er Jesús minn Herra, hans blessuð forsjón best mun sjá, nær bøl og eymd mín skal þverra, sem bylgjur hafs við sjáfar strend, sín takmerk ei forláta, eins skamtar Drottins hægri hend, hverri sorg tíð og máta.

8. Vil eg nú gjarnan vera til friðs, vil eg því engu qvíða, vil eg af Drottni vænta liðs, vil eg svo þreja'og bíða; minn Herra Jesús meinin vend, mýkir og allann trega, hans almáttuga hægri hend, hjálpi mér eilíflega!

Psálmur til Jesú Krists.

Lagið: Heyrðu, Faðir! hátt eg kalla.

Heilagur Andi Guðs míns góða, gést svo mína túngu fróða, hún kunni þér til lofs að ljóða, líknsamasti Jesú minn!

2. Eptir þér mig láttú lánga, á lífsins vegi kénn mér gánga, svo eg megi

Þann fögnuð fánga, að fylgja þér eptir, Jesú minn!

3. Þú ert vor vegur í himna hæðir, helgast oss þitt orðið fræðir, gloggt við oss í Ritníng ræðir, ráðhollasti Jesú minn!

4. Lifandi vatns hinn besti brunnur, brautin lífs og sannleiks munnur, af sjálfs þíns orði sért' mér kunnur, signaður Herra Jesú minn!

5. Guð ertú' af Guði sonnum, géfinn til lausnar töpuðum mönnum, daglega þína dygð vér kønnum, dásamasti Jesú minn!

6. Ljós ertú' af ljósi, skjæru, í ljósi þínu mjøg frábæru, ljósið sjáum vér lífs með æru, lofaður sértú Jesú minn!

7. Sá, sem að þér trúir og treystir, trygðin dýr, sem lýði leystir, með þínum Anda þann hughreystir, þýður og blíður Jesú minn!

8. Sá hinn sami, þó sofni' úr heimi, særist ei af qvala-keimi, sál hans trú' eg sjálfur geymi, signaður Herra Jesús minn!

9. Hverr hann lifir í trúnni traustur, tíðt í góðum verkum hraustur, hann mun byggja himna-klaustur, hjá þér sjálfum Jesú minn!

10. Sætleik ber af sykri öllu, hitt signad nafn á hvert vér köllum, eilífa víst í himna höllum, hefir útvegad Jesús minn!

11. Fyrirgéf þú mér löstu leida, líka vil eg þig feginn beida, líssins braut mér gjordú greida, Græðari blídur Jesú minn!

12. Þessu veit eg þú munt játa, og þad ei mér á móti láta, af því gjörir sig önd mín káta, í þér sjálfum Jesú minn!

13. Allt er eins og eg þig sjái, einvalds Herrann krapta hái, med trúar hönd eg til þín nái, tignar dýrstur Jesú minn!

14. Þú géfur mér þitt sakleysi, þá eg skal frá veraldar hreysi, beint eg minn þá bústad reisi, hjá bygdum þínum Jesú minn!

15. Þínu réttlæti þú mig klædir, þar med alla meinsemd grædir, dags mig efsti dómur ei hrædir, duga munt þá mér Jesú minn!

16 Huggunar styrk síns heilaga Anda, Herrann géfi mér lýds og landa, svo eg kuñi strída og standa, stödugur jafnan Jesú miñ!

17. Dýrd sé Gudi Drottni mínum, dýrstum Fedur á himnum sínum, med eingétnum Syni sínum, sem ert Herra Jesú miñ!

18. Bænheyr þú mig blídur og sætur, bænheyr þú mig, Gud! ágætur, bænheyr

þú þitt barn, sem grætur, bænheyr þú mig Jesú minn!

Fiórdi Flockur

innihelldur

Psálma um Dómsdag og kristilega burtfør.

Um mannsins fallvalt líf og þess síðasta dag.

Lagid: Ølðúngar Júda annars dags.

Géf eg mig allann á Guds míns náð, geymi hann allt mitt efni og ráð, hvað helzt sem kémur hendum að, í hverjum stað, hans miskun veri befalað.

2. Minna lífdaga stærð og stund, stendur í Guds míns Fødurs hønd, nær sem hañ vill þá vil eg strax, vera til taks, gladur bíða þess góða dags.

3. Af því eg veit og eflaust finn, Endurlausnari lifir minn, það er mín trú: hans blessað blóð, sé borgan góð, sem n.ig hreinsar af synda móð.

4. En þó ad lágt mitt lidna hold, liggi, fúni og verdi' ad mold, samt finnur ecki sálin deyd, né sorgar leid, því hún er frí frá allri neyd.

5. Æ! hvad er þetta auma líf? ángist, harmqvæli, neyd og kíf, þá þad er best og blómgast glæst, er belid nærst, brádlega kémur sorgin stærst.

6. Hvad er mann, nema mold og jørd, maktarlaus, dósin, þurr og hørd? í heiminn fædist hingad ber, hverr helzt hann er, hefir eckert í burt med sér.

7. Hann kann ad vera' hraustur í dag, heill og vel fær med gledi plag, en á morgun sjúkur og sár (svo til þad gár), máské líka framlidinn nár.

8. Allteins og blómstrid gult og grænt, glaysandi stendur fagurt og vænt, á augabragdi'er ordid þurrt, enga ber kurt, fellur, visnar og fýkur á burt.

9. Med þéim skilmála madur hverr, af módurlísi fæddur er: hann skal burtdeya hédan víst, þá varir sízt, sæll er sá, sem þar vel vid býst!

10. Því veldur Adams synda sekt, sídan þess allir guldu frekt, um álfur heims finnst

eckí

ecki neinn, já, aldrei einn, sem af henni kann segjast hreinn.

11. Þar stodár hverki gótz né gjald, gefugt ætterni, hefd né vald; skjótt skal hverr einn með folann kraus, í daudans dans, dvelja má ei vid kallid hans.

12. Þá er líkaminn folur og fár, fegurdin öll í burtu gár, liggur svo í saurugum leir, hann sjest ei meir, sálin um eilífd aldrei deyr.

13. Hún skilst vid holdid hér til sanns, hreisid afleggur líkamans, ódaudleg þángad allskjótt fer, sem ásett er; um þad oss öllum þenkja ber.

14. Hverr, sem Guds ord og Herrans nád, hefir um lífsins tíd forsmád, og svo deyr burt ydrunarlaust, fyrir utan traust, hans sál fær eilífa harma-raust.

15. Æ! vesæl er sú auma sál, útrekin strax í vitis bál, deyur þar bída dómsins má, fordæmdum hjá; gódi Jesú! mig geym þar frá!

16. Hverr, sem Guds ord elskadi nú, á Jesúm setur fulla trú, sálin hans engu qvída kann, qvittud vid bann, hún er innleidd í himna-rann.

17.

17. Augliti Guds sær ætíd sjá, engin harmqvæli minnist á, bídur dóms-dags í dýrri vist, er aldrei tvist; það géfi' oss Gud fyrir Jesúm Krist.

18. Við básúnunnar hvellann hljóm, heims þjóð kémur strax fyrir dóm, ráðs-mennsku sinnar reikníng þá, hverr halda á, svo allir megi þar uppá sjá.

19. Upp úr grøfunum allir senn, illir og gódir rísa menn, þar kémur víst hver sál til sanns, þess sama manns, lídur aptur til líkamans.

20. Svo sem einn hirdir' saudi og kíð, sundurgreinir á hverja hlið, ógudlegir, sem allir sjá, með eymd og þrá, til vinstri handar verða þá.

21. Rángláta stodar ei vél né vorn, vitskan legklókra slægdargjørn, þá hefir ekkert abl né makt, enginn sær sagt, eitt ord á mót' eda framlagt.

22. Omegulegt er ad flýa frá, frækleiks ur enginn gyldir þá, vitni sakanna sannar gloggt, á sérhvern snoggt; hvar mun þá standa hjartað klockt?

23. Allar skepnur med einni raust, á-klaga sekann vægdarlaust, samvitskan sjálf

svar-

svarar til hradt (Það er þó satt), fyrir þúsund vitni hún gengur gladt.

24. Öll verkin þar med ógudlig, opinberlega sýna sig, hrópandi sjálf sér hefndar lgun og heljar-raun, eilíft það gyldir qvalanna kaun.

25. Atqvædi Dómarans aptur á mót, andsvörin géfur þessi fljót: víkid frá mér íllgjörda menn, allir í senn, eg kannast ei vid ydur enn.

26. Vér, sem ad vonum Jesúm á, verdum til hægri handar þá, reiknings þó skuldin skodist þar, ei skadar par, af því hún ádur útslétt var.

27. Það sæta Jesú sídu blód, sem af hans helgu benjum stód, allann vorn reikníng af hefir máð, fyrir elsku og dád, það hlutum vér fyrir Herrans nád.

28. Ránglega hef eg heudlad margt, holdsins fylgjant í vondri art, upp til dómsins mér ei er fart, enn sídur vært, nema fyrir Jesú nafnid skært.

29. Það er vor allra huggan hér, hjartad þá qvídinn fynda sker, sá, sem dæmir hann dó á kross, gaf gjald fyrir oss, það var hans blessádur benja-foss.

30. O maður! maður! hygg að hér, hugsa-þig um meðan tíminn er; nú er þér boðin náðin, stærst, Guðs elskan glæst, í þessu lífi líkn sú næst.

31. Dyr lífs þér standa opnar enn, að því skyldir þú gæta senn, út stendur breiddur faðmur fús, friður Jesús, hann býður þér í þetta hús.

32. Ef þú aktar meir auð og seim, aðhyllist þenna vonda heim, og gegnir ecki Guðs þíns raust, né gefur traust, útrekinn verður efalaust.

33. Yfir Jerúsalem Jesús grét, jafnan áminning heyra lét; þeir vildu ecki að því gá, fyrir illsku og þrá, þúngar hefndir því hlutu að fá.

34. En ef þú ydrast efalaust, á Jesúm setur von og traust, þá er hans náð þín vernd og hlíf, hjálp, heill og líf, svo aldrei kénnir qvalanna kíf.

35. Af augum þínum öll þín tár, afstrík hans þerrar hönd in klár, hjá trans fögnuð heilegum hjá, himninum á, endalaust muntú ega að fá.

36. Gledjumst hér við öll Guðs börn trú, góð og fullvíss er huggan sú, heim-

von

von er sæt, þó hér sé kaldt, í hriggdum allt, eilíft er líf oss ófallvalt.

37. Gud unní oss ad ydrast hér, á medan nádar-tíminn er, Dróttinn! géf hæga dauda-tíd, frid, fyrr og síd, eilíft líf med útvöldum lýd.

Bæn um kristilega burtför.

Lagid: O Fadir minn! eg, þrællinn þinn.

O! nádar nægd, nægst heill og frægd, nægst elskan Jesú Kristi, nægst nádar lind, nægst bót vid synd, nægsti huggarinn besti, nægst hann líf er, nægstann krapt ber, nægsta hjálp vill oss senda, Jesú Guds Son! gjerdú þá bón: géf mér farsælann enda!

2. Eg veit ad mér, sem ödrum hér, er áqvördud stund ad deya, eg bid, Gud! þig, o Gud! lát mig, gott stríd hér kunna heya, vel skiljast vid, og fara' í frid, sá svo í dýrd ad lenda; Jesú Guds Son! gjördú þá bón: géf mér farsælann enda!

3. Veikleika minn og óstyrkinn, af kann Jesús ad taka, oll brot og brest, bel-holdsins mest, bætir og grædir líka; en mér, þá dey, þad efa'eg ei, eilíft vill frelsi senda,

Jesú Guds Son! gjørdú þá bón: géf mér farsælann enda!

4. Sálaminn kjær! kross hvern, sem fær, krapt þinn lát ecki buga, sú kémur tíd, þolinmód þýd, þú fær vel gladann huga, þó hér í heim med þýngslum þeim, þér vilji Drottinn benda. Jesú Guds Son! gjørdú þá bón: géf mér farsælann enda!

5. Sárbedinn blídt med tárum tídt, trúfasti Gud hinn sanni! andlátid sætt med gledi gædt, géf þú mér veikum manni, láttú mig þá leidast vel frá, ljótt eckert kunna ad henda. Jesú Guds Son! gjørdú þá bón: géf mér farsælann enda!

6. Þú, mildi Gud! brenníng blessud, þad lísid, sem eg unni, sé þér lof, dýrd, Drottinn minn! fírd, djúpum af hjartans grunni. Á dauda-stund, í dýrdar hønd Drottins fel eg minn anda. Jesú Guds Son! gjørdú þá bón: géf mér farsælañ enda!

Umþenkíng Daudans.

Med sinn lagi.

Oh! oh! hverr vill mig verja, valdi daudans fyrer, þá hann á líf vill herja, hverr vill lidsinna mér? Eg finn, opt finn,

veikleika mikinn minn, holdið við helju qvíðir, hræðist þær sérgar tíðir, ómildann óvin þann, ecki þó forðast kann.

2. Hverja stund honum móti, hleypur þó lífið manns, búin með bana spjóti, bíður því grimdin hans, nær ser, næmt þér nú og hvað meira er, heimilt hjá þér hefir, hvert vakir eða sefur, umsitur ávalt þig, ei lætur merkja sig.

3. Frá því að fyrst þú fæðist, fylgir hann jafnan þér, og um í leyndum læðist, lönd og sjó hvar þú fer; hans er, alsnér, umsitur líf og fjör, á sterkum boga stendur, strengur til hæfis bendur, óvart afgenginn finnst, opt þegar varir minnst.

4. Jafn-grimmur eins við alla, er hann á hverri tíð, börn, gamla, kónur og karla, Kónga og annann lýð, hvern þann, helzt kann, héðan burt hrífsar hann, bæði lærða og leika, líka hrausta, sem veika, enginn umflúið fær, öllum þeim niðurslær.

5. Fjærlægt þó flýa vildir, fær ecki hjálpað það, hann kémur hvað sem gyldir, hittir þig í þeim stað; allt trauſt, er lauſt, inn um hvern múr hann brautst, góð orð og gjöf ei hyrðir, gull og silfur minnst virðir, einliggur öllum leið, í gégnum sárann deyð.

6. Allann fríðleik afmíndar, ár dregur blóðið raudt, augnanna sjón og blindar, yfirbragð gjerir snaudt; heyrn skír, frá flýr, fegurð í felunum snýr, enn burt úr brjósti slítur; bæði mál og vit þrýtur, er lík fyrir utan tef, útborið kaldt í gref.

7. Eg veit það víst um síðir, vitja mun dauðinn mín, lífið frekt fyrirqvíðir, fær þar af sorg og pín, hug-deigt, hold veikt, heimsins til mjög er hneigt, þvert á mót vorum vilja, við hljótum þó að skilja, grefin ef ſyður oss, ei er það léttur kross.

8 Þótt allann heim eg ætti, auð og makt sérhvers lands, hjálpa það mér ei mætti, móti valdi dauðans; hvað má holds þá, harmur og qvíði ná? hví skal af því að þreytast, sem þó kann ei umbreytast? það er eitt sinn ásett, svo mun þó standa rétt.

9. Fyrst eckert finnst á jerðu, frelsi né hjálpar-ráð, mót qvíða og heli herðu, himneska bið eg náð, um lið og frið, eg þá skal skiljast við, dauðans ótta burtdrífi, dásamlega mér hlífi, ásýnd hans ógnarlig, aldrei svo skéifi mig.

10. Jesús sá Herra heitir, hel-pín fékk yfir makt, hann sigur sínum veitir, sem trú þar hefir á vakt, hans hér Andi'er, afflausn

daglega tér, í hans fögnud'og fridí, sáum med Engla lidi, holdlegri hérvist frá, himneskú lísi ná.

11. Í Gudi því gladur deya, og gladur lifa vil, þolinmódlega þreja, þeirrar heimferdar til, hér gá heim frá, Herrans samvistum ná; því daudann Jesús deyddi, daudans beiskleik'og eyddi, er svo daudans adför, eilífs lífs réttu kjør.

12. Eg flý af hriggum huga, Herra Jesú! til þín, óttinn vill yfirbuga, auma samvitsku mín, vanmátt þañ brádt þú veitst og holdsins hátt, andann lausn ljúsa girnir, líkaminn móti spyrnir, það er eitt þúnglegt strid, þinnar eg hjálpar bíd.

13. Af módurlísi mig leiddir, lifandi, Jesú minn! gódann veg sídan greiddir, Guds barna'í selskapinn, og mér æ hér, í øllu hjúkrader, lát þér nú ecki leidast, líf mitt og sál tilreida, heimi og holdi frá, himneskri vist ad ná.

14. Mig dirfir móti dauda, daudi þinn, Jesú kjær! grimd hans þú gjerdir snauda, gledi mér svoddan fær, vald traust hels hroust, hestir og sundurbrautst, oll fjøtur óvinanna, oss veittir frelsun sanna, þar af fengum vér frid, feginn því skilst eg vid.

15. Mitt hjarta'í hjarta þínu, hvílast lát, Drottinn minn! eins þitt svo aptur mínu, innsigla sérhvert sinn; Son þinn sé minn, sálar vísdómurinn, en hræríng heilagur Andi, huggun og stjórn eblandi, til alls góds medan er, einkum þá deya fer.

16 Gudi sé lof! sem greidir, getu og veginn minn, um dyr mig daudans leidir, í dýrdar ríkid inn; lát heim, hans seim og hold med bádum þeim, hafa sinn hátt og læti. Herrann minn Jesús sæti, mér stendur mildur hjá, mest þegar liggur á.

Annar Psálmur sömu meiníngar.

Lagid: Dagur í austri ollum.

Allteins og blómstrid eina, uppvex á sléttri grund, fagurt med fríjófgun hreina, fyrst um dags morgun-stund, á snöggu augabragdi, afskorid verdur fljótt, lit og blød nidur lagdi, líf mannlegt endast skjótt.

2. Svo bleypur æskan únga, óvissa daudans leid, sem aldur og ellin þúnga, allt rennur sama skeid. Innsigli engir fengu, uppá lífs-stunda bid, en þann kost undirgengu, allir ad skiljast vid.

3. Daudinn má svo med sanni, samlíkjast þykir mér; slíngum þeim sláttumanni, er slær allt hvad fyrir er, grefin og jurtir grænar, glóandi blómstrid fridt; reir, stör, sem rósir vænar, reiknar hann jafn-fánýtt.

4 Lífid manns hradt framhleypur, hefir þad enga bid, í daudans grimmar greipur, grefin tekur þar vid; allrar veraldar vegur, víkur ad sama púnkt, fetar þad fús sem tregur, hvert fellur létt eda þúngt.

5. Hvecki fyrir hefd né valdi, hopar daudinn eitt strik, fæst ísst med fögru gjaldi, frestur um augnablik, allt hann ad einu gyldir, hvert ílla líki' edur vel, bón ei né brædi mildir, hans beiska heiptar-þel.

6. Menn vada' í villu' og svíma, veit enginn neitt um þad, hverninn, á hverjum tíma, eda hvar hann kémur ad. Einn vegur öllum greidir, inngáng í heimsins rann, margbreyttar lítst mér leidir, liggi þó út þadan.

7. Abl daudans eins nam kreinkja, alla í veröld hér, skal eg þá þurfa' ad þenkja, hann þyrmi einum mér? Adams er edli runnid, í mitt náttúrlegt hold, eg hef' og þar til unnid, aptur ad verda' ad mold.

8. Hvecki

8. Hverki med hefd né ráni, hér þetta líf eg fann; sálin er, svo sem ad láni, samtengd vid líkamann; í Herrans höndum stendur, ad heimta sitt af mér. Daudinn má segjast sendur, ad sækja hvad Skaparans er.

9. Nú vel! í Herrans nafni, fyrst naudsyn ber til slík; jeg er ei þeirra jafni, sem jördin geymir nú lík; hvenær sem kallid kémur, kaupir sig enginn frí; þar læt eg nótt, sem nemur, neitt skal ei quída því.

10. Eg veit minn ljúfur lifir, Lausnárinn himnum á, hann rædur öllu yfir, einn heitir Jesús sá, sigrarinn daudans sanni, sjálfur á krossi dó, og mér svo aumum manni, eilíft líf víst tilbjó.

11. Med sínum dauda' hann deyddi, daudann og sigur vann, makt hans og afli eyddi, eckert mig skada kann; þó leggist lík í jördu, lifir mín sála frí, hún mætir aldrei hördu, himneskri sælu í.

12. Jesús er mér í minni, mig á hans vald eg géf, hvert eg er úti eda inni, eins þá eg vaki' og sef, hann er mín hjálp og hreysti, hann er mitt rétta líf, honum af hjarta' eg treysti, hann mýkir daudans kíf.

13. Jeg

13. Eg lifi í Jesú nafni, í Jesú nafni eg dey, þó heilsa og líf mér hafni, hræðist eg dauðann ei; dauði! eg óttast eigi, afl þitt né valdið gyldt, í Kristí kraptí eg segi: kom þú sæll! þegar þú vilt.

Um kristilega burtför.

Lagið: Kom Andi heilagi.

Enn ber eg andar qvein, upp til Guðs hæða, hann kann mín margføld mein, mjúkast að græða.

2. Andvarp mitt ecki hann, úr frá sér rekur, hug gledur harmfullann, høndum vid tekur.

3. Mitt daglegt yndi er, á hañ að qvaka, eins á nótt sál mín sjer, sætleik hans vaka.

4. Er hún svo yfrið lyst, eptir þeim Herra, sem verøld vekva þyrst, vid sumar-þerra.

5. Rík girnd sú rennir opt, rétt ósedjandi, huganum hátt í lopt, hér þó eg standi.

6. J munniñ falla fljótt, fossarnir tára, innvortis er samt hljódt, andvarpid sára.

7. Kinnbeinin þar með þvæ, þau nockud svída, Guð sjer hvad sárt eg fæ, forgir vid strída.

8. Nær

8. Nær skal sú sálar girnd, sem ð fullkomlega, að alveilis út sé fyrnd, erin míns trega.

9. Að sál og líka líf, líta þenn nái, sem endar allt mitt kíf, eptir eg þrái.

10. Nú vill það hardla heitt, huga miñ beygja, eg á það eptir eitt, enn nú að deyja.

11. Uggur sá ángrar mig, eg hlýt að styggja, Drottinn! svo þráfaldt þig, þenna heim byggja.

12. Væri afstaðið stríð, stilltist sú hræðsla, fullkomin bættist blíð, barstkérans græðsla.

13. Jesú miñ! leggðú líð, láttú mig trúa, þér, heitt eg þess nú bið, þar frá ei snúa.

14. Holds-veikin þrýtur þá, þinn sætleik geymi, útfer vil feginn sá, frá þessum heimi.

15. Þín orð mitt lífga líf, líka þó deyi, þar við óbilugt blíf, bregðast þau eigi.

16. Því verdur helið hraust, þó dauðinn komi, luckast mér lofað traust, líka í Guðs dómi.

17. Eg veit að Jesús minn, upp kañ mig vekja, með holdi mín beinin, mun aptur þekja.

18. Með sama sjónar hvarm, sem hér nú væti, sje eg hann svipíur harm, í sigur-kjæti.

19. Af er þá ángistar, oll raun og mæda, hrekst eg ei hrumur þar, í hrernún klæda.

20. Mína

20 Mína eg fundið fæ, fagnaðar glaða, sem blómgað sumar-fræ, sætra lauf-blaða.

21. Djöfull og vólgar hans, dýrð þá ei fella, sem hér í sorgar-dans, sífellt mig hrella.

22. Því vil eg friðar-fús, frá hrigðar-djúpi, afleggja holdsins hús, svo hyljist hjúpi.

23. Lamb Guðs, sem líf mér fann, láttú mig vera, sáttann við sérhvern mann, samt þig, minn Herra!

24. Géf þú mér góða menn, greif mína taka, og meðan auða enn, yfir mér vaka.

25. Guð! lát mig engin orð, af munni leiða, sem búa sálu morð, sælu mig sneiða.

26. Yfir allt annað hitt, unn mér að hreppa hold og blóð helgast þitt, huggun ei sleppa,

27. Jesú Guðs sanni Son! send mér til handa, þá þarfstu heilla von, heilagann Anda.

28. Fyrir stríð strángast þitt, sterkasti Dróttinn! andlátið mjúkt géf mitt, mér sé bær sóttin.

29. Engann lát ótta' af mér, afgengnum standa, svæf þú mig sætt í þér, sjálfum til handa.

30. Meðtak þú mína önd, minn Jesú Kristi! í þinni heilla hend, hún sé og gisti.

31. Láttú, Guð! þeckann þinn þjón einhvern vera, foringja frómann minn, fagrann saung géra.

32. Sem lidid lik og grøf, ljúft sé ad blessa, og láti'á enga tøf, ord Guds ad messa.

33. Launa þú sjálfur svo, saung þann og lestur, Drottinn! um tíma tvo, trúr hirdir bestur.

34. Hér med þig blídann bid, brunnur alls góda! send þú þeim sífellt lid, sem þar til stoda.

35. Ødlist þeir eilíft gagn, audgist á foldu, sem bera sveita magn, ad sópa'á mig moldu

36. Sofnadur sídan þá, sæll mun uppreistur, erfidi øllu frá, af Gudi leystur.

37. Allt hvad minn gódi Gud, gaf mér í heimi, einn taki aptur vid, anníst og geymi.

38. Hann veri fadir fús, fødurleysíngja, miskun og matar-hús, minna veslínga.

39. Lýsi þeim lífs á braut, línkind á breidi, og svo úr allri þraut, um sídir leidi.

40. Ei læt þeim eptir mig, aud, gull né silfur, heldur, Gud! helzt bid þig, hjálpa þeim sjálfur.

41. O minn Gud! mín er þad, mjúk bæn og vonin, þann hópinn þér tak ad, þinn fyrir Soninn.

42. Eins medan erum vær, oll hér á lífi, þín blessud náð sé nær, við naudum hlífi.

43. Vort fátækt hafdu hús, í hendi þinni, Drottinn Gud fridar-fús, frjófga það inni.

44. Þín orð þá bestu björg, braud, hús og klædi, géfi þín gædskan mörg, Gud! þolinmædi.

45. Einn sértú, sanni Gud! sem með oss vendi, að sækja allann aud, í þitt haglendi.

46. Drottinn minn hárdla heitt, helzt þar um beidi, hætt svo ei saki neitt, sál hédan leidi.

47. Herra! mig helman bú, í hendur þínar, leid mig í lífsins trú, um lífstíð mína.

48. Ei láttú synda síð, sáurga mitt hjarta, svo megi sætt með frið, samvitskan skarta.

49. Hátt og djúpt heitum foss, hjartans útrenni, barn Guds, sem bar sinn kross, í brjósti'um mig kénni.

50. Mjeg hætt er marga stund, minn hrellist hugur, géf náð af gódri lund, Gud almáttugur!

51. Eg trúi á þig fast, almáttug Vera, þann skjöld fyri skeytið hvast, skal eg frambera.

52. Drottinn! eg þecki þig, þér því befala, eldúngis allann mig, án hjartans kala.

53. Særdú og grættú géd, Gud! sem þér lyndir, audmjúk bæn mín er med, minnst ei á syndir.

54. Eg á mig ecki hér, í verölduñi, Drottinn! eg eign þín er, af miskun þinni.

55. Því veit eg, sjerd þinn saud, sjálfs, þó hér arki, þinn þeckir allann aud, af eginn marki.

56. Ulfsins sedst ecki qverk, af sálu minni, þín hendin hardla sterk, hlífir hjerd sinni.

57. Hér beyg'eg hjartans kné, hjálpar sárbæni, rétt sem ein ambátt sé, upp til Guds mæni.

58. Yfirgéf ecki mig, í þinni brædi, géf fundid géti'eg þig, Gud! mitt hjálprædi.

59. Frá einni eiktar stund, allt fram til hiñar, bíd eg med ljúfri lund, lífs komu þiñar.

60. Gjerdú nú, Gud miñ! snart, ad gráti mínum, berdum reir bend ei hardt, blód-keypkum þínum.

61. Hofud mitt seka sé, sem kjeltu nódur, lagt í þitt líknar kné, Lausnarinn gódur!

62. Burt mér ei bljúgum hrind, bedúls'í hendur, fætur þín fadmi bind, Frelsarinn kénndur.

63. Ondin mín sýgur svo, sár Kiña rista, eins og brjóst-brunna tvo, barnid or-þyrsta.
64. Mér gengur mergjar til, miskun út-bregin, mitt ángur mýkja vil, mjøg hjartans feginn.
65. Þadan um eilíf ár, aldrei burtvenda; Drottinn! þinn heidur hár, haldist án enda.
66. Eja! þér, gódi Gud! gefgun sé fram-en, um eilífd ár og síd, Amen! já, Amen!

Andláts Psálmur,

sem Skáldid qvad á sóttar-sænginni.

Lagid: Sá frjáls vid løgmál fæddur er.

Herra Jesú! eg hrópa á þig, hjartans því kraptar dvína, bænheyr þú Drottinn mildur mig, fyrir miskunsemina þína.
3. Bænheyr mig fyrir þín blódug sár og benja-sostinn rauda, bænheyr mig nádar Kóngur klár, og kénndu til minna nauda.
3. Bænheyr mig fyrir þinn trega og tár, og titrandi qvalanna pínu, bænheyr mig fyr-ir þitt sídu-sár, og svaladu hjarta mínu.
4. Ljúfur Jesú! eg leita þín, lát mér ad hvarfi verda, ángrád er nockud endin mín, ad vilja þrautir herda.

5. Láttú mig finna líkn hjá þér, ljúfust-um edla-bródur, húss-krossi litlum hægdu á mér; heyrdú þad, Gud minn gódur!

6. Þó vil eg bikar þenna af, med þack-látu hjarta drecka, súrt þó mér finnist súta-kaf, svaladu mínum ecka.

7. Herra! géf mér í hjartans géd, hei-laga þolinmædi; umburdarlyndi einninn med, og eilíf sálar-gædi.

8 Kjærleikans eld þú qveik í mér, kref eg þess Gud af hjarta, í andlegum hjúskap æ med þér, end mín svo nái' ad skarta.

9. Drottinn þú veitst minn þánka' og þel, og þerfina alla mína, þína í hönd eg þad allt fel, þyrstur í miskun þína.

10. Aldur minn þegar úti er, eymdum trúi' eg þá linni, fyrir blód þitt, Jesú! bjarga mér, á bana sænginni minni!

11. Hressi mig þá þitt blessad blód, beint svo ad trúar stafni, heim eg þá rétta hjálpar slód, haldi í Jesú nafni.

12. Bænheyr mig himnesk blídan væn, og blessadur edla-bródir, gleym þú ei minni gjördri bæn, gádu' hennar Jesú gódi.

13. Andláts þá stundu yfir mig slær, allt mál og megn vill dvína, heim til þín Fadir hjarta-kjær, hafdú sálina mína.

14. Hægann géf dauda og hédan-før, hvild þar med holdi mínu, í uppriſunni þau edla kjør, í augliti' ad gledjaſt þínu.

15. Láttú mitt hjarta ſegja med ſér, og ſvoddan trú í því ſtanda: Herra Jeſú miſkuna mér, medtak þú ſvo minn anda!

16. Falli ſvo til eg miſſi mál, minn fyrir afgángs tíma, í mitt hjarta ſinni og ſál ſvoddan ord vyrdſtu' ad líma.

17. Þá er eg hólpinn, þad er mín trú, þeſſa bón vyrdſt mér veita, andliti þínu ad mér ſnú, eins ſem eg þeſs nú leita.

18. Feginn vil eg, ſem fljótaſt nú, frelsaſt úr daudans ſkordum, augliti þínu ad mér ſnú, eins og til Péturs fordum.

19. Sæti Jeſú mig ſviptu pín, Pſálminn gjøri' eg ſvo enda, hrelldu ſvaladu hjarta mín, huggun vyrdſtú mér ſenda.

Annar Andláts Pſálmur,

ſem Skáldid orkti ſídaſt á ſóttar-ſænginni.

Lagid: Skaparinn ſtjarna Herra hreinn.

Gud komi ſjálfur nú med nád, nú ſjái Gud mitt efni'og rád, nú er mér, Jeſú! þørf á þér, þér hefi'eg treyſt í heimi hér.

2. Eg hefi' aldrei í nockri naud, naudstaddur bedid utan Gud, Gud hefir sjálfur gégnt mér þá, Gud veri mér nú líka hjá!

3. Aqverdud mín og mælt er stund, mitt líf stendur í þinni hend, andlátid kémur eitt sinn ad, einn veitstú, Gud! nær skédur þad.

4 Nú hefi'eg þar á nockurn grun, nálægjast þessi stundin mun, holdid mitt er af harmi þreytt, hafa kraptarnir sér umbreytt.

5. Finn eg ad augum forlast sýn, falla tekur nú heyrnin mín, hendurnar hafa misst sitt magn, minn fótur vinnur eckert gagn.

6. Líkaminn allur særdur sótt, svitnar og dregur af mér þrótt, einnig þreyngist um andardrátt, eg vænti minnar hvíldar brádt.

7. Dofna varir og túngan treg, tala því ecki orka eg, hjartad svo margskyns mæda lýr, mannleg hjálp öll sér frá mér snýr.

8. Sárbeidi' eg Gud af gódri lund: géf þú mér hæga daudastund, ofbjóda lát ei andláts deyd, aumka þig yfir mína neyd!

9. Vitnisburd þann frá eilífd átt, ad þú hjálpir á bestan hátt, þá endast megn og mannleg stod, miskuna þú mér, Drottinn Gud!

10. Láttú nú sannast lidid þitt, líttú á qvein og andvarp mitt, eg sár-grátbæni Son Guds! þig, syndirnar skildú nú vid mig.

11. Utſlegid bid eg allt þad ſé, er eg þig Drottinn! módgade, óverdugum til góda gjer, Gud! ſem optar, og hjálpa mér.

12. Fyrſt þú hefir ſvo híngad til, haft ſtéra nád og kjærleiks il, í frammi vid mig fallinn mann, frelſadú mig nú naudſtaddañ.

13. Þú hefir fyrri fyrir mig ſtrídt, feng= id mér ſigur=merkid nýtt; Jeſú minn! nú þín frægdin fríd, fyrir mig vinni daud= ans ſtríd.

14. Géf þú mér eina trauſta trú, til þín minn hjartans Herra! nú, í gégnum daud= ans grimma hlid, Gud láti komaſt mig med frid.

15. Sæktú minn Gud! hvad ſjálfs þíns er, ſálina þá, ſem gaſſtú mér, ſkildu hana nú hægt vid hold, hvílaſt lát þad í jard= ar mold.

16. Hún verdur fegin hvíldar fund, haft hefir marga mædu ſtund, vosbúdar=nótt og nauda flug; nærſta bariſt med veikann dug.

17. En þad hún hefur afborid, er ſkéd fyrir hins hæſta lid, hann hefir ſinn hinn ſanna krapt, ſvo í þeim breiſka ríkann haft.

18. Opt hefir lúinn anda nært, erfidi hjartans ſtilling ſært, úrrædi er eg engin ſá, í ſínu ſkauti bar mig þá.

19. Legg þú mig nú á náðar-brjóst, nafnfrægi Guð! sem heitir ljóst, hjúkrun, aðstoð og hjálpar-lið, hjartanu géf nú sannann frið.

20. Af þreyngslum minnar móður lífs, mig leiddir þú án dauðans kífs, leys nú af þreyngslum líkamans, lifandi sál til himna ranns.

21. Strax, sem mín augna uppkom rós, eg féck að líta heimsins ljós, fyrr enn eg allur fæddur var, féckstú mér þá hið nægsta svar.

22. Svo láttú mína sálu nú, sjá þig í einni réttri trú, vertú sjálfur ljós-móðir mín, mín sál fædist í hendur þín.

23. Í skírninni mér skénktir þig, skal eg þér Jesú aptur mig, grandvarlega með góðri lund, géfa á minni dauða-stund.

24. Obeðinn tókst mig að þér fyrst, enn nú, sárbið eg, Jesú Krist! með trúar-hendi þér haldi' eg fast, Herra! lát mig ei vanmeguast!

25. Strax, sem mér leystist túnga og tonn, til mín barst lífsins fæða sönn, af öldum kálfi; sál mín saug, Sonar Guðs blóð, þá dýrstu laug.

26. Heilagur Andi hærstur þinn, hann er sá trygða-hríngurinn, sem Sonur Guðs

mér gaf á hend, giptast þá vildi' hann minni end.

27. Skínandi fot mér skenktir þá, ad skyldir mig í þeim aptur sjá, bædi á dægri dauda míns, Drottinn! og ríki Fødur þíns.

28. Eg kém hér framm med eckert mitt, elskhugi minn í brúdkaup þitt; sjá þú mig nú í sjálfum þér, saurugt er allt hvad med mér er.

29. Eg hef svo marga mædu stund, mænt eptir þínum dýrdar fund, stundú mig nú, þó liggi'eg lágt, lát mig ei ætíd ega bágt

30. Sje eg þig gégnum svart eitt ský, sitjandi himnaríki í, eg á nú til þín ecki lángt, en mér sinnst bædi hardt og strángt.

31. Eg styd mig nú vid ordid þitt, erfidi léttú, Drottinn! mitt, sálin mín er af þúnga þjád, þyrst og sár-húngrud eptir nád.

32. Deyf þú nú alla daudans raun, Drottinn! gjald mér ei verdug laun, eptir nád þiggi minnstú mín, minníngin lifir í mér þín.

33. Á nád legg eg mig Lausnarans, lífid mitt er í valdi hans, gædskan þín hefir grát minn stillt, Gud! far þú med mig sem þú vilt.

34. Honum einum eg hef mig geymt, hans nád hefir mér ecki gleymt; raungódur, sem mér siest nú hjá, sálu minni mest liggur á.

35. Lífsins pantinn mér lagdir þann, lifandi Anda heilagann, signetid það med saňri list, setur á hjartad Jesúm Krist.

36. En hvar Jesús í brjósti býr, býr þar hans nád og elskan dýr, synda qvittan og miskun manns, mitt líf það er í valdi hans.

37. Eg treysti Gudi uppá öll, ord hans og held þau miň grundvöll, jerd og himnar forgángá greidt, en Guds ord skeikar ecki neitt.

38. Eg vil í Drottni sofna sætt, samvitsku stridid allt er bætt, dauda-haldi eg Drottinn þrís, dýrstur géf þú mér eilíst líf.

39. Qved eg í Gudi gódann lýd, gledilegar þeim nætur býd, þackandi öllum þeirra styrk, þjónustu, hjálp og kjærleiks verk.

40. Astkjæra þá eg eptir skil, afhenda sjálfum Gudi vil; andvarpid sjer hann sárt og heitt, segja þarf honum ecki neitt.

41. Unni hann ydur kjærleiks koss, qvitt á hann einn ad skilja oss, géf þú þad, Jesú Kristi kjær! kátir hjá þér ad finnumst vær.

42. Hlýdni alla og þolid þýdt, þad veiti Gud mér hardla blídt, géfi mig qvittaň Gud og menn, grátbæni' eg þess af hjarta enn.

43. Lúinn anda eg legg nú af, lífinu rádi sá, sem gaf, í sárum Jesú mig sætt innvef, sálu mína eg Gudi géf.

44. Láttú mig, Drottinn! lofa þig, med lofi þínu hvíla mig, ljósid í þínu ljósi sjá, lofa þig strax, sem vakna má.

45. Láttú mig færa fram þau hljód, fyrst og seinast, minn Drottinn Gud! ad lofa þig í heidri hár, haldist þín dýrd um eilíf ár!

Um sælu Himnaríkis.

Lagid: Mikilli farsæld mætir sá.

Upp, upp mín sál! og fordumst fús, fridarins borg ad ná, þar ununarsamleg eru hús, æskileg Gudi hjá, þar sáluhjálp án enda er, án dauda líf eilíft, án hrigdar gledin aldrei þver, ángri þar verdur svipt, án mirkra ljósid aldrei dvín, eilífur gledidagur skín, veikleiki, ótti, výl né þrá, verdur ei nockur þar, harmurinn enginn mæda má, mein eckert snertir par, gési' oss ad odlast gledi þá, Gud Drottinn allsherjar.

2. Madur enginn hér mæla slíkt, meta né skynja kann, hvad fagnadar-líf er farsælligt, fridum í himna-rann; Herrann vor Kristur sú er sól, sem ad oss forklárar, ljómum þar fyrir lambsins stól, líka sem stjo.nurnar; augnanna sífelldt er þar lyst, álita Herrann Jesúm Krist, eyrun vor

heyra ætíd fá, ylmandi raddirnar, sætur hljódfæra-saungur sá, síselldlega hljómar, gladir æ sýngjum gesgun há, Gudi til eilífdar.

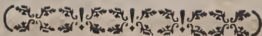
3. Þar er prísud í þeirri borg, þrenníngin guddóms há, hennar um gjörvöll heyrist torg, hljód-fegur Musicá; þar er án elli æskan hrein, án veiki heilsan klár, þar snertir ei hid minnsta mein, mann neinn um eilíf ár, allri Drottins med Engla hird, útvaldir búa í þeirri dýrd, hverrar gledinnar yndid er, augliti Guds ad sjá, ódaudlegleika íklædder, og eilífri birtu há, kórónur þeirra hefir hverr, hosdum gullegar á.

4. O! hvad farsæl ad er sú tíd, þá erum komnir þar, og eptir lidna heimsins hríd, heitum Guds borgarar, frá allri mædu eymd og þrá, erum þá loksins frí, heidur, dýrd, gledi hljómar þá, himneskum landi í; æ hvad fagnadar vegsemd vor, vera mun háleitlega stór, þá Endurlausnarinn afhendir, ástkjærum Fødur oss; fadminn á móti blídt breidir, býdur stramm ástar-koss, brigd og mæda þá horfin er, hörmúng og tára-foss.

5. Heilagann selskap hefum þar, himneskum Gudi med, forfedur, Spámenn full-

gløggt vær, fáum þar alla sjed, æskileguſtu umgengni, einnig þeim hofum hjá; sífellda elsku'og samþycki, sýna hverr ødrum má, áſamt ókénndum ellum gløggt, áſtmenn vora vér fáum þeckt, frændur og vinir finnaſt þá, fagnadi medur þar, blómleg og svo med blídu sjá, bornin sín foreldrar, fagnadar verdur fundur sá, fremur enn mann ſkynjar.

6. Þeſsi ad edlaſt gædin góð, géf þú mér, Drottinn minn! fyrir þíns Sonar bleſſad blód, bænheyrdú þrælinn þinn; þegar heiminum frá eg fer, frels mig af andar pín, ſkrýd mína sál'í himna her, Herra! med blódi þín, ad eg útveldum ellum med, eilífar þackir fái téd, andlit þitt blída unn þú mér, alvaldur Gud! ad sjá, einnig ad búa um alder, eilífar sjálfum hjá; svo eg án enda syngi þér, Sanctus og Gloriá.

Þridji Parturinn
innihelldur
Hmislega Qvedlinga
til
Gudræknis ydkunar og sidbóta.

Fyrsti Flockur
i hverjum finnast
nockrir andríkir og gudrækilegir
Qvedlíngar.

Sumar-vísa,
qvedin árid 1657.

Lagid: Losid Gud, losid hann hverr.

Vetrar tíd, víst er umlidin nú, farsæl, blíd, blessunarfull var sú; Drottinn veitti lýdum lid, um ládid og grædi, heilsu, frelsi, fædu, frid, flest nádar gædi; menn og hjørd máttu ei neina, af lopti og jerd, landplágu reyna; hackarhjerd, því skulum greina,

ástar lystilegum hug: lofadur hafi géfid ofs Gud, gáfurnar sínar! lofadur hafi géfid ofs Gud, gáfurnar sínar!

2. Vedur mjúk, von manna framar þó, engin fjúk, allsjaldan frost eda snjó, reyndi kindin raunar nein, rétt má svo inna, hverki horku mun né mein, máttum því finna, þarfleg nægd, því var á fódri, skjól og hægd, skepnunni módri, þessa vægd, þeckum vér gódri, miskun ferskri Drottins dátt, hafi nú lof og heidur Gud, á himni og jordu, hafi nú lof og heidur Gud, á himni og jordu.

3. Sjónum af, abla og fiski-plóg, Herrann gaf, hverjum, svo dugdi nóg, vodinn brádur vinds og unns, vard engum skjædur, stýrdi ferd til sands og sunds, sá ollu rædur; um vora sveit, sóttin allsærsta, þad eg veit, þjád hefir nærsta, mjúk og heit, miskunin stærsta, Drottins, veitti ofs værd og værd; helgum, prísum, heidrum Gud, med hjarta og sálu, helgum, prísum, heidrum Gud, med hjarta og sálu.

4. Hverr sær tjád, talid og reiknad greidt, svoddan nád, sem ofs féck Drottinn veitt, stundleg, andleg gædin gód, gáfurnar flestar, af Fodur blídum þádi þjód, þær

allra bestar; kynníng hans, klárt ordid sanna, fridinn lands, farsældir manna, andskotans, ákéfd réd banna, engin þvíngan lúdi lýd; lofadur sé vor ljúfi Gud, fyrir lánid sitt góda! lofadur sé vor ljúfi Gud, fyrir lánid sitt góda!

Mismunur Veturs og Sumars.

Lagid: O Jesú! etia blómi.

Kominn er veturinn kaldi, kastar ad margri hríd, af Drottins vísdóms valdi, veslast sú ársins tíd; sæl geymir sól ljóma, svelþrumir kul-hami, jel-romum fjøl-sima, fyrna ernin stríd.

2. Grund frýs, en grasid dofnar, grípina vantar skjól, bersnøggir standa stofnar, styrdnar lim, skóginn kól; smár fuglinu þreyr þegli, þver hygli, dýr ragla, ber segl frá byr-trýglum, blandid vinda-hjól.

3. Skorp frostin skémta eigi, sképnan hver ber sig lítt, snjór hylur vída vegi, villist því margur tídt; klædlausir fred-frusu, frid-hreisi naud kjósa; ad húsum féd flasar, fæliſt kulid strídt.

4. En þegar vorar aptur, uppgengur sólin skjær, ellu nýr eblist kraptur, annad

bragð loptið fær; kold hýrnar fold forna, fylld kjarna mold styrdnuð, sýld meyrna sjaldornuð, svellin fjellum nær.

5. Fuglar úr fylsnum hreifast, féð drífur húsum frá, dýrin um skóga dreifast, dag saman fjelga þá; menn hýrast, en ærin enn heyríst, grannfærum, hlunn-jórum, hrönn báru, hrindir sundið á.

6. Deggina drífa lætur, Drottinn á kaldann snjó, verkar svo mildi-mætur, moldin þurr verdur frjó; glis skógar, gros haga, glas-fegur rós þæga, rís, þegar rásdrjúga, raka þokan bjó.

7. Frostið þó fargi gróda, frjófgast samt uppá ný, frækornsins sjá menn sjóda, sín geyma blómstrin frí; krapt fróni ljúft lénar, lopt skinið drift hreina, gæft duna, svipt sjónum, sjetnuð vatna ský.

8. Sumarsins blóminn sæli, sýnir oss Drottins mátt, vetur þó kaldur kjæli, korn, jörð, gras, fræið smátt; árstídin úr sædi, er gædi hýe leidir; frjór lýður fær Gudi, frídann heidur þrátt.

Ungmenna Morgun-bæn.

J Þínu nafni uppvaknadur,
Er eg, Jesú Gud og madur!

Lof sé þér fyrir líf og gædi,
Líkamans heilsu føt og fædi,
Og allt þad þín óþreytt mildi,
Aumum mér til-leggja vildi;
Bid eg þig, minn blídi Herra!
Blessun þína ei lát þverra,
Hegdun minni á hverjum degi,
Haldtú' á sönnum dygda vegi,
Lát mig njóta úngdóms ára,
Er þú barst í manndóm klára;
Géf uppfrædi æsku mína,
Audi þinn fyrir verkun sína,
Svo 'í ótta og elsku þinni,
Avøxt gódann færa kynni.
Hlýdni, trygd og trúna bjarta,
Tendra og nær í mínu hjarta,
Ad mér svo med aldri hrennum,
Aukist nád hjá Gudi og mønnum.
Heims og Satans hrekkja snørum,
Hrind frá mér, svo ei ór[illegible]um,
Mig ógjætinn í sér festi,
Edur dragi' í synd og løsti.
Vernda mig frá voda øllum,
Vondum dauda og slísa-føllum;
Englar þínir ad mér gæti,
Engum svo eg meidslum mæti.
Mitt verklag og miskun þína,

Mér lát vera unun mína;
Auk mér skilníng orða þinna,
Eru þau lampi fóta minna.
Géf mér jafnan gott að læra,
Góðlyndum við alla vera,
Varfærum í velgengninni,
Vongóðum þó raunir finni.
Ljúfi Jesú! með lífi og endu,
Legg eg mig í þínar hendur;
Þar vil eg fús að lyktum lenda,
Lofaður sértú utan enda!

Ungmenna Qvøld-bæn.

Nú vil eg enn í nafni þínu,
Náðugi Guð! sem léttir pínu,
Mér að minni hvílu halla,
Og heiðra þig fyrir gæðsku alla,
Þáða' af þér á þessum degi,
Því er skyldt eg gleymi eigi;
En það má eg aumur játa,
Angri vafinn sýta og gráta:
Móðgað hef eg margfaldlega
Mildi þína guðdómlega.
Ursléttt mínar syndir svartar,
Sundurkramið lækna hjarta,
Afþvegið í ævsta flóði,

Endurlausnarans Jesú blódi,
Svo eg qvittur sofi' í fridi,
Sál og líf af Engla lidi
Umkríngd, Satans íllsku hrecki,
Ogn og slægdir finni ecki.
Blessa hús og hvílu mína,
Hjástod lát mig merkja þína,
Þá mun adsókn íllra anda,
Ei hid minnsta kunna' ad granda.
Lát mig þenkja' á þessu qvoldi
Þad: eg lisi' í veiku holdi;
Brothætt gler og bólan þunna,
Brotna snart og hjadna kunna.
Þú, einn Gud! skalt þar um ráda,
Þínar knỷ eg á dyr nádar,
Af míns hjartans innsta grunni,
Andvarpa og bid med munni:
Þegar eg skal seinast sofna,
Sál vidskilur, fjør mitt dofnar,
Hjartans Fadir! í hendur þínar,
Hverfa lát þá ondu mína;
Hold í jordu hægt lát blunda,
Helgra þar svo bídi funda,
Og upprisinn ad eg víki,
Inn med þér í himnaríki.
Þar mun eg þúsund þackir fara.
Þér sé lofsgjord, prís og æra!

Hugbót,

þá húsin brunnu í Saurbæ 1662.

Lagið: O Faðir minn! eg þrælinn þinn.

Guð er minn Guð, þó geysi nauð, og gángi þanninn ysir, syrgja skal spart, þó missta' eg margt, máttugur Herrann lifir; af hjarta nú, og hreinnri trú, til hans skal ez mér venda; nafn Drottins sætt, fær bölið bætt, blessað sé það án enda.

2. Gaf mér hans náð, gott lucku ráð, að gledinnar eblðist kraptur, frjálst á hann þá, og fullvel má, frá mér taka það aptur, hans hjálpin blíð, á hverri tíð, huggun vyrðist mér senda; nafn Drottins sætt, fær bölið bætt, blessað sé það án enda.

3. Tók ei djöfull, né tesra-full tilviljun burt eign mína; só, sem það gaf, svipti þvk af, sorgin skal ell því dvína, mitt bætir ráð, með mildi og náð, hans miskun þúsund-kénnda; nafn Drottins sætt, fær bölið bætt, blessað sé það án enda.

4. Guð elskar þann, sem hirtir hann, hefi' eg þá trúna vissa, vil eg með hind, vesæl barnkind, á vönd Föðursins kyssa, heilsu, lán, féð og heiður með, hans náð

vil-

vil eg afhenda; nafn Drottins sætt fær bolid bætt, blessad sé þad án enda.

5. Af mér þó féd og audlegd med, ódum svo gánga megi, grátbæni'eg nú, gódi Jesú! gleymdú mér þó aldreji! lát mig hjá þér, þá hédan fer, í himna sælu lenda; nafn Drottins sætt fær bolid bætt, blessad sé þad án enda.

Ydrunar-vísur.

Med sínu lagi.

Gud á himnum hjálpi mér, og huggi sálu mína, særdann huga sorgin sker, syndir hjartad pína, þúngan qvída brjóstid ber, berst vid þánka sína, mædist hold en lengist líf, lángvesælt er harma kíf, ei vill ángur dvína.

2. Laungum gjøra mér lángsamt géd, lidnar æfi-tídir, heldur seint eg hefi þad sjed, hefndum sálin qvídir, daudans ógn og ótti med, opt á holdid strídir, hugraun sú er hardla sár, himna Fadirinn dýrdar klár, bæti bolid um sídir.

3. Gétinn var eg í sekt og synd, svo mig módirin fæddi, eptir fornri Adams mind, eins og Davíd rædi; því er sálin sjúk og

blind, forgin hjartad mæddi, holds náttúr-an heimsk og villt, herfilega med ellu spillt, í vondsku áfram æddi.

4. Snemma hefir bernskan blekt, barn-dóms hug og sinni, ádur fyrri'enn féck þad þeckt, frá því skíra kynni, ad styggja Gud en safna sekt sálu'ad glata minni, var hid fyrsta verkid mitt; voldugt, Jesú! nafnid þitt, bót á bolinu vinni.

5. Lengi hefir þó leitast vid, líknar Fad-irinn mildi, ad leida mig frá lasta sid, svo lífid ødlast skyldi, med þolinmædi'og blídri bid, bjarga mér hann vildi; en eg sló því ollu'í vind, elskan holds og dárleg synd, heimsku hjartad fyllti.

6. Illa hefir mig holdid ginnt, og heims-ins lystin bráda; Satan sló mér svika-mynt, sjest nú fátt til ráda, því er hjartad bleckt og blindt, þad bid eg Gud ad náda; þreyst eg vid þann hrigdar hag, harmar bædi nótt og dag, sálin þrautum þjáda.

7. Gud minn hefi'eg raunar reitt, til reidi'og heiptar brædi, hans milda nád og þolgéd þreytt, med þrjótsku'og synda ædi, grimma'yfir mig glotun leidt, gamall og úng-ur bædi, samvitskan því særd er mín, sæti Jesú! gædskan þín, hana huggi'og grædi.

8. Um sídir þó eg setji mér, synda girnd ad deyda, holds náttúran þrjótsk og þver, þángad vill mig leida, sem tídast ádur tamdi' hún sér, á topunar veginn breida; viljinn ecki fær sig frí, fjotrum daudans vefst eg í, sárlega mig þó meida.

9. Hverki ber eg til hug né dád, hjálp mér sjálfum veita, einkis nýt eru øll mín rád, þó ætti'eg þeirra'ad neyta; Jesús minn hefir nóga nád, nú vil eg þángad leita, hann mun aumur á mér sjá, eflaust fæ eg huggun þá, sem bølinu kann ad breyta.

10. Þó stærri vyrdist misgjørd mín, enn má eg sjálfur greina, mér er, Jesú! miskun þín, mildust, gædsku hreina, hjá þér aldrei hjálpin dvín, helzt mún eg þá reyna, hér vid hressist hjartad mitt, heilagasta blódid þitt, lækníng minna meina.

11. Þó gengid hafi'eg ranga stig, gálaus mørgu sinni, elskad hold eu hatad þig, af heimsku'og ofdyrfd minni, gódi Jesú! minnst' á mig, í miskunsemi þinni; særd og lemstrud sálin er, syndu vægd og linkind mér, svo hjartad huggun finni.

12. Mig hefir djøfull sárum sært, og svik- id af lífsins vegi, kránka sál úr klædum fært,

þún kann sér bjarga eigi, øllum krapti tapad og tært, tjón þad mest eg segi; o þú sæti Samaritan! sjádu' aumur á þeirri smán, svo eg ei útaf deyi.

13. Gótzi því eg þrádi þrátt, af þinni gædsku hendi, íllsku girndin eyddi brádt, aptur drasid sendi, hefi' eg lengi húngra mátt; heim nú loksins vendi, taktú vid mér útlegd úr, eins og fadirinn hjarta-trúr, í brjósti'um barn sitt kénndi.

14. Lækna fyri þinn dýrann deyd, Drottinn! sálu mína; sárleg synda fjeturin greid, svo finni'eg huggun þína, villtann saud á veginn leid, varginn lát ei pína, opna hug og hjartad mitt, svo heilagt nádar ljósid þitt, skjært megi þar skína.

15. Hjá Fødur þínum legg mér lid, Lausnarinn Jesú gódi! svo eg finni sátt og frid, sviptur þúngum módi, audmjúklega' eg um þad bid, af ást og tára-flódi, segdú: eg sé ordinn einn, af øllum syndum klár og hreinn, þveginn í þínu blódi.

16. Framdar syndir forlát mér, Fadirinn dýrdar sæli! fyrir dýrstann Jesú dreira hér, af døprum húg' eg mæli: kastadú ei frá augum þér, ómaklegum þræli! eblдú líf

lif med ást og dád, svo aldrei mig frá Þinni nád, freistíng nockur fæli.

17. A fyrirheitin heilög þín, af hjartans grunni' eg treysti, frá djøfli, synd og sárri pín, Son Þinn kjær mig leysti, med beiskri qvøl og blódi sín, barn sitt fallid reisti, Herra Gud! mér hjálpa þú, svo haldist eg vid rétta trú, þó frekt mín Satan freisti.

18. Heilags Anda hjálpin þýd, hug og sinni geymi, svo aldrei hédanaf íllsku stríd, yfir mig syndin sveymi, þá dapur nálgast daudans tíd, Drottinn sálu' geymi; veiti mér þín líknin lid, leid í eilífann dýrdar frid, hédan úr þessum heimi.

19. Allar sképnur alla tíd, af øllum hug' og rómi, sýngi þér lof, sem verøld er víd, voldugur Drottinn frómi, Jesú Kristi þockin þýd, þar med føgur hljómi, heilögum Anda'á himni'og lád, fyri huggun, styrk og líknar rád, aukist æra'og sómi!

Vísa drótt-qvedin.

Hverr grædir hjartans qvída?
Hverr kjætti menn grætta?
Hverr sétt hindrar hætta?

Hverr snaudann vann dauda?
Jesús huggar, hrigd lógar.
Hann græddi sorgmædda,
Hann lísi heilsu gésur.
Hann snaudann vann dauda.

Annar Flockur
innihelldur
Heilrædi og Uppvakningar
til
kristilegs framferdis,
sýnir einnig hversu fallvalt og litilsverdt sé
Heimsins ágæti og ysirlæti.

Heilrædi.

Ungum er þad allra best, ad óttast Gud sinn Herra, þeim mun vitskan veitast mest, og vyrdíng ecki þverra.

2. Hafdú hverki hád né spott, hugsa' um rædu mína, elska Gud og gjørdú gott, geym vel æru þína.

3. Foreldrum þinum þéna'af dygd, þad má gæfu veita, varast þeim ad veita styggd, viljir þú gott barn heita.

4. Hugsa um þad helzt og fremst, sem heidurinn má næra, aldrei sá til æru kémst, sem eckert gott vill læra.

5. Lærdur er í lyndi gladur, lof ber hann hjá þjódum, hinn er ei nema hálfur madur, sem hafnar sidunn gódum.

6. Opt er sá í ordum nýtur, sem ydkar mentun kjæra; en Þussinn heimskur þegja hlýtur, sem þrjótskast vid ad læra.

7. Vertú dyggur, trúr og tryggur, túngu geymdu þína, vid engann styggur, né í ordum hriggur; athuga rædu mína.

8. Lítillátur, ljúfur, kátur, leik þér ek úr máta; varastú'spjátur, hædni, hlátur, heimskir menn svo láta.

9. Víst ávalt þeim vana haldt, vinna, lesa, ydja; umfram allt þú ætíd skalt, elska Gud og bidja.

Vísur um Lúthers Frædi.

Klár Lútherí Frædin fródir,
Finna kunna menn hér sett á íslenzkt mál,
Lesid, prísid lýdir gódir,

Lærid, heyrid, gjørid rétt og sedjid sál';
Ljúfra gjafa njótid, neytid,
Nádar tídir kannist vid,
Drottins lítillátir leitid,
Lotníng veitid,
Bidjid Gud um gódann frid.

2. Bædi medur munni og penna,
Mest á sídsta aldar koldum tíma'og stad,
Menn vel svinnir kunna ad kénna,
Koma heimi skyldug gjøld, ef forsmá'r þad;
Ordid dýrdar dádum prýdum,
Dyggar leggjum þackir mót,
Þeim, er sóma sædum frídum,
Sádu tídum,
Sprettur gett af gódri rót.

Kristins manns athæfi.

Sérhvad hefir sína tíd, svo er ad hlæa og gráta, hóf er best ad hafa' á øllum máta

Finn eg þad í frædi hreinu, fródir menn sem toludu' um, ecki skédur allt í einu, ýmsum skiptir tímunum, á stødugu' ecki stendur neinu, stundleg sorg og luckan blíd. Sérhvad hefir sína tíd. Eins fyrir mann' og menja reinu, margt kann á ad

bjáta. Hóf er best ad hafa á öllum máta.

2. Þess áttú med greind ad gæta, gángi þér vel med settann hag, þú kannt ødru mátské mæta, á morgun, heldur enn var í dag, tvennt hefir til ad gledja' og græta, guddóms maktar hendinn hýd. S. h. s. t. Tjáir engum þess ad þræta, þad er andrádin gáta. H. e. b. a. h á. ó m.

3. Tregast eí þá erfidt veitir, einhvern tíma sorgin dvín, svo náttúran sjálf því breytir, sólin eptir regnid skín, Gud þeim øllum huggun heitir, hér sem lída forløg stríd. S. h. s. t. Til ørvæntíngar þig ei þreytir, þó þú megir gráta. H. e. b. a. h. á. ó. m.

4. Vertú hógvær þá vel þér gengur, svo veraldin þig blecki sízt, á augabragdi allt forgengur, audnu lán, þá hjólid snýst, velgengninnar steckur strengur, stundum minnst þá varir lýd. S. h. s. t. Hindra jafnan horskur drengur, holdid sig ad státa. H. e. b. a. h. á ø. m.

5. Gudi' er best ad trúa, treysta og taka því vel ad hendum ber, vér skulum ecki frekt á freista, ad fylgja því, sem holdid lér, gudhrædslunnar nærir neista, nádin

Drottins gædsku þýd. Sérhvad hefir
sína tíd. Sá ofs hefir af løstum leysta,
hann leidi hriggva og káta. Hóf er best
ad hafa á øllum máta.

V a r h y g d.

Audtrúa þú aldrei sért,
Aldrei tala um hug þinn þvert;
Pad má kalla hyggins hátt,
Ad heyra margt, en skrafa fátt.
Tak þitt æ í tíma ráð,
Tókst, þó ei sé lundin bráð;
Vin þinn skaltú velja þér,
Sem vitur og þar med tryggur er.

O f og v a n.

Eitt er vid af i hætt, ef augun líta gullbaug,
Ef hendin og hugarlund, horfa uppá sitt vald.
Hittist varla h ó f rétt, þá hlaupid er í gum-kaup,
Géldur þess galid hald, ad glisi verdur opt slis.
2. Hitt er v a n opt hætt, ad una ei vid lítinn mun,
Egna til sín ógagn, og eyr gulli vyrda meir;

Slíſinn þykir lánlaus, þá lídur hann ſitt egid ſkríd;
Ríkum opt í raun rak, raktarleyſid ſátakt.

Gott og Illt.

Gott er ad geyma ſitt, og géta prófad rétt hóf, vera ör og vel ſpar, og veita engum rángsleit, dælt þykir egid allt, ondvegis í ſjálfs hond, djarfur hver af ſkiptum ſkérf, ſkjóta finnur hugbót.

2. Illt er ad ſjá ſult, á ſínum, þá braud dvín, letin víſt ef út át, ádur géfid forrád, líka þykir ljótt ok, ad láta út fyrir dryckju-ſtát, endilega er leid lund, þá lángar eim á húſsgáng.

3. Gott er ad greina ſatt, og géfa þjádum heil rád, ſkamta nidur ſkémt þad, er ſkédur ecki ſpott med, holluſtu hend full, hærſtri gengur dygd nærſt, unna þeim ſem á mann, eina príſa eg þá grein.

4. Illt er á óheilt, ad eggja þann, eg rádlegg, laſtanna er lygd verſt, þó lýdir vyrdi gaman-ſmíd: kjæſir gledi kránkt líf, kaſtar heillum bak-laſt. Dreifſid med ſér dregur hlaſs, af dygdalauſri ótrygd.

5. Gott er að geyma sátt, í Guði hafa fegnuð, þola bædi og þreja vel, þeckja sinn eginn fleck, heilsa og bond frjáls, heitir besta það eg veit, litillætt lund kát, lika er baldinn dygð rík.

6. Illt er hatur óstillt, óttaleg mun hugar sótt, þúngt eg held að þola rángt, þjóning gjörir forsmán; vonda kalla eg vél synd, vanm kémur spott framm, pláge mun og písl nóg, að pínast fyrir verk sín.

Tvø Vers*).

Lagið: Oldúngar Júda annars dags.

Guð nádi nú hvað gengur tregt, geysar rángletið heldur frekt, á veltu hjóli heimurinn er, hnignandi fer, til falls með ollu flýtir sér.

2. Øll manna hugsan, hjarta og géð, hnigur til þess að girnast féð, ýmisleg hegðan erg og ljót, en ei finnst bót, hefnd mun því koma hörð á mót.

*) Fyrra versið finnst í einu Exemplari það 29da, en hið síðara það 34da í Psálminum: Géf eg mig allann á Guðs míns náð; en onnur sex Exempl. útiláta það.

Vísa.

Fyrnist heimur, sáheyrt skédur,
Frelsarinn Jesús geymi' oss vel!
Hans híngadkoma Guds børn gledur,
Þó græti þar til sorgar-el,
En þá verda' úti oll ódedur,
J hendur Guds eg kristna fel.

Hexametrum.

Holdid ofkátt veit fyrirfram fátt hvad
falla mun þægra,
Reidir sig þrátt á megn sitt og mátt eda
mannordid frægra;
Ostýrilátt, þad ætlar sér hátt ad endíngu
dægra;
Sá er vid gátt, þó sjáist ei brádt, sem
setur þad lægra.

Hexametrum.

Old ódum spillist, uggleysinu dárlega fyllist,
Glæpa vegur gyllist, girnd holdsins marg-
ur adhyllist.

Um misjafnt hamíngju lán.

Lagid: Opt vindar eik. Bjá.

Barna lund blind fædd, vid brjóstin móður kúra, æsku-stund ómædd, fyrir enga kann ad stúra; en þad mund algædd, er mannsins náttúra, skammt mun til skúra.

2. Einn ef kémst hér hátt, og hyggur sér til kjæti, á þá skémst addrátt, eitthvad þad menn græti, hjartad kremst, hvarf brádt, helzt er þókti mæti, allt eptirlæti.

3. Glíann reis grá hardt, gnap þá stormur hrylltí, eldu geys grimmt margt, glæstum reida spillti, þessi eys, en snart, unnur rúmid fyllti, og bátnum bilti.

4. Skér, ad ljær, skín sól, skírt ad morgun kosti, um adra grær, eikt ból, yrju daggar rosti, sídan slær, heims hjól, hvestur gustar kosti, med feikna frosti.

5. Því er allt í heim', ef svo mætti greina, nærstu valt, þad heim, þykir víst, er reyna, á blídum hallt hálft tveim, hjólid lucku teina, ser braut ei beina.

Veraldar Fláttskapur.

Sama lag.

Svo sem gler, sýnist mér, sælan hál, veraldar, hvikul hér, hvad lítst þér? hvítt ad

ofan faldar, undir ber, ef þú sjer, íllska brúnir kaldar, og táli tjaldar.

2. Margann hátt, hún þrátt, hóf í yfirkreti, luckan kátt, lét dátt, litla stund með kjæti, stóð við gátt, fljóð flátt, felldi þann úr sæti. frá mestu mæti.

3. Alits frí, fræg blíð, fyrst hún morgunnr reyndist, heimskum lýð, hæg þýð, hitt þó undir meinist, slúngin strið, slæg-smíð, slóttug rétt svo greinist, brádt burtu leynist.

4. Luckan hál, heims prjál, hold og blóðið káta, flædar-bál, frekt brjál, framm úr réttum máta; það er tál, svíkur sál, um síðir kann að láta, sárt suma gráta.

5. Við leigu-ból, láns-stól, líkist heimsins sæla, ókyrrt hjól, ragl, ról, reykjar dups og svæla, glíslegt hól, gabb-tól, ginnir Mammons þræla: hverr má því hæla?

6. Daudleg mind, mannkind, moldar leirinn veikur, beina-grind, bláfin vind, bóla vatns og reykur, hladin synd, lausliynd, sem logi strá-þurr qveikur á þræðs lif leikur.

7. Holdið hjart, ber skart, bæði gull og klæði, en þú vart, óþarft, ádur rotið sæði, verdur snart, veik art, vesælt madka fæði sem öll endar gæði.

8. Volsid hér, valt er, ef viltu rétt ad grunda, lísid þver, skjótt fer, fræktin ell tik hunda, kistu hrer, kropp ber, kaldan út med skunda, opt innan stundar.

9. Illum sid sjá vid, sannra leita dáda; högvært lid fær frid, sem flýr til Drottins náda, stunda grid, Gud bid, ad geyma sálu þjáda; gjæt gódra ráda.

Heims ósómi.

Sama lag.

Hverfa happs tímar, hofud sundlar qvikla, glossa gnaps brímar, gét eg sjónir villa, svipan straffs stímar, stjarnan spá mun fylla, og athæfid illa.

2. O! ad tár ákef, af augum jafnan rinni, eda nár í gröf, indi ad hvílu sinni, synda sár upphef, sálu ógna minni, ef kannast vid kynni.

3. Agirnd grá æddi, yfir fjellin háu, ótrú slá flæddi, á fróns hálsana smáu, þrjótskan þrá þrædi, þad nær blindir sáu, þar lægdir lágu.

4. Vitsku vakt sofnar, veraldar bjallan klingir, drottna makt dofnar, dala kluckan

hríngir, stóra prakt stofnar, sá stimpla málmian pýngir, því margt ad þýngir.

5. Ord Herrans aktast, í allt of litlu gyldi; hverúd manns maktast, meir enn vera skyldi, synda sans fraktast, frón og hérud fylldi, tráts-viljinn trylldi.

6. Von er því, von er, verdi Gud ad hefna, hætta ný nú hér, nærri vill oss stefna, frá eg sný, skær ser, framar meir ad nefna, rek rauna efna.

Veröldinni tildruckid.

Vond ertú, veröld! med véla-brögdin margföld, þeir fá sjálfan gód gjöld, sem géfa sig á þín höld; þú ristir einum spott-spjöld, og spéar hann uppí hávold; múta, slærd og mein-köld, markad er á þinn skjöld.

2 Þeim, sem þú ert bráð blíd, býr þar undir hel-stríd, hvergi muntú heil-smíd, þó haldin værir dáfríd; vondsku þinnar vex hríd, vestnandi fer ætíd, svá þitt varast sárt níd, sælann tel eg þann lýd.

Hversu fánýt sé fordildin.

Hólnar fold, fyrnist allt og mædist, hold er mold, hverju sem þad klædist.

Sú er raun þad sannast víða, svikul og völt er heimsins blíða, í spakmálum lærdra lýða, lengi þar um rædist. Hold er mold, hverju sem þad klædist.

2. Hugsa' eg opt í hyggju brunni, af hverju menn sig stæra kunni, þó er þad næsta' í náttúrunni, ad nakinn sérhverr fædist. H. e. m. h. s. þ. k.

3. Fordild öll hún 'flýr úr huga, þá feigdin mann vill yfirbuga, lítid stadar dockn duga, þá daudinn inn ad lædist. H. e. m. h. s. þ. k.

4. Hvad gyldir þó ríkur rambi, regist við og standi' á þambi, engin er svo dygur í drambi, ad daudinn nockurn hrædist. H. e. m. h. s. þ. k.

5. Þó á þér skíni' útlendsk draktin, yfirlætis og vitskur praktin; trú þú mér ad minkar maktin, af modkunum þá snædist. H. e. m. h. s. þ. k.

6. Adur enn (kannské) úti' er nóttin, af þeim tekur ad draga þróttinn, kémur þá bædi qveisa' og sóttin, qvillinn sár ei grædist. H. e. m. h. s. þ. k.

7. Þó stundum gángi þeir stockum búnir, á stígvélum séu sporar snúnir, út vid

grafar backans brúnir, beín leid ollum þrædíſt. H. e. m. h. ſ. þ. k.

8. Silfur-por og dýrir dúkar, danſkur kjóll og treyur mjúkar, ad ſálunni lítid ſeinna hjúkar, þá ſorgar-hitinn grædíſt. H. e. m. h. ſ. þ. k.

9. Þó hygginn ſért og hæg-lundadur, hafdú rád mín, kriſtinn madur! hér er ſvo valtur heimſins ſtadur, hinn fær gott er mædíſt. Hold er mold, hverju, ſem þad klædíſt.

Um ágirnd og aðra ſafir.

Mig ángrar margt hvad manns athæfid, hvernig heimi'er háttad, heſ'eg vel ſjed.

Divin ódum ſpilliſt, óſid margur hylliſt, af réttum vegi villiſt, von þó hjartad qvilliſt, heimur af hreckjum fylliſt, hægt mun ecki' ad dylja þad. Mig ángrar margt hvad. Synd og góßid gylliſt, ſvo géti' menn eignaſt ſjed. Hverſu heimi'er háttad, þad hef' eg vel ſjed.

2. Upphaf allra klækja, er ágirnd ſaſt ad rækja, aura ſafnid ſækja, ſitt frá hverſum krækja, leg med limſku flækja, lagamenn ſína meſt hún bad. M. á. m. h.

Ösund og offstækja, af því vara réd. H. h. e. h. þ. h. e. v. s.

3. Hvar sem ad húsrúm tekur, heimsku og blindleik vekur, blessun í burtu rekur, búinn er skadinn frekur, trygd og hógværd hrekur, heimtist fals í þeirra stad. M. á. m. h. Illu sá mun sekur, sem slíku um gengst med. H. h. e. h. þ. h. e. v. s.

4. Hún lét hrecki drjúga, híngad í landid fljúga, volada kann ad kúga, krapt úr beinum sjúga; fagra Mammons unga, marga sína blessun qvad. M. á. m. h. Sinns er sjúnd hrúga, sálin legd í ved. H. h. e h. þ. h. e. v. s.

5. Aumt er yfir ad klaga, er þad hvers manns saga, setníng lands og laga, láta peníng naga; mútur málin draga, meinkaus fellur opt fyri þad. M. á. m. h. Víst um vora daga, veit eg ad þvílíkt hefir skéd. H. h. e. h. þ. h. e. v. s.

6. Fleirstar dygdir falla, finnst kjærleikur varla, saunleik hygg eg halla, hrærnar manndád snjalla; trú er farin til fjalla, fær nú ecki í bygdum stad. M. á. m. h. Ágirnd nærsta alla, á annad fellir knéd. H. h. e. h. þ. h. e. v. s.

7. Mam-

7. Mammon maktar straudur, mjög er hjálpar traudur, burt er brjálið og audur, þá búkurinn liggur daudur, leirinn rótast raudur, ríkis-kroppnum utan ad. M. á. m. h. Fæst fyri fremd og haudur, fánýrt moldar beð. H. h. e. h. þ. h. e. v. s.

8. Viti virdar og qvendi, von er ad heimurinn endi, sjá til ad sálin lendi, um sídir í Drottins hendi; opt þad efnid kénndi, einn sá þessa vísu qvad. Mig ángrar margt hvad. Punktum þángad rennir, því ber stutlad géð. Hversu heim.' er háttad, pad hef' eg vel sjed.

Ofláttúnga lýsíng.

Heims af keim, hygg eg nockud inna, hvad margur heldur mikid af sér, misjafnt þó ad reyníst hér, þad er madur þó hann láti minna.

Margt býr stundum mér í sinni, menn þegar ad stollta sé, og volsa mikid í veroldinni, enn vita hverki A né B, sídur þó í samvitskunni, sjálfa skynjar þad þeim ber; þó margur haldi mikid af sér, flesta ad einum ber þá brunni, er brjálid uppá finna. Þad er madur þó hann láti minna.

2. Margur blessast madur á ládi, af miskun Guds og veraldar aud, hina adra þrautin þjádi, sem þverra nádi daglegt braud, þridji hópur þá forsmádi, þenkti hverki á deyd né sæd. M. h. m. a. s. Ad því seinna ecki gádi, ad æfin mundi linna. Þ. e. m. þ. h. l. m.

3. Þegar þeir fara öls med ædur — yfirmenn stundum þetta skér — skrum ad tala og skémmndar-rædur, skémtan þeirra því lík er, um eldsins þenkja ecki glædur, sem ságudlegann hefndir lér. M. h. m. a. s. Gætum ad því, gódir brædur! Gud mun vitja sinna, Þ. e. m. þ. h. l. m.

4. Kunni þér ad mæta madur, mjög velbúinn sér þú hann, heidurlega handtéradur, hvergi sástu þvílíkann, hans er allur gjardar, gladur, glóandi med orma-skér. M. h. m. a. s. Einnig sjálfur alreimadur, upp med bendum tvinna. Þ. e. m. þ. h. l. m.

5. Ber á hendum breytta handska, buxur fernar klæddur á, med knappa', treyu og kjólinn franska, klædin trúi eg hylji sá, sjest um hálsinn silkid danska, svardar Heimdals lagdur der. M. h. m. a. s. Med stígvél bædi og spora spanska, spenntir út kálfa skinna. Þ. e. m. þ. h. l. m.

6. Nú-kragann med rembi-læti, reira þeir um sinn drgra háls, máské sumir menn þess gæti, hann mundi ecki betur enn frjáls, á þeim eruhaldin mestu mæti, sem misjafnt gvísa þar og hér. M. h. m. a. s. Drembinn rambar í sínu sæti, ad sonnu kann ei blynna. Þ. e. m. þ. h. l. m.

7. Hárid ofan á herdar bustar, hér med kampa' og skeggid sídt, sis af fotum dregur og dustar, med dávænt belti og handgull nýtt, þenna landsins þenkir Fursta, þjódin hver, sem nálæg er. M. h. m. a. s. Slíkann skyldi' eg reikna rusta, ef reyndi hann nockur hinna. Þ. e. m. þ. h. l. m.

8. Heldur enn eigi hnacka-kértur, hondum stíngur mjadmir á, nockud líka nasasperrtur, naud má þykja slíkt ad sjá, sá mun þykja ad skyni skérdtur, skrumar um frómann hjorfa-grér. M. h. m. a. s. Af ótrúleika undirfergtur, eda bregdum hvinna. Þ. e. m. þ. h. l. m.

9. J bádum vosum glymur gjaldid, gyltir hnífar og tóbaks dós, þeir ætla sér muni vera' í valdi, verøldin oll og hennar ljós; sitja í hvítu silki-tjaldi, sorg þeim engin nærri ser. M. h. m. a. s. Fyrir dyrunum

unum stendur daudinn kaldi, dreinginn hyggst ad finna. D. e. m. þ. h. l. m.

10. Eg á nóga upp til sveita, aura, seg-ir hann, þar og þar, smjörin, krof og katla neyta, í kistum silfur hér og hvar, ura, saudi og fáka feita, fái húskinn þá af mér. M. h. m. a. s. Eg þarf ei eptir lánf ad leita hjá lekum búdar-sllinna. D. e. m. þ. h. l. m.

11. Ef orsátækur ad honum kémur, aud-ar-lundur vitsku-dýr, sem ætld. sína túngu temur, á tignar-hót og málin skír, og miklu fleiri mentir fremur, mann-vits gódur náms um skér. M. h. m. a. s. Hinn þá hvergi nidri nemur, ef nockurt svar skal inna. D. e. m. þ. h. l. m.

12. Ef spyr þú hann ad einu ordi, upp ad hressa gédid þitt, sé þad nockur sálar fordi, samvitskunni ad auka fridt, þá er likt sem skollinn skordi, skilníng hans og minnis-kér. M. h. m. a. s. Hann leitadi sist ad lífsins bordi, um lengd lífsdaga sinna. D. e. m. þ. h. l. m.

13. Adur enn (kannské) úti er nóttin, innan lítils tíma þá, dauda kémur forgleg sóttin, sorgar-elid þá vid brá, samvitskunn-ar þvíngar þróttinn, þreyngir, særir, nagar,

sker. M. h. m. a. s. Ecki er hægu: und-an-flóttinn, ef orku bilar stinna. Þ. e. m. þ. h. l. m.

14. Þá er horfid stollts og státid, sturl-ast sinni'og hjarta-géd, stodar ei þó géti grátid, Guds ef ecki'er andinn med; þá vill keira í þrauta mátid, þjófurinn gamli Lu-cifer. M. h. m. a. s. Vildi'hann hafa' af lostum látid, um lengd daganna sinna. Þ. e. m. þ. h. l. m.

15. Reidi Guds ad ofan ædir, óstod-vanleg (gjætum þess), Satan klagar, synd-in hrædir, samvitskan er mjøg óhress; ára fjøldinn eldinn glædir, og uppsperrir sjónar-gler. M. h. m. a. s. Hvert skal flýa? hvad þá grædir? hverr kann bót á vinna? Þ. e. m. þ. h. l. m.

16. Aptur vil eg mér ansa sjálfur: hinn aumi hvergi flýa kann, þó heimsins leiti' um allar álfur, engann finnur hjálpar mañ, sé hann þá, sem kusi' eda kálfur, ad kalla á þann, sem bjargir lér. M. h. m. a. s. Ecki er þetta orda gjálfur, þad athugi þjód-in svinna. Þad ser betur, þó þeir létu minna.

17. Eg er sekur í øllu þessu, og odru fleiru þúsundfaldt, en er þó samt med hjarta

þressu, því Herrann Jesús græddi það allt.
Hann keypti mig frá qvalanna pressu, og
kostadi þar til sjálfum sér, svo halld'eg
minna'af sjálfum mér. Set eg upp mína
sigur-messu, er Satan kann ei hlynna. Pað
ser betur þó þeir láti minna.

18. Vertú mér til hægri handar, hjart-
kjærasti Jesú minn! ad burtdrífist íllir and-
ar, ofan í nedsta bústad sinn; svik, er djöfull
samanblandar, setjist hans í qverka kér.
M. h. m. a. s. Engin mér þá eymdin
grandar, ef eg þig má finna. Pad ser
betur þó þeir láti minna.

19. Sú lítillætis rótin rétta, af rekum
gódum komin er, hjá Matthæó vér meg-
um frétta, málsgrein þá, sem stendur hér,
í ellefta er tjád þetta, einka rád þau nýt-
um vér. M. h. m. a. s. Augri þúngu
af vill létta, ef þeim gjørum sinna. P. s.
b. þ. þ. l. m.

20. J Guds nafni allirsaman, ad oss
gætum fyrr og síd, hér er ecki'á gángi gam-
an, góda missum ecki tíd, en hefum Jesúm
fyri framan, freistíng þá ad höndum ber.
M. h. m. a. s. Sig venji hvert á trygd-
ir tamann, táilaust honum sinna. P. s.
b. þ. þ. l. m.

21. Eg frátek alla fróma sveina, fólkid gott og heidurs menn, sem óttast Gud og elska' hans hreina, ordid, trú og sannleikenn; veri' hann þeirra verndin eina, og voldugt skjól í rauna hver. Þeir mundu halda minna af sér. Til hinna annara manna' eg meina, sem misjafnlega sig kynna. Þad fer betur þó þeir láti minna.

22. Bid eg gjæda þýdar þjódir, þyckjast ecki qvædid vid, heldur vildi heidurs bródir, hlýda fródum ráda sid, vitsku horskir, gladir, gódir, gleymi skæmu; tíminn þver! Margur heldur mikid af sér. Ferum dýrar fridar slódir, enn fordumst gjørdir hinna, sem lærdu offeint ad láta nockud minna.

Ur Látínu útlagt *).

Minnstú ad gá ef hefd þín er há, ad haldir hid rétta,

*) *Vir videas, quid tu jubeas, dum magnus haberis.*

Vel þó um sjá, hvern viltú forsmá, eda
vyrdíngu fletta.
Luckan mjøg dá, kann lædast þér frá, þad
lát þig ei pretta,
Lykistú slá, svo þenk þar uppá ad þú meg-
ir detta,

Enn úr Látínu útlagt.

Stund er sú seinasta, íll og óhreinasta,
oss ber ad vaka.
Reiknast, sem ókominn, réttláti dómarinn,
reikníng ad taka,
Ókominn! ókominn! ad asmá rángindin,
en jøfnud krýna.
Umbuna réttindin, reka burt íll-lyndin,
ríkid sitt léna.

Prospicias, quem despicias, quem lædere quæris,
Dat varias fortuna vias, nil ergo mireris,
Sed metuas, ne forte ruas, dum stare videris.

Um mannsins fallvalta líf.

Lagid: Uppá fjallid Jesús vendi.

Mannsins stuttur er, eg inni, andar-dráttur í nefunum, snøgglega trú eg líkid linni, sem laufid fellur af grøsunum, lítid sálu líknar þinni, þó liggi féd í køsunum.

2. Eins og heyid fellt í flecki, følnar upp í múgunum, dofnar hold þá dettur af becki, í deprum andar kúgunum, daudinn géfur gaum ad ecki, þó gullid liggi í hrúgunum.

3. Al augabragdi einu skédur, umbreyting á vistunum, fyrir mjúka sæng fæst moldar bedur, minnstum gjör af listunum, lítid sálu grætta gledur, þó gullid liggi í kistunum.

4. Vér skulum ecki veröld freista, ad voga allt, sem ojarflegast, íllra girnda alinn neista, útslockum sem snarlegast, á sannann Jesúm Son Guds treysta, sálunni er þarflegast.

Flærdar Senna.

Lagid: Ad yðka gott med æru.

Annars erindi rekur, úlfur og laungum sannast þad, lætst margur loforde frekur,

litt verdur úr þá herdt er ad; medan slær orð við eyra, er þér kjær vinur ad heyra, sértú kjær, svo er það ecki meira.

2. Slíkt er hygginði haldin, hofdíngsskapur og mentin prúð, veröldin falsi faldin, fódrar sinn kjól med skolla-húð; lærd er á limsku beglur, leynt sér hjá, fann þær reglur, sem kettur sá, er kreppir ad hvässar neglur.

3. Opt er fagurt í eyra, alþýðu lof af hræsni veitt, hinum, er á það heyra, heimur þykir, sem kálfskinn eitt; í augun greið blæa' og blacka, hrósa' um leið, biðja' og þacka, búin er sneið, þá snúa þeir við þér hnacka.

4. Heimskur er sá, sem heldur, hvers manns loford, sem fullgjört sé, einfaldur opt þess géldur, alveru meinar það hinum er spé; trygða gjeld táls med korni, temprast kold, nema við sporni, vinur í qvöld, en vélar þig strax að morgni.

5. Heimurinn hreckjafulli, handverk þetta mest brúkar nú, að fódra eyr med gulli, útgengur honum myntin sú; orða-glens ei þarf kaupa, allir léns með það hlaupa, kossa-flens, kalsa, ljúga' og raupa.

6. Sá

6. Sá hefir beſt úr býtum, ſem búid gét- ur ad ſínu einn, frjáls af límſkunnar lýt- um, lifir og deyr ſvo hjartahreinn; trygd- um víſt vél nú farga, vereld ſnýſt; hverr vill bjarga? ráð er ſízt, ad reida ſig uppá marga.

Aldarháttur
med ſtuttum Skíringum.

Ádur á tídum var tídſka hjá lýdum (ſvo tryggordir kénndu), frá barndómi blídum, med fremdar-hag frídum, ad frægdum ſér vendu; af ſtreng-boga ſtrídum, í hárs eld- ar hrídum 1), þeir herſkeytin ſendu, eda'á mar vídum, ſkérvallar ſkídum 2), til ſkémt- unar rendu.

1) Hár, Odinn; hans eldur, ſverd; þeſs eldar hrídir, bardagar. 2) Skérvøllur, ſjór; þeſs vallar ſkíd, ſkip.

2. Manndómur mundi, þar ſveinar á ſundi, ſóktuſt ad afli; einn ſat í lundi hjá litfögru ſprundi og lék ſér ad tabli, hinn þar vid undi, ſem hátt knøttur hrundi' eda handſaxa kaſli 1); lof þeim ad dundi, ſem frægd bar af ſundi, med ſann-deigul- ſkaſli 2).

1) Kafli, þar um var haldið hendinni.

2) Deigull eða digull; er eldspaña; dígulsins eða deigluñar sannskafl, er gullið.

3. Verfákum 1) vendum, með bifroknum brendum 2), þeir bægðir frá láði; býr sáung í bendum, á brimvallar grendum 3), þá beittu við gráði; geir rumdi'í rendum, þar rík þjóð'í lendum, ríta-jel 4) háði; gnótt var í hendum, gékk lið af strendum, með gló-kraka sáði.

1) Ver, veiðistaða; item: sjór; hans Fák-ar, skip. 2) Bif, vatn eða sjór; bif-roknir brandar, árar. 3) Brimvallar grendar, bylgjur, sjór. 4) Ritar, skild-ir; rít-jel, bardagar.

4. Y 1) bendum skutu, en álmdrósir 2) þutu, í andfari þunnu; burstengur brutu, en hátt skildir hrutu, þar herfákar runnu; henjossar flutu, en lágt hinir lutu, sem lítt verjast kunnu; sæmdar ráð hlutu, og síns abla nutu, þeir sigurinn unnu.

1) Y, boga. 2) Almur; bogi; hans drós-ir, örvar.

5. Armi hverttveggjum á líðs-handar-leggjum þeir ljós-mundar 1) hreifa; gladt skein á seggjum, með geimfoldar negg-

júm 2), svo grams-runnar 3) leysa; dígul-
sárms dreggjum á val-borgar veggjum 4);
vildu menn dreifa, í ángantýrs hreggjum 5)
undateins eggjum ótraudir veifa.

1) Mund, hønd; hennar ljós, fíngur-gull.
2) Negg, hiarta; Foldar-negg, steinn,
Geim-negg foldar, er gimsteinn. 3)
Grams-runni eda runi, hirdmadur.
4) Valborg, er hønd; heñar veggir, fíng-
urnir, á hverjar meñn vildu dreifa Dígul-
sárms-dreggjum eda gullinu. 5) Ang-
antýr, Odins heiti, vegna mjúklátrar
þjónustu, er hann veitti konu sinni Frigg;
hañs hregg, bardagar.

6. Ósæmdir bidu, þeir ofríki lidu og ecki
sín hefndu; djarfir fram ridu í dyn skegl-
ar hvídu 1) og drengskapinn efndu; troll-
marir 2) skridu ad unda-filgs 3) idu, þá
odda-þíng stefndu; lítt fyri qvidu né sár
þó þeim svidu til sorgmála nefndu

1) Dyn, dunur; Skaugul, valkyria; henn-
ar hvída, bardagi. 2) Trøll-marir,
vargar; Mar, hestur. 3) Unda-filgur;
blód. Skáldid segir: ad vargarnir hafi
sókt í blód-fossa iduna, hvar bardaginn
var áttur.

7. Spakvitrir spádu, þeir gjørla margs gádu og gløggskygnir váru, kjænt nidurkljádu, þá kíf-þrætur hádu, úr kappmálum skáru; trygga sig tjádu, en tálid forsmádu, því trútt hjarta báru; meir gáfu'enn þádu og því vída nádu, þjódræmi kláru.

8. Island má sanna, þad átti vel manna þá allt stód í blóma; glæ sóktu hranna 1) til ríkra Kóngs ranna, vel reyndir ad sóma; hm-leiks anna 2) þeir hm 3) þordu kanna, sem yrki 4) forn róma, ilþorns 5) og tanna, ór ædi varganna, þar einn beitti skjóma.

1) Glær hrannar, sjór. 2) Yma, bardagi. 3) Ym, hljód, gný, þad er: þeir gømlu menn þordu ad kanna edur heyra vopnabrak, sem skédi í bardagans annriki. — 4) Yrki, eru qvædi. 5) Ilþorn, klær. Skáldid segir: þegar einn beitti skjóma (sverdi) í bardaganum, ór ædi klóuna og tanna varganna, sem vænta sér brádar.

9. Þeir báru hjálma og møg drísna málma mardallar gráti 1); brjóst steinar 2) fálma, í fár-elda 3) sálma fram sóktu med gáti; spor mistar skálma 4) og spjørflugur tálma, spreytinga státi; valjardir

jálma 5), við uppdregna álma; svo allt var á bjáti.

1) Mardaull, kallast Freya; hennar gráte ur, gull. 2) Fleinar, allskonar skotvopn. 3) Sár-eldar, sverð; þess sálmur, bardaginn. 4) Mist, Valkyrja; hennar skálma spor, sárin, hvered ásamt Spjørsflugunum, skotvopnum, vóru næm og viðqvæm spreytinga státi. 5) Val-jarðir, hendurnar, á hverjum valuriñ sat; jálma, þ. e. hristust með nockurskonar þyti.

10. Land løgum verdu, þeir viktug ráð gjørdu, svo vandræðin bættu; fyrr frelsi kjørdu, enn fofnis Skrið-jørdu 1), þó flest kostar ættu; géði þá hørdu var hótað einørdu, með hugprýði mættu; manndáð ei spor'du við nýta seims njørdu, ef nærri lá hættu.

1) Fofnis skrið-jørð, gull.

11. Nú er øld snúin, á aðra leið búin, þar yfir má klaga; frækleikur lúinn af landi burtflúinn, því líða menn baga; røksemdin rúin, sjest rír vina trúin og rekin úr haga; ágirnd framknúin, en grær lastagrúinn, flest gengur aflaga.

12. Ungdómsins ædi, þó áduv fyrr stædi til afreka hárra, losti, sjálfrædi, leti, svefn bædi, þad lítst þeim nú skárra; vits kuln ar sedi, á vinds hirjar. svædi 1), því veld ur géd þrárra; ad lesa góð frædi og læra sidgædi, er lunderni fárra.

1) Þad er: í huganum.

13. Dug lægir heima 1), sem faldbúin seima 2), vid sletin sér halda; beiti-lúng geima 3), er bannad ad sveyma um blá rostu 4) kalda; menn má nú dreyma, til serva blik-seima 5), en sjálfir þó valda; hugprúdir heima, þeir hardfengi gleyma vid hlackar ros-tjalda 6).

1) Heimur, karlmadur. 2) Seima, óframfærin qvennmadur. 3) Lúngur, er hestur; Geimur, sjór; Beiti-lúngur geima, skip, hverju beitt verdur til og frá um sjóinn. 4) Blárøst, sjór. 5) Sørvar, þódir hér: fjølda; Blik-seimur, glansandi audæfi. 6) Hløck, Valkyrja; hennar Tjalda-ros, strid, í hverju brynjur slitna.

14. Rockrir ef þrada um fáks rákir skæda til fremdar hags-bóta; fresti-skuldir sæda, því sé lítid græda má forbildin ljóta; kaup-yrdin ræda, þó rír sé ástæda, því

reynslan vill þrjóta; ný breytni klæða, en kléna sidgæða, þeir kynníngu hljóta.

15. Svo þverra listir, því mjög eru mistir þeir mentirnar auki; menn sitja tvist-ir og bragdhnígnir bistir í búsorgar hnauki; allt eins og qvistir af hretvidri hristir á hrá-vidar lauki; margur því gistir, þar ve-sældar vistir þó výlmódur þrauki.

16. Kostir sjást farnir, þar fólknárúngarnir 1) þeim framandl hlýda; dúks-brædur svarnir og glismála gjarnir, svo gjörast nú vída; Fenju drag-qvarnir 2), í fémútu sparnir, um fatveginn stríða; innlendir barnir, þó engar fá varnir, þeir ofríki líða.

1) Fólknárúngar; það eru höfdingjar, sem ega að næra og fóstra fólkid og hina undirgéfnu; þeir — segir Skáldid — ordnir séu 2) Fenju drag-qvarnir; það er: ágjarnir, dragandi saman hvað fémætt er, eins og qvernin Grotti, er þær systur Fenja og Menja drógu.

17. Arburdir þrjóta til hraustlyndis hóta í hugmódi sveina; skút-yrdum skjóta og rógs-málum róta, það rekfemdir meina; hrak-spárnar hrjóta, þeir hverr ödrum blóta,

en

en hinn grípur steina; sjerlausnar fóta, þá fýsir ad njóta, ef framar skal reyna.

18. Rauparinn telur þær vígs allar vélur, sem veit hann sér granda; á ordum hrafn elur, sem gráð-soltinn gélur vid gný þrumu randa; hrædslan þá qvelur, ef kocks hnífa-grélur þeim koma til handa; í nærstu hljóp felur, sem nót slýi selur og nidri héldt anda.

19. Mannkosta lægdir, en lastanna nægdir í landinu spretta; út gengu frægdir þar inn komu slægdir og athafnir pretta; náskyldir, mægdir, med róg eru rægdir, svo reynst hefir þetta; litlar fást hægdir, en þad væri þægdir, ef því vildi létta.

20. Horfist til baga, þar yfirmenn aga, þeim óhlýdnu spara; múturnar draga sér lidsinni laga, þó leynt egi fara; ágirndin raga, kann allteins ad klaga og einnig forsvara; til og frá slaga, tálbrögdum haga, því taktú hér vara.

21. Hverr vildi greina, þad allt efnt meina, sem áfalla nádi? hljódt margir qve na, en hjá sér þó leyna, sem hugbodid tjáti. Innbúa steina 1), skal braut snúa beina ad byr-hvedru-grádi, sundferjan seina, þá ætti gjér eina, ad ódstødvar ládi.

1). Innbúa steina, dverganna; Sundfeejan, skáldskapurinn, skal snúa beina braut í byı-zrádi Hvedru, trøllkonu hugan-um, ad ládi ódstødvar; Því ódurinn skal nema stadar ad Þagnar ládi.

22. Margt mætti henda, sá vill hug' til venda og vidkannast nædi, efni bágenda, sem oss gjerir benda og ablar nú mædi. Aldarhátt kénnda í sýn margra senda, má segja vandrædi. Fleirst tekur enda, eg læt Þar vid lenda og lykta svo qvædi.

V'í s a.

Mundu Þig, madur! í Mundo,
Mundus svik býr undir,
Mundu ad sjá vid Mundo,
Því Mundus prettar stundum.
Mundu Þig fyrir Mundo,
Mundus er hrekkja-lundur,
Mundu ad komast frá Mundo,
Mundus á Drottins fundi.

Þridji Flockur
innihelldur
Lucku-óskir, Utfarar-minníngar
og annad smávegis.

Lucku-Ósk og Heilrædi
til
Hra. Sigurdar Jónssonar,
nýordins Logmanns sunnan og austan á Íslandi.

Lag: Uppá fiallid Jesús vendi.

Almáttugur Gud þín gæti og gefi þér heilags Anda nád, í Dómara svo þú sitjir sæti, med sæmd og æru, prís og dád, um fyrir ollum ávalt bæti, úrlausn þín og heilnæm rád.

2. Þeir undanfornu allir bendar eptir þeim, sem lifa nú; menn kann alla mannlegt henda, med því vís er reglan sú: vid daudans púnkt mun lokfins lenda, líka hinn, sem eg og þú.

3. O minn brodir! ad því gættu: ótta Drottins halldt þér vid, djarflega aldrei á

heiminn hættu, heldur hann sínum gamla
sid, víst þad allir vita mættu, hann veltist
fljótt á ýmsa hlid.

4. Hafdu Gud í huga'og minni, hafdu
Gud fyrir augum þér, hugsadu'um Gud í
hverju sinni, heyrir Gud og til þín sjer;
vyrdtú Gud í valdstjórn þinni, vittu'ad
hann þinn Herra er.

5. Hæstum Fødur og Syninum sæla,
samt heilegum Anda med, lof þeim allir
lýdir mæla, ljúft af ellum túngum téd, tign
hans allir helgir hæla, hann fáum vér sídar
sied.

Nýárs Ósk
til
Orms Vigfússonar
og konu hans
Gudrídar Arnadóttur.

Lagid: J þinni ógnar brædi.

Sælir í sonnum Gudi! sælir í Guds fögnudi! sælir í sannri trú! sælir og sviptir vanda! sælir í heilegum Anda! sælir í sjálfum Jesú!

2. Sæll, vinur! sæmdar frómi, sæll í þeim aldurdómi, sem Gud gaf sælann þér!

sæll bædi úti'og inni, á lífi'og sálu þinni, ætíd, í heimi hér!

3. Sæl sé þín kjæra qvinna, komin til ára sinna, húsprýdi heidurleg! þid blessun bædi hljótid, bestu farsældar njótid, ætíd á allann veg!

4. Sjáid þá sælu hreina, sem eg kann best ad greina, ydur afhendist vel; Jesús, þad barnid blída, burttekur sorg og qvída, hann er Immanúel.

5. Þennann elskid og unnid, allra best, sem kunnid, bædi þid, heidurs hjón! honum af hjarta fagnid, hagqvæma lofgjörd magnid, sem Anna' og Símeón.

6. Jeg bid: ad Jesú fridur, jafnan stadfestist ydur, eptirkomandi ár, med allskyns æru, sóma, ástar Guds Fodurs ljóma, svo tendrist trúin klár.

7. Önd, lífid, sál og sinni, samt lán, heilsa og inni, forsjá Guds falid sé; einnig þín ekta-qvinna, med ástving flocki hiuna, og allt yckar afqvæme.

8. Sæl lifid, sæl hér þreyid, sæl hédan loksins deyid, sæl verdi sálin þá! sæl í þeim sælu blóma, sæl í himneskum ljóma, sæl ætíd, Amen! já!

Hér sé bladinn æru,
Horfkur lundur lifs um stundir,
Sem haninn fidri finu,
Frægd, nægd, audar hægdum.
Kristur med kjærleik besium,
Klár á nýu ári,
Sendi' ydur sannleiks anda,
Sá skartar best í hjarta.

Erfi-ljód
sem Skáldid qvad eptir únga Dóttur sína
STEINUNNI.

Lagid: Konúng Davíd, sem kénndi.

Sælar þær sálir eru, sem hér nú skiljast vid, frá holdsins hrigdar veru, og heimsins geldum sid, hvílast í himna frid, þar, sem med sætum hljódum, sýngur lof Drottni gódum, lofsamlegt Engla lid.

2. Tign, æru, sæmd og sóma, sálir Guds barna fá, sem ljósar stjørnur ljóma, lambsins stóli hjá, ávalt Guds auglit sjá, med hvítum skrúda skrýddar, skarti réttlætis prýddar, sorg allri sviptar frá.

3. Englanna hirdiu hreina, heidrar Gud nótt sem dag, sálirnar sýngja og

greina, Sanctus med fegursta lag, í lýstug-um líffins hag, holdid sig medan hvílir, hondin Drottins því skýlir, sjer enganu sorgar plag.

4. Í þenna flockinn fróma, flutt varstú, barn-kind min! himneskum hafin sóma, hvílist nú sálin þín, ljómar þar skjært og skín, í fadmi Jesú fridum, fagnandi ell-um tídum, dýrdin sú aldrei dvín.

5. Nú er þér aptur goldid, ángrid, sem barstú mest, þegar þitt hrjádist holdid, hátt þú stundir og grést, gésin er gledin best, hafin úr hrígd og mædi, hreinsud med Jesú blódi, synd engin á þér sjest.

6. Unun var augum mínum, ávalt ad líta' á þig, med úngdóms' ástum þínum, ætíd þú gladdir mig, rétt yndis elskulig, audsveip, af hjarta hlýdug, í hardri sótt vel lídug, sem jafnan sýndi sig.

7. Næm, skynsom, ljúf í lyndi, lífs med-an varstú hér, eptirlæti og yndi, ætíd hafdi' eg af þér, í minni muntú mér; því mun eg þig med tárum, þreja af huga sárum, heim til þess hédann fer.

8. Min gledi er sú eina, andlát þitt hugsa' eg á, þú hafdir málid hreina, hér med vit alls ad gá, skammt til þess líf

leid frá, breiddir út hendur bádar, baudst þig til Jesú nádar, qvadst vilja koma þá.

9. Litla stund stód í hæfi, stundadr fegnudinn, hálft fjórda ár alls var æfi, eigi þó fullkomin, skjótt sá eg skilnad þinn; geymir sál þína sætur, signadur Drottinn mætur, fyrir Jesúm Soninn sinn.

10. Hvílist nú holdid únga, af harmi og sorgum mædt, svípt ollum sóttar þúnga, svo er þér nú óhætt, Dottir mín! vel er bætt, fríáls vid synd, fár og dauda, fyrir Jesú blódid rauda, sefur í Drotni sætt.

Lagid: Dagur í austri ollum.

Nú ertú leidd, mín ljúfa! lysti-gard Drottins í, þar áttú hvíld ad hafa, hörmúnga og rauna frí; vid Gud þú mátt nú mæla, miklu fegri enn sól, unan og eilíf sæla, er þín hjá lambsins stól.

2. Jeg ann þér svoddan sælu, ad sjá þitt gledí-vín, hédan úr eymda pælu, eg kém þar senn til þín; o hvad sætir samfundir, sedja þá ockar géd, um eilífar æfistundir, ad lífa Drottni med!

3. Dóttir í dýrdar hendi, Drottins mín! sofdú vært, hann, sem þér huggun

sendi, hann elskar þig svo kjært, þú lifd-
ir gódum Gudi, í Gudi sofnadir þú; í ei-
lífum andar fridi, ætíd sæl lifdu nú!

Utfarar Minníng

sáluga Logmannsins

Arna Oddssonar,

sem deydi ad Leirá í Borgarfirdi,
þann 10da Martz 1665.

Lagid: Dagur í austri öllum.

O! hvad aumleg úrrædi, er þetta veika líf! fallvalt og fánýtt bædi, fullt med sorg, eymd og kíf, í výli, voli'og qvída, veiklast hér mannlegt hold, æsin svo loks má lída, líkaminn verdur ad mold.

2. Daudinn er dapurlegur, sem Davíd og Jósúa tér, allur eins veraldar vegur, víst því ad æsin hver, hann gánga Herrar, sveinar, hefdíngjar, almúgenn, qvinnur, sem meyar klénar, Kóngar og undirmenn.

3. Þó verdi þann veginn þraunga, víkja Guds börnin trú, þau hrædast hættu enga, huggun þeirra er sú: heljar brodd braut og eyddi, beiskleik öllum dendans, Jesús og lýd sinn leiddi, til lífsins úr valdi hans.

4. Hverki þarf hel né dauda, hrædast rétt≈trúud önd, kénnir ei qvala né nauda, komin í Drottins hönd; sæng er göd greidt til búin, grofin med jördu skyld, líkaminn þreyttur og lúinn, leggst þar í mjúka hvíld.

5. Þess vegna í Gudi gladur, géck til síns hvíldar ranns, Arni Oddsson Lögmadur, austann og sunnan lands; hold hans sætlega sefur, í sællrar upprisu von, frelsúd sál fögnud hefir, í frid hjá lambsins trón.

6. Sælann má hann því sanna, í sælunnar reynslu þar, á landi lifandi manna, í lysting Guds ásýndar. Í Abrahams skauti skjæru, skínandi fegurdar glans, í himneskum heidri og æru, í hend mildri Skaparans.

7. Hann hefur rennt og runnid, rétt vel med allri dád, himnaríki áunnid, eflaust fyrir Jesú nád, yfir því fagna egum, af ást og trú til sanns, samt þó hér sakna megum, sællrar umgengni hans.

8. Heims af erfidi mæddur, aldurdóms þúnga med, heilags Anda gjöf gjæddur, Guds ríki stunda réd; ár þrjú og sjetiu innum, æfin hans var því nær (mælti líkt mergum sinum, vid Mósen Drottinn kjær).

9. Ljúfur í Logmanns dœmi, lifdi hér dygda klár, med heidri og hefda nœmi, heil tvø og þrjátíu' ár; sjálfur sig þar frá sagdi, í sínum aldurdóm, erlega' svo af þad lagdi, ad allra lands-manna róm.

10 Hafi nockurr mátt heita, hofdíngi um þetta land, ef vildum ad því leita, eptir Herra Gudbrand, ad högværd og hjarta trygdum, honum ei fremri sjest, hugprýdi, dád og dygdum, Drottins ótta þó mest.

11. Þegar frá æsku árum, ord Drottins stunda vann, med sœmd og sóma klár-um, sýndi ávext gódann, bóklegar listir lærdi (lofsverd sú mentin er), med idni þær allvel nærdi, utanlands bædi' og hér.

12. Med gégnd og gódri stilli, géck þad fremdar upphaf, hálærdra manna hylli, honum því Drottinn gaf, allt fram til elli-tíd-ar, álit bar hofdínglegt; hér um land og víst vídar, vard kunn hans æra'og spekt.

13. Sannleikans gjarnan gádi, med Gudrækni hreinum sid, stodugur standa nádi, stadfast réttdæmi vid, hól, mútur, hræsni, smjadur, hverki þádi né gaf, Herra hofdíngs lundadur, helzt bar því morgum af.

14. Hann var heimilis mennum, hóg-værr og stilltur mest, góðgjarn nærsta ná-grennum, nauðstöddum reyndist best, ætt-rækinn, elmusufamur, aumum, sem þurftu við, géstrisinn, fremda framur, fátækum syndi lið.

15. Hefdíngleg útí og ínni, athefn og stjórn hans var, með lyst og kjúfu sinni; lángt þó af ollum bar, gédhrein Guð-hrædslan sanna, greina þar satt um má, hvað álit mátti manna, merkja, reyna og sjá.

16. Frjádag hvern fasta nádi, Festunnar alla tíð, líkamann þar með þjádi, það var hans venja fríd, með bæn og grátnu gédi, Guds Sonar pínu' og deyð, um þenkja' og ydka rédi, allt um þess dagsins skeid.

17. Fimta frjádag eg nefni, Festunnar svo til bar, samt hans ydkunar efni, og ád-ur fyrri var, í kirkju' að vanda vænum, veik um dags-verdar stund, með blessun, lofgjord og bænum, af blídri ástar lund.

18. Ljúfur að lidnum degi, til laugar gánga réd, að gjerdri bæn, sem eg segi, sælli umþenkíng með, hvar hann svo stundu síðar, sofnaður í Gudi fannst, hérvistar termín tídar, talið ei lengur vannst.

19. Sett hafdi sínar hendur, sér fyrir andlit þá; grunlaus því gáta stendur, gjörla það skilja má: ad med bænagjörd blídri, burt er sofnadur sætt, daudans ángurs ógn strídri, engri því hefir mætt.

20. Laugadur lambsins blódi, laug helgrar skírnar í, af synd, sorg, sút og módi, sannlega klár og frí; í varmri vatnslaug einni, vard úr heims tára-dal, snjóhvítur leiddur hreinni, í himneskann dýrdar sal.

21. Mikid — þad má eg segja — misti vor nálæg sveit, margir þess vegna þreja, þennann um bygdar reit, flestir hins sama sakna, sunnan- (þad veit eg) lands, kinnur, brár, regni rakna, rædt þá verdur til hans.

22. Huggi hans heidurs qvinnu, heilagur Andi best, og börnin sæmdar svinnu, sorgandi eptir mest; Drottinn bel allrá bæti, bid eg líka um þad: í Guds ótta sérhverr gæti, gjörníngum Herrans ad.

23. Island! þér ætlar ad hnigna, eru þar merki til, manndygd og dugur vill digna, dofna því laganna skil; Gud gæfi ad þú nú þeckir — þad ósk er hjarta míns — fyrr enn hefnd stærri hneckir, hvad heyrir til fridar þíns!

24. Oss géf, Guð! af að Þreja, allar hörmúngar nú, síðan sofna og deya, sæt-lega'í réttri trú, svo hverr fagnandi finni, frændur og vini'ígjen, hjá hægri hendi þinni, Herra Jesús! Amen!

Útfarar Minníng
Lögréttumannsins
Arna Gíslasonar,
sem deydi að Ytrahólmi á Akranesi, þann 4ða Októbr. 1654.

Lagið: Kóng David, sem kénndi.

Auvei! þær ángurs tíðir, aukast á marg-ann hátt, guðhræddir landsins lýðir, lofs-verðir fækka þrátt, nú bjóða góða nátt; þar um má eg ei þegja, það mér leyfist að segja, af veikum viljans mátt.

2. Herrann þá hærstur vildi, hefnast Gyðíngum á, sagðist hann sjálfur skyldi, svipta þeim burtu frá — sem hér vel merk-ja má — höfðíngjum heiðurs gjörnum, hyggnum, vel máli förnum, en heimskum lands forráð fá.

3. Mig uggir hjá oss heima, hótan sú egi nær, hverr þar vill gleggt að geyma,

gjerla það skynjað sær, dæmin ei finnast fjær, eitt árið eptir annað, er slíkt með reynslu sannað, fróma menn feigðin slær.

4. Nauðsyn er ei eg nefni, ný burtu-farna menn, því svoddan sorgar-efni, sannlega munu enn, mørgum í minni senn; Drottinn það bølið bæti, bygð vora aptur kjæti, þó horfist á hørmúng tvenn.

5. Eitt má ei undan líða, sem eykur gledi tjón, nafnkunnur veit eg víða, var hér um Íslands frón, sæll Arni Gíslason, héðan frá heim kalladur, hvílist í Drottni gladur, við holds uppríſu von.

6. Hann þó nú héðan leiddist, hverr vill þar sturlast við? heimsins armæða eyddist, aptur tók himna frid og eilíf andar grid, hrósandi sigri sætum, sýngur med rómi mæt-um, við Lausnarans hægri hlid.

7. En uppá það vér søknum, allmargir dygða hans, hér med í hjarta klecknum, hugsandi rétt til sanns, um stand vors aumalands, af því ei kuñum láta, andvarpa þúngt og gráta, dauða þess Drottiñs manns.

8. Hvað hann var hugvits ríkur, hverr er sá, það ei veit? hverr hittist honum líkur, hér nú um vora sveit, þó gjørd sé að lengri leit? hollráður, hreinlundaður, hóg-

vær, mannljúfur, gladur, athøfn sú øll er neyt.

9. Hugprýdi hafdi rétta, høfdings sinni' og géd, einneginn umfram þetta, unnt var honum og léd, þad hef'eg heyrt og sjed, orda Drottins adgætsla, alvarleg, senn gudhrædsla og margar dygdir med.

10. Aldrei fyrir veltum audi, áhyggju þúnga bar, mørgum þó býtti braudi, blessan þess meiri var, yfir hans øllum þar, umdæmi ødrum hærri, sem ábatann gáfu stærri, aktadi ecki par.

11. Naumtstaddra naudsyn bætti, nær svo ad høndum bar, eckjum, sem ángrid grætti, opt var í fødurs stad, sannprófad segi'eg þad, óþreyttur gott þeim gérdi, þó gætu'ei launad med verdi; eg má medkénna þad.

12. Kinstórann einn má kalla, qved eg þad rétt til sanns, þó hér nú þurfi varla, þann telja ættar kraus, høfdingjar vóru hans, Afi og einnig Fadir, æruverdugir bádir, Løgmenn tveir sunnanlands.

13. J ótta Guds uppfræddur, einninn bóklegri ment, mál', vitsku'og minni gæddur, sem mest er til lærdóms hendt, túngumál tvisvar tvennt, skírlega kunni'ad skil-

ja, skal eg þess ecki dylja, af Gudi var gjøf sú ljent *).

15. Oflofad mætti meinast, mørgum, sem heyra kann, ef skyldi allt þad greinast, sem eg þó skynja vann, um þennann elsku-mann, eflaust má svoddan sanna, sveitin Akraness manna og þeir, sem þecktu hann.

16. Hvad marga hrjáda' og hruma, hañ nærdi optsinnes, fyri Guds nád grædди suma, géta verdur og þess, veitti þeim sæng og sess; þeir, sem vid vilja vakna, verda þvílíks ad sakna, úr Hreppnum Akraness.

17. Ein gáfan er sú mesta, ætti ad dyljast sízt, barna-lán lángt yfir flesta, lénti' honum Drottinn víst, eitt þad og øllum lítst, sem fræid á fogrum qvistum, til frjófgunar sætum lystum, dygda blóm þeirra' útbrýst.

---

*) Hér á inn hid 14da vers: ,, Spakvitur hverjum heldur, hygginn, málsnotur, skír, øllu því mest fjærfelldur — — — —. réttlæti ljóst, sem hlýddi, Løgréttu sessinn prýddi, dæmi slík reiknast dýr.'' En — þar þetta vers hefir ecki fengist fullkomid, setst þad hér ad nedan.

18. Láng-þjádann sídsta sinni, sá eg og ræddi vid, eru mér øll í minni, ord hans og máltækid, med sonnum gudhrædslu sid, Þúngt qvad sér þykja'ad lída, þó vildi gjarnan bída, Herrans heimsóknar bid.

19. Hann fyri skemmu hafdi, hold og blód Drottins þá, sem naudsyn sálar krafdi, í sannri trú gjørt ad fá, hédan bjóst heimi frá, gaf sig til Herrans handa, honum befól sinn anda; hug vorn slíkt hugga má.

20. Atta vikur víslega, veikleika þúngann leid, í þessum þrauta trega, þolinmódur svo beid, sídan fékk sælann deyd, hafdi þó mál og minni, med gódri rænu'og sinni, framm allt á andláts skeid.

21. Gud hafdi' hann burtu hédan, í himna fognud þann, er aldrei fékk auga sjedan, né eyrad heyra vann, þar gledst med helgum hann, hug þeirra Herrann kjæti, harm og mein gjørvalt bæti, sem gráta sinn ástmann.

22. Syrgir þig, bródir sæti! sorgandi lundin mín, ástúdlegt eptirlæti, umgengnin dygda sín, hvarf mér frá heyrn og sýn, adstod varst opt mér þjádum, í útlátum, gjøfum, rádum, sem víst var venja þín.

23. Syrg-

23. Syrgja þig sætir vinir, segir þad hugur minn, líka svo harma hinir, heyrandi afgáng þinn, sem geyma gudhrædt sinn, náskyldir, nánir, tengdir, naudstaddir, fátækt þreyngdir, og allur almúginn.

24. Syrgir nú sorgfull qvinna, sem vonlegt þykja má, gódur, sá gætir sinna, Gud Fadir himnum á, ætíd sé henni hjá; hugraun og harma bæti, huggunar andinn mæti, svo megi fegnud fá.

25. Syrgjandi synir og dætur, sýta med hjartad tvíst, sérhvert harmandi grætur, horfin er gledi og lyst, fedur vorn vér hofum mist, en þad skal oss til gledi, af Guds vilja þad skédi, hann géck í himna vist.

26. Ur brjósti hrindum hrigdum, hvert skal svo edru tjá, fylgjum hans hefdíngs dygdum, hér medan jerdu á, lífid útendast má; sídan mun án alls efa, oss Drottinn sjálfur géfa, í fridi' hann aptur sjá.

27. Akranes ætti ad skilja, ádur hvad gott var lént, þig skal og þess ei dylja, þér hefir Drottinn bendt, og sorg til handa sendt, hefdíngjar heidurs gjarnir, hédan þrír eru' nýfarnir, lær þú af þessu þrennt.

28. Fengid gott, Gudi sonnum, grátandi þacka nú, fráfollnum frómleiks menn-

um, fylgi von, dygd og trú, þar ad auk þenkir þú, vid íllu æ þig varir, ydrun og bæn ei sparir; kjær sé þér kénníng sú.

29. Enginn skal ofmjeg þreja, annann; því hugsa ber, allir egum ad deya, æfin líkamans þver, upprísan eptir fer, Gud láti oss lifa tilbúna, í Lausnarans nád fyrir trúna, Amen! þess óskum vér.

Utfarar Minníng
Bartskéra
Jóns Sigurdarsonar,
sem deydi ad Káranesi í Kjós, þann 9da Júlii 1670.

Lagid: Guds Son kallar: komid til mín.

Opt hressir mína hrelldu sál, huggunarsamlegt Jesú mál, segjandi ljóst vid sína: réttlátir munu svo sem sól, sú ed uppljómar veraldar hjól, skjært í Guds ríki skína.

2. Réttlátir eru efalaust, allir, sem setja von og traust, á Jesúm Krist alleina, því hans úthellta blessad blód, burthreinsar þeirra synda mód, ord Guds, sem gløggt um greina.

3. Hvílir Guds barna allra önd, eptir líf þetta í Drottins hønd, engu þar ángri

mæta, fávíſir halda harda neyd, harmqvæli og pínu þeirra deyd, en þær hvíld hafa ſæta.

4. Dýrdarlegt auglit Drottins ſjá, dáſemdir allar minnaſt á, ſem af hans miſkun mætri, daglega þádu hér í heim, hróſa fagnandi gáfum þeim, med ſaung og lofgjerd ſætri.

5. Holdid á medan hefir ró, hvíliſt af allri mædu-þó, í ſvefn-herbergi ſínu, til þeſs uppriſu dagurinn dýr, af Drottni ljómar fagur og hýr, og mætir engri pínu.

6. Sídan ſkal hold og ſálin þá, ſamtengd æ vera Gudi hjá, í ſælu eilífiegri, hæſtu vegſemd því hlýtur þad, himneſkri prýdi forklárad, ſólar ljóſs ljóma fegri.

7. J ſvoddan trú og edla von, er Jón Bartſkéri Sigurdsſon, ſætt í fridi ſofnadur, ſá hér ágætann ordſtýr bar, af ellum med ſanni haldinn var, frómur, gégu, gódur madur.

8 Frá æſku-tíd, til elli-dags, áſtundan hans var ſamaſlags, vel reynt vér ſvoddan ſennum, ad þóknaſt bædi'og þéna beſt, þad hann formátti allra meſt, Gudi og gódum mennum.

9. Mót-

9. Mókast kom eitt þad allra fyrst, úngur sinn Fødur hafdi mist, Gud því til góds umvendti, sinni ástkjæru Módur med, mjøg góda forsjón ødlast réd, af Drottins hjálpar hendi.

10. Oddur Prestur — med allann sann — á Reinivøllum byggja vann, hálærdur heidurs madur, ellefta aldurs ári á, ad sér tók þau og vard hann þá, med æru' og sæmd uppfóstradur.

11. Prjá um tvítugt þá hafdi hér, hjúskap med æru valdi sér, sjálf reynslan satt þad segir; Anna Jørundardóttir dygg, døpur af sorg, nú eptir hrígg, í Drottni þolgód þrejir.

12. Samvist þeirra vard blessud, blíd, børn gátu sín á milli fríd, tíu alls mátti telja, sex eru enn hjá oss af þeim, enn fjøgur burt úr þessum heim, vildi Gud til sín velja.

13. Svo sem Guds børnum almennt er, ei máttu krossláust lifa hér, ýmsar opt hrigdir hrelldu; fróm ekta-qvinnan, elsku klár, og hann um sjø og þrjátíu' ár, hjúskap med heidri héldu.

14. Bartskéra dæmis mjúkleg ment, mergum framar var honum lént, Guds er

sú gáfan hreina; alúd því lagdi á það víst, ómak og kostnad spardi síst, svo má þar satt um greina.

15. Komu því opt til Káraness, qvilladir menn og víst mun þess, minnst verda lengi vída, lækninga gaf þeim ljúfleg ráð, luckadist vel fyrir Drottins náð, margir síns mistu qvída.

16. Umgengni hans var øllum þeck, almennt því gódann lofstýr fèck (satt eitt eg þar um segi), gudhræddur reyndist, hógvær, hýr, hreinlyndur, frómur, dygda-skír; oflofad er það eigi.

17. Það má eg segja svo til sanns, saknad verdur þess fróma manns, øld medan vor mun vara, ávinníng lítils akta vann, ei lét því nockurn fátækann, sinjandi frá sér fara.

18 Holdsins þjáníng og þvíngun leid, þolgódur Drottins hjálpar beid, fram trúi eg líf svo lidi, sextugasta síns aldurs á, ári, þrjá daga sjúkur lá, og sofnadi sætt í fridi.

19. Grædarinn Jesús gledji hans ønd, geymd er hún vel í Drottins hønd, holdid í hvíldum sofi, mætast eptir hans mannord

er

er, minníng réttlátra aldrei Þver; gáfur Guds lýdir lofi.

20. Eptir lifandi eckjan dygg, er nú sorgandi mjøg og hrigg; Drottinn vor hana hresſi, Guds heilags Anda áſt og nád, annist og ſtyrki hennar rád, ytra og innra blesſi.

21. Eins bid eg Þeirra bernin blíd, blesſi Drottinn Gud alla tíd, einkum eg Þau áminni: ad veiti umſjón, elſku, trygd, alla tíma med hreinni dygd, ſorgandi módur ſinni.

22. Gæti vor Gud og geymi'oſs nú, géfi oſs frid og rétta trú, heims hér í hrigdarviſtum, ſvo eiguumſt eptir endad líf, eilífa ſælu og himneſkt líf. Amen! fyrir Jesúm Kriſtum.

Málid ſlétt hefir menta ſkort og minnid veika,
Þó er rétt af elſku orkt í einfaldleika.
Módir hrigg og børnin blíd til beſta haldi;
Lifi dygg og dáda Þjód í Drottins valdi!

Utfarar Minníng
Björns Gíslasonar,

qvedin 1656.

Gíslaſon er Bjørn burt, beint Þad Þad hef'eg ſannſpurt; hann var hug-gladur,

heidurlegur madur, eptirstendnr einn hans, audur samastadur.

2. Sakna þar menn manns, er marga þecktu dygd hans, gudhrædslu hýra, hreinlyndid skíra, lítillæti, ljúft géd, lofi má þad stýra.

3. Í dóms þegar sat sess, sérlegast eg gét þess, réttvísin vildi, vidgángast skyldi, frid, sátt og sannleik, setti'í hærsta gyldi.

4. Gud gæfi mann-margt — mæli'eg nú ei óþarst — hér liktust honum, af heims aldar sonum, gengi þá gaga vort, ad gódum ósta vonum.

5. Gudhræddra vin var, vitra manna prís bar, í samfunda sæti, sýndi mest ágæti, hugljúfur, hógvær, med heidurlegri kjæti.

6. Segi eg samt þad: saknar manns úr hans stad, opt í hug hirdi, hjá mér sjálfum vyrdi, hver var honum heldri? hverr í Borgarfirdi?

7. Sefur hann sæll nú, sálin er hjá Jesú, kjær born og qvinna, kross eptir finna; gledji þau Guds nád, svo gráti megi linna.

8. O! hvad mín end þrejr, þá einn gudhræddur burt deyr, feginn med særi, ef frelsis tíminn væri. Leys mig þá þér líkar, ljúfi Jesú kjæri!

Eptir sama mann.

Afgenginn lids ljúfi,
Landhægur nafnfrægur,
Géstrisinn, hughraustur,
Heilrádur, giarn dáda.
Mannvalid, sidsvinnur,
Sæmd hladinn, jafn-gladur,
Gudrækinn, þelþýdur,
Þolgódur, um ljódast.

Alfrægur heil-hugi,
Hýr, gladur, skír madur,
Væng Drottins fáng-fluttur,
Fridsælu Guds hælir.
Hér minning kjær kénnist,
Kurt varir burtfarins,
Nafn lifir, stofn siefja,
Stad þessa ad hreysir.

I Samsæti qvedid:

Lagid: O Drottinn allsvaldandi!

Verum í Gudi gladir, gøfgum þann, sem veitir oss, eins og ástþvgull fadir, eptirlætis fullmargt hnoss, bernin sín blídur í lyndi, bøl og pín burt vill hrindi, enn víst og vín, verdi oss ad yndi.

2. Líkamans lyst hann sedur, lídum vér ei húngurs naud, sálina Gud vor gledur, géfandi bædi, vín og braud, slíka nád, þrátt vér þyggjum, því er rád, ad oss hyggjum, drýgjum dád, Drottinn aldrei styggjum.

3. Hófleg sé holdsins kjæti, hugsum til, ad fallvalt er, allt heimsins eptirlæti, erum og sjálfir daudleger, heppinn þann helzt má

játa, hitta kann, réttann máta, audnu-bann ei þarf sídar gráta.

4. Medtekum med þacklæti, mildar gáfur veitarans, sælum ei frá samsæti, frídum burt og Engla krans, sitjum hér, svo sem brædur, Satan er drjúgum skjædur, hofum vér, heileg verk og rædur.

5. Enginn skal annann kjæla, og auka þar med Parlament, brædurnar ad bakmæla, bannad er ofs þetta tvennt; skémtun nóg er hér ennur, en íllum róg, núa um tennur, hollra plóg held eg ad hefja konnur.

6. Ydkun andlegra qvæda, er samdryckju skémtan best, enginn skal annann hæda, enn þó sjáum nockurn brest: fíflsins Chám, vid s..ur sinn Nóa, fúslegt nám skylti ofs óa, késkni og klám, kann víst heillum sóa.

Psálmur,

sem sýngjast má ad skilnadi eptir samsæti.

Lagid; O Jesú! þér, æ viljum vér.

Til alls er tíd, sem ljóst er lýd, letrin þad heileg, sanna, um eina stund, vér fáum fund, frænda og ást-vinanna; en ann-

ad veif, ſlær oſs á dreif, aptúr hljótum að ſkilja; gángi oſs það í þeſſum ſtað, þægum Guðs eptir vilja.

2. Fyrir loflegt mót og ljúflegt hót, ſem lýða fór á milli, Guð hafi lof; það góð er gjef, að gagnáſt vor bræðra hylli; æra ſé þeim, ſem oſs baud heim, allt veitti af góðum vilja; Guð láti ſá, ſem gott allt má, gott aldrei við hann ſkilja.

3. Allt hvað oſs bráſt, og yfirſáſt, á þeſſum gledi-dogum, að gjera ſem bar, og glæpſlegt var, Guðs mæti náðar legum, bidjum nú vér, af hjarta hér, hans náð og miſkun dylja; er það vort tráuſt, efunarlauſt, uppá hans náðar vilja.

4. Hafi og mátt ver hylli og ſátt, af hraſandi dryckju-porum, ſturlaſt nú hér, það brotlegum ber, af-bidja ljúfum ſvorum; eptir ſkilnad, ſkal enginn það, ödrum til mótfalls þylja, því áſtin frek, bræðranna brek, byrgir með góðum vilja.

5. Hvað gott, ſem ſá og heyrði á, hverr einn ſkal með ſér flytja, ſæmilegt er, það ſidſamt ſer, ſér til fródleiks að nytja; með heilnæmt þel, að vyrða vel, og víti annara hylja, ſómi er hár, og ſidſemd klár, ſamſætis menn þá ſkilja.

6. Adskilnad vorn, og ástmann hvern, er eg felandi Drottni; ad ástum hér, skulum ei skilder, er Gud sjálfur þess vitni; vér sam-mæltumst med sætri gunst, ad sjón ein-úngis skilja, med æru hót, vort mæla mót, megi þad svo til vilja.

7. Þó sundrumst nú, samt er vor trú, sídar munum med gledi, hjá Drottni sjást, med yndi' og ást, allir med hýru gédi, med auðlit bjart, og skrautlegt skart, skínandi fegur enn lilja; sú óska spá, verdi Amen! já! eptir Guds nádar-vilja.

Ol-erindi,

ad skilnadi qvedin.

Nú er eg gladur á gódri stund, sem á mér sjer, Gudi sé lof fyrir þennann fund, og vel sé þeim, sem veitti mér.

2. Vitjad hef eg á vína mót, sem nú á sér, reynt af mergum hýrleg hót, vel sé þeim, sem veitti mér.

3. Þó munngáts ord séu mørg og smá, sem opt vid ber, til lasta ecki leggja má, því veldur sá, sem veitti mér.

4. Yndi er ad sitja øls vid pel og gamna sér, en fallegt er ad fara vel, þó or sé sá, sem áskenker.

5. Gott er ad hafa gódann sid, sem betur ser, aldrei skartar óhófid, og er sá sæll, sem gáir ad sér.

6. Gott er ad hætta hverjum leik, þá hæst frammfer; nú skal hafa sig á kreik; vel sé þeim, sem veitti mér!

Leirkarls Vísur.

Skyldir erum vid skégg-karl tveir, skamt mun ætt ad velja, ockar beggja er efni leir, ei þarf lengra telja.

2. Vid hofum þad af ockar ætt, efnid slíkt eg þecki, bádum er vid broti hætt, biltur þolum ecki.

3. Þad er annad ættar mót, ad ockar hætti réttum, vid hofum bádir valtann fót, veit ei nær vid dettum.

4. Ilát víusins athuga vend, erum vid þess á millt, og þurfum bádir hentuga hond, svo hverugur sínu spilli.

5 Einn eg mismun ockar fann, ef áfell nockur skérda, eg á von, en aldrei hann, aptur heill ad verda. *)

*) Paraphrasis Metrica Biskupsins Mag. J. Þorkéllssonar Vidalíns. *Non est in vasti tota farragine mundi.*

Barna Spurningar,
um Kirkju-sidi og Ceremoniur.
Ungdómi og einfoldum til fródleiks.

Formálinn.

Margt er ónumið monnum í úngdómi,
Því eru skólar settir, að skérpa næmi.
Gagns mun ófródum, Guð tillagði þenna,
Þeir eldri eja únglíngum yðn-þróttir kénna-
Sá lærði á var-gjört lánar-drottni sínum,

Res mihi tam similis quam meus urceolus,
De luto terrae finxit mihi membra creator,
Materiemque meo terra dat urceolo
Communem loquitur gentem constantia, nam pes
Alterutri neuter certior esse solet:
Nos finxit vino lecythos natura caducos
Auxiliatricem poscit uterque manum.
Dividimur tamen hoc; vitium si traximus ambo,
Ipse mihi, nunquam redditur ille sibi.

Sem lét hann komast að viðdómi vænum.
Sá úngi á næmi ferskt við Guð að vyrða,
Og í fjársjóð heim flest gott hirða.
Að sinni skyldu sérhverr á að gjæta,
Og ei áqvedið verk ógiört láta.
Því er það fródum fordild og æra,
Sem flesta láta af sér frædast og læra.
Ungum horfir helzt til heiðurs og sóma,
Ydkun og aukníng náms ecki forsóma.
Sá, sem góðs leitar, góðs fær að njóta,
Margt kann óráðþæginn af sér að brjóta.
Hér skal Kirkju-vit koma til greina,
Ungra og einfaldra úrlausnir reyna.
Þeir þurfa að kunna sig, sem koma í hofgarða,
Mér þykir um Guðs hús þó meira varða.
Illa tilreiddur, í kirkju koma,
Mun kristinum vyrðast til mikils ósóma.
Heimska' er að horfa á helg verk-tögi,
En hvar til þau þéna, vita þó egi.
Að heyra á heilagt mál á helgum degi,
Til vansa verdur þeim, sem vitkast eigi.
Að horfa á helg tilfaung húsins besta,
En deili hafa engin á, er dárlégt næsta.
Gjöri engin spott að spursmálum þessum,
Sem eg hér framset í samstæðum versum.
Sá sem vel byggur, vel bið eg njóti,
Fari' honum vit í voxt, en sáfrædi þrjóti.

Leidrétti, ef líta á, lærdir vitríngar;
Þegi eru fyrir þá gjordar þessar spurníngar.
Hverr, sem vitkast vill vid vísdóm auki:
Enginn verdur fullnuma fyrr enn í Guds ríki.
Læraudinn lærir hér svo lengi, sem lifir,
Gud géfi oss sinni gott ad hafa yfir!

---

1. Hvad viltú, kristinn madur til kirkju þinnar?
Ad sækja þángad gagn sálar minnar.
2. Hvad er sálar gagn, seg mér af þessu?
Ad helga hvíldar-dag og hlýda messu.
3. Veitstu hvad hvíldar-dagur hefir ad þýda?
Viku sjound vera og vígd er til tída.
Ellegar ad segja svo í máli mjúku:
Þad er helgur dagur í hverri viku.
4. Seg mér, vid hverja hvíld hañ er kéñdur?
Guds sjálfs — sem í Genesis bók stendur. —
Heila sex daga Gud heiminn skapadi,
Þann sjounda hvíldist hann og í senn helgadi.
5. Hvert vard Gud þreyttur þá hann heiminn gjørdi?
Nei! því hann vann allt med almættis ordi.
6. Hverninn hvíldist hann og þó án þreytu?

Hann lét af ad skapa, þó lángtum meir gæti.
7. Hvernig helgadi Guð hvíldar-dag fyrsta?
Hann setti hann til vidfrægdar verkinu besta.
Hann var stiptadur helzt mannsins vegna,
Sem vilja Guðs hefur vit á ad gégna.
A viku hverri ega menn verk Guðs ad grunda,
Sex daga; á holdid, en sál þann siounda,
Skal þá um leid hverr á Skaparann minnast,
Til heidurs vid hans verk í helgum stad finnast.
Því ber hann fagurt hvíldar-dags heiti.
Sjoundi á ad afslétta sex daga þreyti.
8. Héldst lengi skipunar skickun sú góda?
Allt þar til Jesús uppreis af dauda.
Þann mikla hvíldar-dag mæddur af pínu,
Hvíldist hann í greftrunar herbergi sínu.
En þann næsta dag med upprisu sinni,
Helgadi Kristur, svo hafdur sé í minni.
Rann þá upp spónuhr Drottins dagur,
Mestann bata féck mannkynsins hagur.
Og þá urdu daga-skipti til dýrrar siondar,
Til heilags helgi-halds, heilags samfundar.
Sídan hefur kölluð verid Sunnudags helgi,
Henni trú' eg Endurlausnar æran fylgi.
Helgir Postular hann þar til völdu,

Med rádi heilags Anda, þá ritníngar ſkilda.
Vid ſól er kénndur vegſemdar meſtur,
Drottins dagur vor í daga tali fyrſtur.
Á honum ſkópſt haudur og himin med ljóſi,
Drottins margfaldri dýrd trúi' eg hann hróſi.
Á honum réttlætis ſól rann upp í heidi,
Þá lífid fékk ſigur, en daudinn deydi.
Því er hann og Drottins dagur kalladur.
Sá, ſem hann heldur vel er heilagur madur.
Á ſama vikudag ſendiſt af hædum,
Heilagur Andi Guds med himneſkum gædum.
9 Hvad kallaſt ad helga hvíldardaginn?
Ad gjöra ſem kénna Guds kirkju lögin.
Helgar ſá hvíldardag, ſem hefir í minni,
Öll ſköpunarverk med endurlauſninni.
Og heilags Anda helgunar gædi,
Sem alla menn med ordi Guds endurfædir.
Sá ſem med alúd ordi Guds hlýdir,
Af heyrn ödlaſt trúna og hjálprædi um ſídir.
Sá lærir þrennann Gud ad þeckja og dýrka,
Hlid himins er honum heilög kirkja.
Hverr ſem ákallar í helgum ſöfnudi,
Nafn ſíns Drottins, nád fær hjá Gudi.
Hverr ſem á helgum degi Herrann príſar,

Sannann Guds Lazarum sig bevísar.
Sá sem Guds Sakrament med sóma brúkar,
Sinni þurfandi sál sætlega hjúkrar.
10. Kynntu mér hvad kirkja þýdir?
Þad er heilagt hús, sem helgan Guds prýdir.
Kirkja heitir bæna-hús Krists dýrdlínga,
Eda vígt herbergi ad tala um Gud og sýngja.
Kyrios í grisku máli er Drottinn dýrdlegur,
Guds hús af Gudi sjálfum Glóserun dregur.
11. Hvad merkir kór, þar Krists er altari?
J saungvígdum parti sýngjandi skari.
12. Hvad er altari med sínum sóma?
Þad er gøfug stó Guds helgidóma.
A altari vóru offur løgd ádur til forna,
Og qveikt upp reikélsi qvøld og morgna.
En nú er þar andlegt bord andlegrar fædu,
Þar Kénnimenn tilreida Krists qvøld-snædu.
13. Því eru lísleg ljós sett á altari?
Svo helgidags prýdin sé því háleitari.
Sú Ceremonía er sólpur Guds dýrdar,
Og dýrt heilla merki Drottins hjardar.
Sjálfur Gud býr í sínum helgidómi,
Eilíft ljós er hans andlitis sómi.
Ljómandi Gud nefnist ljóséins fadir,

Ljóssins born eru hans lýdir kalladir.
Jesús er líf og ljós lifandi manna,
Sem upprann og ofankom af hædum himnanna.
Kérti er af tveim hlutum, qveik og tólki,
Þar á logi ljós, sem lýsi fólki.
Það klára kirkju ljós, Kristur blessadur,
Einn med tveimur náttúrum er Gud og madur.
Minnir oss messu ljós á manndáð skjæra,
Að vondum verkin góð, sem vor er æra,
Kénnir oss kirkju ljós qveikt á altari,
Að lucka vor, líf og trú leikur á skari.
14. Hvað þýða klæði þau hökull og serkur,
sem um messu tíma íklæðist Klerkur?
Mark og einkénni er messunnar skrúði,
Sá honum klæðist er Krists sendibodi.
Eins og Guds Engill sást á Páskadegi,
Hvítklæddur í stein-þrónni hægrameginn.
Einnig eru upptok þess í eldra Testamenti,
Tignar-klæði bar sá í tjaldbúð þénti.
Í Arons Prests skrúda var ærinn blómi,
Að Guds skipun þá hann gék í helgidómi.
15. Hvar fyrir er kluckum hringt til messu?
Gud er frumqvodull ad skicki þessu.
Á Sinai fjalli svo bar til fordum,

Aður enn himna Guð hreifði þar orðum.
Hvell básúnu hljóð hann lét þar klíngja,
Þar af er fidur sá til saungs að hríngja:
Svo tidt sem málmurinn fyrir messu géllur,
Teiknast oss dómsdags blómurinn hvellur.
16. Seg mér hvað messan er í merkíng sini?
Heilög þjónusta í helgu inni.
17. Hermdu mér, hverr er þar helzt að þénari?
Sá, sem er skrýddur fyrir skjæru altari.
18. Hvað gjörir sá þjón þegar hann messar?
Hann afleysir, prédikar, biður og blessar.
Í vatns-fonti skírir vitur saungvari,
Deilir út brauð og vín, við Drottins altari.
19. Er margt að gjöra í messu embættinu?
Sjö verk, sem nú vóru sögð öll í einu.
20. Er margt súngið í messu veglegri?
Helgir saungvar fimtán hverr öðrum fegri.
21. Hvað heita saungvar þeir, seg mér hið rétta, eg held vísdóms ment að vita þetta?
Upphaf messu er fyrst inngaungu psálmur,
Gengið er til kirkju og géllur þar málmur.
Þar næst er friðar bón frammflutt í messu,

Kyrie er upphaf á kórstemmi þessu.
Þá kémur Engla saungur af Presti hafinn,
Og dýrd sé Gudi í upphædum géfin.
Þá er messu bæn í heyranda hljódi,
Eptir Gabriels ord sögd til söfnudi.
Þar næst Postula mál Pistill tóuadur,
Og Hallelujah vers, sem himnana gledur.
Þar nærst himna-saungs fylgjan fögur,
Sequentian, sem sætann seim dregur.
Þá er Gudspjalls gledilegur rómur.
Og Credo, sem játar kristinndómur.
Vers eptir prédikun med són sætum,
Helgunar edla ord undir sínum nótum.
Sakramentis psálmur óvandur,
Súnginn medan útdeilíng yfirstendur.
Þá er þacklætis bón byrjud af Presti,
Sídan blessunar ord, sá Sermóninn besti.
Utgaungu psálmur endar helga messu;
Himneskt er skémtan ad hlýda þessu.
Allir í söfnudi ega þessa saungva,
Yfir hafa þar til úr kirkju gánga.
Þeir med vorum lágt, sem vantar saungs-róma,
Svo kirkjan med kórnum samsýngi, Amen!

22. Er nú þetta' ætíð súngið hið sama?
Nei! því að sitt mál heyrir hverjum tíma.
Adventa, Jólin, að Kindilmessu,
Lángafasta og Páskar ljá oss þá vissu.
Uppstigningar-dagur og Hvítasunna,
Þrenníngar-hátíð og þaðan til Advent-
unnar.
Tímar Kirkju-ár sins með termínum þessum,
Svo sér skipta og líka saungvar í messum.
23. Flytjast margir Sermónar framm í
Guðs húsi?
Eg vil telja þá upp, svo úr spurníng leysi:
Fyrsti á sæti þar, sem fólk við skriptast,
Þrír á prédikunar-stól', og þeir svo skiptast:
Áminníng til bænar er þeirra hinn fyrsti,
Guðspjalls útlegging annar sá næsti,
Almennileg bænagjörð er þriðja ræða,
Þá predikun endast, sú fólkið á að fræða.
Fimti er áminníng fyrir Guðs altari,
Áður enn bergir innargaungu skari.
Sjötti við kirkjudyr þá konur inngánga,
Eptir sinn barnburð og útistöðu lánga.
Sjöundi við kórdyr, þá saman skal hjón vígja.

Attundi þá afleyst er opinberlega.
Níundi vid Fontinn, þá fogur vatns-skirnin,
Handtérnd er og helgud Gudi barnin.
24. Ad upphafi spyr eg ársins kirkjunnar?
Pad er fyrsti Sunnudagur Jólaføstunnar.
25. Hvad er þá í fyrstu framsett til menta?
Þrefold Herrans heilog Adventa.
26. Hvad er á Jóladag helzt lagt í minni?
Maríu Sonar Fæding af Módur sinni.
A Atta-dag af Drottins umskurnar sári,
Og nafninu Jesú med Nýa-ári.
Opinberunnar hátíd heitir Þrettándi,
Þá komu Vitringar úr austur-landi.
María á Kyndil-messu kom í musteri,
Simeon sann Krist þar, svo sem hann á kjøri.
A Føstugángs Sunnudag, svo hljódar kéning,
Vid skírn Kristí var heilog þrenning.
A Bodunar Hátíd Maríu birtir letur,
Um Kristi gétnad sá dagur gétur.
A Skírdag er framsett sú kirkju ræda,
Hverninn menn hold og blód Herrans snæda.
A Lánga-Frjádag er lesin Pasla,
Þad er Herrans Píningar heil Historía.
27. Hvad er á Páskadag prédikad lýdum?

Af sældar Kristi upprisu sigri friðum.

28. Hvað er á Uppstigníngardag hast
til kénníngar?

Dýrðar upphafníng Drottins Uppstigníngar.

29. Hverr er lærdómur á Hvítasunnu
kénndur?

Um helgann Anda, sem af hæðum var sendur.

30. En á Trinitatis Tignar-degi hrein-
um?

Þá er af Guði sagt þrennum og einum.

31. Hverr eru' á Jóns-messu framsett
fræði?

Um fæðíng Jóhannesar og Foður hans los-
qvæði.

32. En á Vitjunar-dag Maríu Guð's
Móður?

Hebróns Samkónía og hennar dýr óður.

33. Hvilík er á Michaelis-messu Musti-
eris ræða?

Um Englanna og úngbarna edlið góða.

34. En á Allra-heilagra-messu degi
mætum?

Segist þá af útvaldra sældar-hag sætum.

35. Hvern-

35. Hverninn er mögulegt ad miñast Prests kénníng?
Ef eg prédikunar athugq þrenníng.
Fyrst lærdóm þá, sem lætur upp hid sanna,
Hvar á sig festir heilög trú manna.
Annad er áminníng öllum til betrúnar.
Sem varar vid illu, svo verdi' ei til hindrunar.
Þridja er huggun sæt, í sorg hverskonar,
Sem glædir upp géd manns til gódrar vonar.
36. Attú margt ad gjöra þá til kirkju kémur?
Þad er innifalid í atvikum þremur.
Fyrst kém eg í bæna-hús ad bidja med ödrum,
Sáluhjálpar sjálfum mér, og sam-kristnum brædrum.
Þar næst ad byggnast og hlýda kénníngunni,
Þridja lagi ad þacka Gudi med rödd og munni.
Hér ad auki á eg á tilsettum tímum,
Ad gjöra mig líkann Guds kirkju-limum.
Fyrir Gudi og Prestinum grátandi skriptast,
Svo eg megi hvervetna huggast og typtast.
Hér næst ad vera í heilögu samneyti,
Guds Sonar holds og blóds med gledi og þacklæti.
37. Ecki er enn ad öllu spurt, á vil eg hlýda;
Hvad mun skriptargánguriñ hafa ad þýda?
Hann merkir játníng hjarta og munns þrenna,
Í fyrstu þar sorgfullir syndir vidurkénna.
Og kémur sú hjarta-sorg af hördu lögmáli,

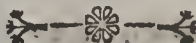
Sem synda þeckingar sannur er skóli.
Trúar játan þar nærst í skriptargángi skédur,
Því synd-framda samvitsku Gudspjallid gledur.
Hlýdnis játan þridja heitir í skriptargángi,
Þar gódri lifnadar bót Gudi lofar mengi.
38. Veitstú hvad gott það er Gudi ad játa.
Dýrmætt og heilsusamt, djøfli afneita?
Það má kalla trúlofun og trygda sáttmála,
Sem vid Gud sinn í skirn gjørdi hver sála.
39. Hvad er Guds stórmerki, sem hverr eirn játar?
Øll skickan sú, sem hann vill vera láta.
Það eru øll hans løg og himneskt réttindi,
Sem bjóda hvad rétt er, enn banna rángindi.
Það er líka Guds nád í Gudspjalls sannindum,
Sem neitar sig vilja nockurr deyi í syndum.
Kallanar kristinndóms kóngleg regla,
Og Sakramentin bædi, er svoddan innsigla.
40. Hvad kallar þú Satans verk og vilja?
Synd og glötun manns, svo er það ad skilja.
41. Því óskar þú aflausnar af Presti,
Þar hañ er líka brotlegur og hefir sína bresti?
Það gjørir hans postullegt Prests-embætti,
Jesús þá fordum í sinn stad setti.
Þá Prestur afleysir med yfirlegging handa,
Talar hann ei sín ord, heldur heilags Anda.
Í Jesú nafni vil eg vera af syndum leystur,
En ecki sjálfs þess, sem framflytur lestur.

42. Hverninn kann aflausn Prests á þér ad
hrína?
Guds Andi gjorir þad fyrir góda trú mína.
Kraptur Kristi blóds kann mig ad hreinsa,
Og alla trúada, af ollum sálar vausa.
Ad gjensvorum þínum gédjast vel heyrn minni.
Verdi þér, vinur! eptir vænnri trú þinni!

Epilogus.

Hér nærst vil eg í skíluad skila erendi
Frelsarans, sem til þín med fridar bod mig sendi.
Ef Legáti Konúngs ad þér leita færi,
Og hans tignar nádugt bréf til þín bæri,
Og væri hans Majestatis Mandat þar inni,
Ad þú skyldir í barm slínga bréf-perlu sinni,
Og læra fyri utan letur, sem á stædi,
Og af trú blífa vid bréfsins heilrædi;
Þá skyldi hann unna þér af ríki sínu,
Til æru þér og uppheldis ætterni þínu,
Mundir þú í bréfsins innihaldi þig æfa,
Og Legátann einnig í heidri hafa.
Nú er Biblían bréf Kóngsins hærsta,
Hans nádar sendiboda haldtú þína Presta.
Muntú því, barn-korn! þá í Guds hús gengur,
Herrans ord er þér himnesfur fengur.
Athuga þú prédikunar Prestsins uppqvædi.
Og vittú hvar þad samhljódar vid þín Barna-
Frædi.

Að Guðspjalls innihaldi gá, sem þú gétur,
Og hvað marga púnkta Prestrinn framsetur.
Festu í minni þínu fögur heilræði,
Líkíngar séu þar, sem lifandi fræði.
Af huggunar ummælum haf sálar gleði.
Sit þú undir prédikun með góðu géði.
Láttú góð dæmi til góðs þig upphvetja,
En illra vond afdrif frá illu þig letja.
Vert' ecki gálaus þá Guðs orði hlýðir,
Né fljótur í burt, svo ei blessunar bíðir.
Geym þú svo Prests orð, sem Guðs munnur segði,
Athuga hans ráð góð, sem Engill Guðs legði.
Því öllum mönnum verður eptir trú sinni;
Gott er að gjöra vel og gott leggja' í minni.
Kynntú þér utan=bókar kór=saunginn væna,
Amen! segðú til allra kirkju=bæna.
Hátíðir skaltú í hávyrðíng hafa,
Gladur þá Guð þinn í Guðs=húsi lofa.
Guð mun þér kirkju=sókn svo góðu launa,
Endíng munt sæla fá allra þinna rauna.
Hreppa muntú veru í himnanna ríki,
Vinna Guðs útvaldra verður þú líki.
Messu spurníngar þúlan sú barna,
Qveð eg megi heita: Kirkju=vit Barna.

Bergmál.

Mun Gud marga til dómsins kalla? Alla.
Eru allir trúadir á þeim degi? Eigi.
Er nockyrr siálfkrafa saklaus fenginn? Enginn.
Hvernig gengur þeim er heiminn villa? Illa.
Hvad er þad, sem Herrann þeim sendir? Endir.
Hvad heyra þeir svo sárlega sýti? Ite.
Hvar mun þeim reidast rúm ad qveldi? I eldi.
Nær komast þeir úr qvol margfaldri? Aldrei.
Hvilikt heyrist hjá þeim hrópid? Opid.
Gud láti þángad fara fáa menn! Amen!
Hver eru laun, sem Gud vill frómum færa? Æra.
Fara þeir nockud frá nád margfaldri? Aldrei.
Er þeim þá búin eilif vita? Ita.
Hvad gefa þeir þá í Herrans hondur? Ondu.
Hvad munu þeir þá í fognudi segja? Eja!
Halda þeir lengi þad sælu satid? Ætíd.
Hverr verdur endir á því gengi? Enginn.
Gud veit eg þeir losa þar þráfaldt; Avallt.
Gud géfi oss ad vera þeim þó hjá! Ojá!
Gud géfi oss ad siá þar þá menn! Amen!

Vidbætir,

innihaldandi

Nockur Ljódmæli,

sem eignud eru

Síra Hallgrími Péturssyni.

Bænar Psálmur um líkamlega blessun.

Lagid: Nú bid eg, Gud! þú nádir mig.

Almáttugi og mildi Gud, miskunsamasti Skapari, hverr vanur ert ad leggja lid, lýd þig bidjandi í neydinni; þar fyrir vonar hverskyns hold, Herra veitandi uppá þig, bædi yfir og undir fold, ad þú, Drottinn! forsorgir sig.

2. Æ Drottinn! þessa dýra tíd, daglega hofum forskuldad, sem yfirgengur land og lýd, lánleysi og húngur fylgjast ad, hér

er framkomin hótan þín: hafna skal jerdin ávexti, synjandi brauds, sem bodord mín, brjóta med allskyns ránglæti.

3. Aví! misgjerdir þryckja þétt, þær oss forláti Drottins nád, gjald oss ei eptir glæpum rétt, gjædskunnar Fadir! ríkur af dád, uppljúktu þinni hjálpar hend, húngrud og naudstødd børnin sed, allar sképnur, sem eru med ønd, almáttug gjædskan nær og gled.

4. Vitja vørs lands, svo verdi þad, veitandi sinni frjósgun af, krýn þú vort ár, svo komi oss ad, kroptug blessan um jerd og haf; drjúpi þín fótspor fullri nægd, Fadir himneskur morgna og qveld; géfandi braud, en veittu vægd, vér þó verdskuldum allskyns gjeld.

5. Søkum þess, makt þín mikil er, miskunar stórt þú hefir vald, ávoxtud skýin útbreider, eins og himneskann klæda-fald, géfandi regn, svo grænkar jerd, greidandi fódur qvikfénad, úngum hrafnanna býr þú bord, bidur náttúran þig um þad.

6. Þú mettar bædi menn og fé, margann rennandi straums úr lind, stillir þú svo hann framfljóte, fyrir sérhverja þessa kind, vid þá fuglarnir sitja, en sætt, sýngja þér

lof á fegrum qvist, blánkar á landið vatni vætt, væna erfandi gledi-lyst.

7. Svo af sád-korni bakast braud, brjóstið gledur hið sæta vín, oleum gjörir andlit raud, med edlis gódum krapti sín; vor Gud! hvad eru verk þín sett, vísdóms-lega í hóllann skamt, oll hefir þú þau reglad rétt, ríkur ávallt, en géfur þó samt.

8. Oelætis Drottinn! upp nú lát, efri loptanna séssjódi, útaus gródri, svo qvaki kát, korn-þurfsug hjörd á jordunni! Herra Jesú! sem hefir mett, húngradann lýd á eydigrund, kom og gjör voru landi létt, lina þú vorri þrauta stund.

9. Afgángi þess blessada brauds, být þú nú út med húngrudum, sem annars fara' í sult til dauds, saudi þá kénndu' í brjósti um; þín hefir ecki hondin styttst, himneska nafn þitt vona' þeir á, sem bjargrædi sitt hafa mist, signadi Fadir! aumka þá.

10. Nær þú géfur, svo neytum vær; enn nemirdú þína blessun frá, undir eins kémur eymd frábær, engin sképna þá lifa má; Andi þinn kann ad skapa skír, sképnum sínum hvad heilnæmt er, endurnýun hans edla hýr, allt forbetrar, sem jordin ber.

11. Géf

11. Géf vorri fædu kjarna' og krapt, ad komi oss hennar næríng vel, svo sem þú lagdir falla og saft, sjálfur fordum í himna-mél, ecki lifum vér einúngis, af þessu braudi stundlegu, heldur af ordi hjálprædis, himneska Fødurs blessudu.

12. Blessun tak ei úr braudi því, sem bjarga voru lífi á, heldur velsigna art þar í, sem Elísæi braudin fá, húngrudum, Drottinn! hjálpa nú, hallæris þeirra mýk þú stund, og fyrst fuglana fædir þú, forsorga oss á alla lund.

13. Alla fátæka anníst Gud, sem eckjuna í Sareptá, svo efist ecki í eymd og naud, óþolinmædi' ei sigri þá; heldur af-þreji' í helgri von, med hjartans ydrun, bæn og trú, mildasti Jesú Maríu Son, miskuna oss.og blessa þú!

14. Metta sál vora med þín ord, miklu sætari veri þau oss., enn hunáng þó þú berir á bord, blessa þá og vorn rauna kross, allt þángad til vid bord þitt blídt, barna Guds býrdar ríki í, auglit þitt skoda fáum frídt, fullsælir vel af yndi því.

Qvædi um Krists kraptaverk.

Maktin Guds er mikil og há, mædda ad endurnæra, þad vil eg læra í ljóda smíd ad færa.

Þá Lausnari heimsins holdi klæddist, heilagur og synda hreinn, af meyar-lísi fegru fæddist, fornum reisum vasdur sveinn, margur af hans forsegn fræddist, fram svo lidu stundir þá. Maktin Guds er mikil og há. Af laungum meinum lýdurinn græddist, lífs fyrir ordid skjæra. Þad vil eg læra í ljóda smíd ad færa.

2. Kóngs madur einn af Kapernáum, kom til hans í gódri von, bad hann (ljóst, sem letrad sjáum), ad lækna þar sinn veika son. Ansadi Jesús ordum fáum, en vid þad þeim sjúka brá. M. G. e. m. o. h. Hann baud og einnig anda þráum, annann þar ei færa. Þ. v. e. l. í l. s. a. f.

3. Mág-kona Péturs qvalin af koldu, kanna mátti lánga þraut, Jesúm þángad virdar voldu, vægdar af honum fljódid naut, fyrna margt af fólki' ótoldu, færdu adrir til hans þá. M. G. e. m. o. h. Þeir sem líf í eymdum oldu, úr ángist sjerdi færa. Þ. v. e. l. í l. s. a. f.

4. Til Lausnarans kom einn líkþrár madur og lækníngar bad þegi seinn, það veitti Drottinn hjálpar hradur, honum sagdi: vertú hreinn! Ikt-sjúkur í sæng ógladur, segir til hans: hann taki þá. M. G. e. m. o. h. Hann géck burtu heilbrigdadur, med huggun sálar skjæra. Þ. v. e. l. í l. s. a. f.

5. Jóhannes lætur letur útgánga, lá þar einn af sóttum sár, þjáníng bar sá þrauta lánga, þrjátíu heil og átta ár, sífeld gjerdi hann sútin stánga, sat vid díkid Bethesdá. M. G. e. m. o. h. Heilsubót ad hann lét fánga, himna-ljósid skjæra. Þ. v. e l. í l. s. a. f.

6. Máttlaus hendin veikleik vafdi, þeim veitti Drottiun heilsubót, margur hann þar hjálpar krafdi, hættri vafin písla-nót, sem dofa, ikt og djøful hafdi, deysu, blindni og líkþrá. M. G. e. m. o. h. Fódrid sálar ei fyrir tafdi, ad frida þá og næra. Þ. v. e. l. í l. s. a. f.

7. Þá Frelsarinn ofan af fjalli vendi, og fagra rædu hafdi endt, Lærisveinum og lýdnum kénndi, lífsins orda ædstu ment, spitelskann áhrærdi hendi, hreinn vard strax ad bragdi sá. M. G. e. m. o. h. Þjón

höfdíngjans heilsu sendi, hörmúng lét ei
særa. Þ. v. e. l. í l. s. a. f.

8. Um borg og kauptún bodadi Kristur,
beinann veg til himna ranns, sem herbergi
féck líknar lystur, leiddur þángad var til
hans, einn, sá djefull bagadi bistur, bædi
firrtur ad tala og sjá. M. G. e. m. o h.
Dýrdar blómid Davíds qvistur, daprann
gjerdi næra. Þ. v. e. l. í l. s. a. f.

9. Þá Jesús yfir öldu-geima, almáttugur kominn var, tvo besetna sá hann
heima, sér á móti hlaupa þar, í daudra gröfum höfdu heima, hörfudu sídan fjöllin á.
M. G. e. m. o. h. Djöflana lét í svínin sveyma, svartir þeim fortæra. Þ. v. e.
l. í l. s. a. f.

10. Í tólf ár konu mjög réd mæda mein
þad fylgir qvennkyni, svo madur enginn mátti
græda, þó miklu þar til kostadi, sem faldinn snerti hun Kristi klæda, kénndist vera
frí þar frá. M. G. e. m o. h. Vid
hana gjerdi Herrann ræda, hughraust
vertu hin kjæra! Þ. v. e l. í l. s. a. f.

11. Þá Herrann Jesúm himins og
landa, heyrdu gánga blindir tveir, hrópa
lúdir hátt, þar standa, hjálpar af honum
beidast þeir; þeim dyymman framar gjerdi

ei grandà, græddi rótin Jesse þá. M G. e. m. o. h. Hann band og deckum djøf-uls anda, af dumbum burt sig hræra. P. v. e. l. í l. s. a. f.

12. Kananeíska qvinnu þreytti, qvol, sú hennar dóttir sker, vid blídann Jesúm bæn-ar neytti, boli því ad letta af sér; á af-sverunum ei sig steytti, er hún tvísvar hlaut ad fá. M. G. e. m. o. h. Aumri síd-an adstod veitti, Arons blómstrid skjæra. P. v. e. l. í l. s. a. f.

13. Daufann hvern þar mæddi' enn meira, mállaus var hann vafin sút, til Je-súm leiddi fólkid fleira, Frelsarinn þá hrækti út, fíngur í hans færdi eyra, fyrir þad sterka Hephatá. M. G. e. m. o. h. Madurinn gjørdi' ad mæla' og heyra, magn-ast Herrans æra. P. v. e. l. í l. s. a. f.

14. J Bethsaida blindann líta, blessad vildi meyar sád, samt þó ecki voladann víta, en veita heldur læknis dád; í hans gjørdi augu spýta og yfir hann lagdi hendur þá. M. G. e. m. o. h. Hann þurfti' ei leng-ur sjónlaus sýta, svoddan dæmi' oss næra. P. v. e. l. í l. s. a. f.

15. Púkinn einn þar hrakti' og hrelldi, er hrumur, dofinn var og sár, eymdir nístu,

frodu felldi, fast hann þjádi andinn slár, vard honum þrátt af vatni' og eldi, vodi sýndur og daudans þrá. M. G. e. m. o. h. Aumann læknar ædsta veldi, ímind Födursins kjæra. Þ. v. e. l. í l. s. a. f.

16. Efni því ei Lúkas leynir, Lausnarinn þá kominn var, í einhvern stad, sem gloggt ei greinir, til grædslu honum fengu þar, djøfulódann mann med meini, mállaus var, sem leturinn tjá. M. G. e. m. o. h. Ut var rekinn hinn óhreini, fyrir Herrans dygd frábæra. Þ. v. e. l. í l. s. a. f.

17. Þar hafdi ein kona kránkleiks anda, kreppt og bjúg í átján ár, fyrir ysirleggíng Herrans handa, henni dvínar mædan sár, blessadur leysti vís úr vanda, vertu (sagdi' hann) laus þar frá. M. G. e. m. o. h. Hún dýrkadi Skapara lýds og landa, fyrir líknar nád svo skjæra. Þ. v. e. l. í l. s. a. f.

18. Blindur, þó sé búinn vodi, borinn var einn í þeirri neyd; sagt er ad Jesús saur tilhnodi og sídan á hans augu reid; Herrans eptir háu bodi, hitti díkid Sílóá. M. G. e. m. o. h. Sem í vatni því sig þvodi, hann þádi sjón svo skjæra. Þ. v. e. l. í l. s. a. f.

19. Vatns-

19. Vatnssjúkur á Sabbats degi, settur fram fyrir Herrann var. Lausnarinn spyr: hvert lækna megi? Logspekíngar géfa' ei svar; falskir þó vid þessu þegi, í þánka hugsa ráðin slá. M. G. e. m. og þá. Jesús vill þann veika eigi, volædi skuli særa. Þ. v. e. l. í l. s. a. f.

20. Tíu menn í líkþrár lúa, lángt frá stódu og kalla enn, á mildann Jesúm Meistarann trúa, miskunar bidja allir senn; en hann baud þeim burtu ad snúa, og birta skyldi Prestum frá. M. G. e. m. o. h. Veikleikinn þá vard burtflúa, fyrir viljann Drottins kjæra. Þ. v. e. l. í l. s. a. f.

21. Til Jerichó þá Jesús reisti, játudu tveir í einu þar, ad almátt hans þeir uppá treysti, og af honum beiddust lækníngar; bádum þeim var horfin hreysti, hverugur kunni neitt ad sjá. M. G. e. m. o. h. Guds Son báda ljúfur leysti, þá línadist hrigdar snæra. Þ. v. e. l. í l. s. a. f.

22. Þegar med svik og sára pretti, sækja Kristum Júdas réd, þá var Malchus þyckju metti, þar í ferd og rádi med; eyrad af honum Símon setti, sverdi þegar til varnar brá. M. G. e. m. og þá.

Hondína út ad Herrann rétti, hann nam strax áhræra. Þ. v. eg l. í l f. ad f.

23. Svoddan vel, mín sála! mundu, sanna mildi Guds og Manns, allir líf og lækníng fundu, er leitudu á nádir hans, hvad þig hrellir heims á grundu, hann í trúnni vonadu'á. Maktin Guds er mikil og há. Honum sé lof á hverri stundu, heidur, prís og æra. Það vil eg læra í ljóda smíd ad færa.

Um sköpun heimsins og Krists híngadburd.

Herrann skapadi lopt og lád, lýdi og blómstrid frída, sá var hagur, sem það kunni smída.

Í upphafi skapadi Fadirinn fyrst, frída jörd med dádum, skóga' og holt med skærri list, af skírum guddóms rádum, yfir það setti hann Adam víst, allvída það stendur skrád. Herrann skapadi lopt og lád. Var þá hvergi veröld bist, svo vesæld þyrfti ad qvída. Sá var hagur, sem það kunni smída.

2. Veröldin breid, med blóma stód, blessud gædum öllum, hún var bædi græn

og góð, glóudu lauf á vellum, fuglar súngu um fiska-slóð, fengu sinnar skyldu gáð. H. s. l. o. l. Lausnarinn af oss létti móð, hann lét sér undir svída. S. v. h. s. þ. k. s.

3. Ljúfir skulum því lúta þér, Lausnarinn allra manna, af miskun komst í heiminn hér, hjálpar skjólið sanna, á herdum þínum heim oss ber, í himna dýrd, þar nóg er náð. Herrann skapadi lopt og láð. Svo vér megum syngja þér, sífellt lofgjerd stída. Sá var hagur, sem það kunni smída.

Um Fædíngu Krists, Dóms-dag og eilíft líf.

Hljómi raustin barna best, blíd á þessum degi, og lofgjerdin allra mest, oss var géfinn og fæddur, Lausnarinn gædsku gæddur, af meyar qvid, qvid, qvid, af meyar qvid med líkn og lid, líkama vorum klæddur.

2. Austan Kóngar komu þrír, Krist vorn finna vildu, fylgdi þessum fórnin dýr, fréttu af barni skjæru, sem stjarnan óskar æru, gullid best, best, best, gullid best og myrra mest, med reykélsi skjæru.

3. Í þessum fæddist heimi hann, hulinn slæmum klædum, geymdur í stalli Gud og mann, hans gøfug tign mun standa, Lausnarinn allra landa, herfáng tók, tók, tók, herfáng tók og hrigdir jók, hann þeim mirkra anda.

4. Med sætum sigri sá reis upp, Son Guds þridja' á degi, batt þann vonda Belzebúb, bodadi nád svo frída, Lausnarinn allra lýda, til himna fór, fór, fór, til himna fór sú heillin stór, hañ réd fyrir oss strída.

5. Enn þó kémur aptur hann, á tilsettum tíma, þessi' hinn gódi Gud og mann, gjerir þá dóm ad halda, vondum verdkaup gjalda, en kristna þá, þá, þá, en kristna þá hann kallar á: komid í dýrd margfalda!

6. Hinna tala mun Herrann til, hefst þeim lítill fridur: á ydur veit eg engin skil, engann ydar eg þecki, farid á Belíals becki, med lífi' og sál, sál, sál, med lífi' og sál í logandi bál, mig líta fáid ecki.

7. Þér hafid þjád og þvíngun veitt, þýdum Herrans saudum, mína dýrd og mildi sneidt, med svo vondu hádi, yfir því enginn nádi, heljar raun, raun, raun, heljar raun þér hafid í laun, med heitu neista sádi.

8. Herfilegar hefndir þá, hafa, þeir illa gjordu, skilja vill þá Skaparinn frá, skjótlega sínum saudum, sem leyst hefir lífs frá naudum, ,:, hinir bøl, bøl, bøl, ,:, hinir bøl og hrigdar qvøl, hafa hjá djefli snaudum.

9. Heyra má þá hárm og qvein, hátt med eymdar hljódum, sjá þeir þar sitt synda mein, seint þó ad því gættu, þá Syni Guds ei sættu, ,:, í heimi glaum, glaum, glaum ,:, í heimi glaum þeir hefdu taum, hvarma tár ei vættu.

10. Fagrann munu þá fagnadar saung, fridust Guds born halda, æfin finnst þeim ecki laung, um eilífar aldir alda, gledinni Gud mun valda, ,:, ljóminn þá, þá, þá, ,:, ljóminn þá er lýdum hjá, þá lidin er æfin kalda.

11. Haldtú mér vid hópinn þann, himna Fadirinn gódi! er leidir þú í lífsins rann, þar ljómar eilífur dagur, frábær, furdu fagur, ,:, þar sjest ei nótt, nótt, nótt, ,:, þar sjest ei nótt, ei sorg né sótt, sæll er þá vor hagur.

12. Hverr, sem elskar Herrann Krist, hann fær gledi sanna; mín er þar til ljúfust lyst, lofgjørd honum vanda, fyrir hjástod heilags Anda, ,:, og dikta saung, saung,

saung, ,:, og dikta saung um dægur laung, Drottni mínum til handa.

13. Mér lítst nú kominn tími til, ad taka sig hédan búa, mínar syndir, minn Gud! hyl, mér ei verøld lætur, eg géf henni gódar nætur, ,:, heim til þín, þín, þín, ,:, heim til þín frá hrigd og pín, hafdú mig, Jesú sætur!

14. Valt er þetta veraldar hjól, velt er heimsins blída, þú, réttlætis sanna sól, sálna hirdir mætur! géf þú ad mér gætur, ,:, heim til þín, þín, þín, ,:, heim til þín, frá hrigd og pín, hafdú mig Jesú sætur!

15. Mig lángar hédan, Lausnari minn! og lystir þar ad búa, sem eg hærstu huggun finn, því heimurinn ílla lætur, um daga og dymmar nætur; ,:, heim til þín, þín, þín, ,:, heim til þín, frá hrigd og pín, hafdú mig Jesú sætur!

16. Þá er eg gladur, Gud! í þér, gladur í himnaríki, þar gledi' um eilífd gladvær er, og gledi' útvaldra manna, þá sælu géf mér sanna, ,:, Amen til, til, til, ,:, Amen til eg ósta vil, enginn mun þad banna.

Reisu-Psálmur.

Lagid: Gled þig Guds Sonar brúd!

Jeg byrja reisu mín, Jesú! í nafni þín, hendin þín helg mig leidi, úr hættu allri greidi; Jesús mér fylgi í fridi, med føgru Engla lidi.

2. Módur-jørd minni frá, þín mildin gædsku há, leiddi med lucku blída, og létti øllum qvída; J. m. f. í f. m. f. E. l.

3. Þín fødurleg nádin frí, framandi løndum í, forsorgadi og fæddi, fullvel nærdi og klæddi; J. m. f. í f. m. f. E. l.

4. Frá fári, sorg og sótt, síd, árla, dag og nótt, vel mig jafnan verndadir, voldugi hjartans Fadir! J. m. f. í f. m. f. E. l.

5. Hér fyrir hverja stund, af hjartans innstu grund, þér vil eg þackir skíra, þrenníng Guddómsins dýra! J. m. f. í f. m. f E. l.

6. Vil eg nú víst til sanns, vitja míns fødurlands, í þínu nafni' alleina, almættis tignin hreina! J. m. f. í f. m. f. E. l.

7. Flý eg nú því til þín, þú hjartans vonin mín! verndin þín vel mín gæti, svo voda engum mæti; J. m. f. í f. m. f. E l.

8. Þó eg med íllsku ment, opt hafi straff forþént, samt mjúk þín miskun hlífi, mér

hædi' á sálu'og lífi; Jesús mér fylgi' í friði, með fegru Engla liði.

9. Í voda, vanda' og þraut, vel eg þig ferunaut, yfir mér vyrdstú vaka, og vara á mér taka; J. m. f. í f. m. f. E. l.

10. Þá sjáfar-bylgjan blá, bordinu skéllur á, þín hægri hend oss haldi, og hjálpi med Guddóms valdi; J. m. f. í f. m. f. E. l.

11. Frá stormi'og sterkum vind' og stríðri sjáfar mind, frá ógudlegu' íllþýði, allskyns voda og stríði; J. m. f. í f. m. f. E. l.

12. Þá vil eg þacka þér, nær þú hefir hjálpad mér, sem Jakob fadirinn fordum, med fegrum bænar ordum; J. m. f. í f. etc.

13. Þú skalt í allri naud, ætíð vera miñ Gud, þér vil eg þjóna, trúa, og þackargjerd tilbúa; J. m. f. í f. m. f. E. l.

14. Mitt hjartans trúar traust, til þín er efalaust, ad mér med miskun skjærri, munir þú vera nærri; J. m. f. í f. m. f. E. l.

15. Ljóst þegar lífid dvín, leid þú mig heim til þín, í fødurlandid fríða, firrtann vid allann qvída; J. m. f. í f. m. f. E. l.

16. Amen! o Jesú minn! ad þér tak þrælsinn þinn, til skips þá gánga géri, Guds Englar med mér veri; Jesús mér fylgi'í fridi, etc.

Áminníng að vera ánægður með sitt.

Málsháttʼ hafðú'í minni einn, minnis verður hann stæður, tók eg penna, þó tregur og seinn, að tempra vísna glæður, svo mun reña raddar teinn, rétt í orðsqviðs máta: þetta mun Drottinn dýrstur eiñ, duga'að sonu láta.

2. Orðtækið gamla ei skaltú, í orða ræðu skérða, sérhverjum eptir sinni trú, síðar og fyrr mun verða, ef á stoðugum stofni sú, stendur; því munt játa; þetta mun Drottinn dýrstur einn, duga'að sonnu láta.

3. Fuglarnir hafa saung ei stór, þá fæðir sinnar leita, að morgni hverr fastandi fór, að fá þeir skyldu neyta, á qvöldi aptur kémur hverr, qvíðalausir ei gráta; þetta mun Drottinn dýrstur einn, duga'að sonnu láta.

4. En þó ei mestu efni hér, o maður! hlotnast kunni, ervæntíngar aldrei þér, orð lát heyrast af munni, segðú heldur, sem þér bér, svo með hyggju káta: þetta mun Drottinn dýrstur mér, duga' að sonnu láta.

Q v æ ð i.

Sat eg undir fjallinu fríða, heyrði'eg fagrann
fugla saung, um dægur laung, ekki
reykaði hugur miñ þá víða.

Fródur beida mig réd madur, mærd framleida sinnis gladur, fjølnis veida sengurinn hradur, fer þó tregur róms um gaung; heyrdi' eg fagrañ fugla saung. Vid málid greida stend eg stadur, støkurnar mjúkt ad smida; ecki reykadi hugur minn þá vida.

2. Sá eg mørk af vildis verkum, vafin børk ó skógi merkum, ein var bjørk med ylma sterkum, aldins fegurst veitti faung; h. eg f. f. s. Mektar ørk á mynni og querkum, midla smecknum blída; e. r. h. m. þá v.

3. Fuglar sveyma' i føgrum ljóma', føgnud geyma'og saungva róma, i gardi þeim má heyra hljóma, hljódin lysing, mikil og laung; h eg f. f. s. Allskyns seima bestann blóma, ber sú mørkin frida; e. r. h. m. þá v

4. Limid nýtt med laufum þéttum, leyptrar blídt á qvisinum sléttum, blakar tídt med blóma settum, blaktir mjúkt á hverri snúng; h. eg f. f. s. Glansar frídt med gylltum blettum, geislar fagrir bida; e r. h. m. þá v.

5. Eg nam standa og því undi, øllum vanda firrtur mundi, allrahanda fagnadar fundi fángin þóktist hyggjan raung; h. eg f. f. s. Sárum anda sidan stundi, sú nam gledin lída; e. r. h. m. þá vida.

6. Vindar furdu hastir hrærdust, hræsvelgs burdum allir nærdust, blómstur f. þurdu flestøll særdust, féllu lauf af eikar spaung; h. eg f. f. s. Følar urdu, sølnadar særdust, sérhver þollin blida; e. r. h. m. þá v.

7. Fugl-

7. Fuglar súngu lystugt lengi, ljúfri túngu sælu gengi, harma sprúngu frá eg fengi, ferdin gjerdist mikil og laung; h. eg f. f. f. J frosti þúngu fannst þá enginn, fegnir í hylming skrida; e. r. h. m. þá v.

8. Allur skógur er falliñ fagur, fölnadur plógur, en sorgar-slagur, eflaust nógur, hrærnar hagur, horfin gjörvöll lysta saung; h. eg f. f. f. Vakuar rógur, dvinar dagur, dýr og fuglar qvída; e. r. h. m. þá v.

9. Veraldar prýdi'og glisleg gædi, gét eg lídi og solni bædi, glaumurinn fridi' og fegurdar ædi, flýr í svip um leyni-gaung; h. eg f. f. f. Lif med stridi'á lausum þrædi, leikur og öll þess blída; e. r. h. m. þ. v.

10. Siglu karsi hleidólfs hversi, hafdi' hinn djarfi minnst atgérsi, féck i starfi af fryggjar ersi, farar-spéll med hverri raung; heyrdi'eg fagr-ann fugla saung. Gyllings arfinn skenkti' ad skérsi, skírnis dryckinn þýda; ecki reykadi hug-ur minn 'þá vida.

Um Veraldarinnar háttu.

Heims hrörna gædi, hnignar allt og þver, leik-ur líf á þrædi, en luckan völt er.

Brögnum skal nú bjóda, bragarins litiñ gróda, Gud eda virda góda, gjarnan vil eg ei hnjóda, um hætta hegdun þjóda, hér þó margt eg rædi; heims hrörna gædi. Sizt, ef satt skal ljóda, sjálfum haga'eg mér; leikur lif á þrædi, en luck-an völt er.

2. Villast menn úr máta, má það sannleik játa, minnst sér móti láta, mun það engin gáta; marg-ir stoltsa og státa, með skrílætis æði; h. h. g. Má sá mæddur gráta, sem meira okið ber; l. l. á þ. en l. v. er.

3. Veröld margann villir, vitrum mönnum spill-ir, holdið háskann hyllir, hugmóð brjóstið fyllir; ágirnd andinn gyllir, svo yfirvöldum næði; h. h. g. Margur á tá sér tyllir, tæpt þó standi hér; l. l. á þ. en l. v. er.

4. Maktin magnar kala, meir enn eg um tala, margir metorð fala, mergð fyrir ríkisdala, búk af björnum ala og bera vegleg klæði; h. h. g. Hugannum hér með svala, hvað sem á eptir fer; l. l. á þ. e. l. v. e.

5. Margir hugarhrestir, hátt eru stundum fetst-ir, fá ár ríkja flestur, fjörið dauðinn lestir, enginn fót svo festir, að fyrir því bragði stæði; h. h. g. Allir erum vér géstir, eitt erfum, sem ber; l. l. á þ. e.

6. Veraldar vesinar hagur, velkist blóminn fagur, gleði dvínar dagur, dauðinn er ekki ragur, í burt dó margur magur, þó Mammon nógann græði; h. h. g. Ekki er, nunninn slagur, and þó hreppum vér; l. l. á þ. e. l. v. e.

7. Ungur orku réttur, opt á stól er settur, voldum voða þéttur, varla þykist mettur; degi síðar dettur og dreifist kraka-sæði; h. h. g. Valdi og vyrðing flettur, víkur frá því ber; l. l. á þ. e. l. v. e.

8. Stundleg stjórn vill þrotna, stoltari hefðar gotna, engir um eilífð drottna, eikur háar brotna, sem tréð það lága og lotna, lík verða þan bæði; h. h. g. Ríkir í jörðu rotna, ráð er að gæta að sér; l. l. á þ. e. l. v. e.

9. Líf með hógværð laga, og láta' ei yfir klaga, Það er sæmdar saga, að sóna' ei neinum baga, um alla æfi daga, er sá sæll því nædi; h. h. g. Undir Drottins agá, ollum lúta ber; l. l. á þ. e. l. v. e.

10. Hug við heiminn festa, hætta er hin mesta, stundlegt blóm vill bresta, búin er sorgin mesta; synda særing versta, sannur Drottinn græði; h. h. g. Síðast sjer það besta, senn þegar æfin þver; l. l. á þ. e. l. v. e.

11. Guð frá grandi nauða, geymi ríka' og snauða, hópnum Herrans sauða, hjálpi hans blóðið rauða, svo glæpa girndin trauða, gjöri' oss ei vandræði: heims hrørna gæði. Líka' í lífi' og dauða, líkni Drottinn mér; leikur líf á þræði, en luckan vølt er.

Undir eins brestur burði og hug, blankaður fuglinn missir flug, þá vængur verður dár, framan af honum fjaðrir þrjár, fengið hafa allar sár.

2. Einn hefir fellt og aptur reist, einn gat bundið og líka leyst, gaf sár og græddi hag, sorgir veitti' og gleði gaf, gaf hann fyrst og tók síðan af.

3. Láuið því ecki lengur er, enn lént hefir sá, sem ráðin ber, sitt taka maður má, hvað miklu framar sá allt gott á, og allra best kann fyrir að sjá.

Registur.

Bls.

Bls.

Seg

